

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

ÜFTÂDE DİVANI

(Transkripsiyonlu Metin – Dil İncelemesi - Dizin)

**Hazırlayan
Tuğrul Çağrı TOYSAL**

**Danışman
Prof. Dr. Ümit TOKATLI**

**Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Eski Türk Dili Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Ocak-2009
Kayseri**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

ÜFTÂDE DİVANI

(Transkripsiyonlu Metin – Dil İncelemesi - Dizin)

**Hazırlayan
Tuğrul Çağrı TOYSAL**

**Danışman
Prof. Dr. Ümit TOKATLI**

**Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Eski Türk Dili Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Ocak-2009
Kayseri**

Prof. Dr. Ümit TOKATLI danışmanlığında Tuğrul Çağrı TOYSAL tarafından hazırlanan “Üftâde Divanı (Transkripsiyonlu Metin – Dil İncelemesi – Dizin)” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

18/02/2023

JÜRİ:

Danışman :Prof. Dr. Ümit TOKATLI

Üye :Prof. Dr.Nevzat ÖZKAN

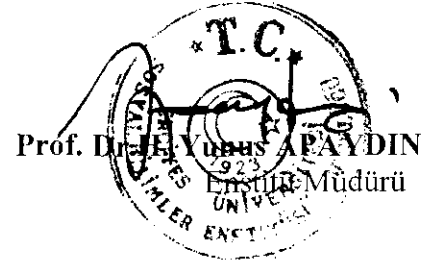
Üye :Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Ümit Tokatlı
Nevzat Özkan
Atabey Kiliç

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 20/02/2023 tarih ... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

20/02/2023

ÖNSÖZ

Mehmed Muhiddin Üftâde (Bursa 1477-1580): Müstakimzâde'nin "Menâkib-ı Üftâde"sine göre ailesi Manyas'tan gelerek Bursa'ya yerleşmiştir. Şakayık Zeyli'nde ve Silsilenâme-i Celvetiyye'de iyi bir tahsil gördüğü kayıtlıdır. Başka kaynaklara göre küçük yaşta kazzaz yanında çırak olarak çalışmaya başlamış ve bir türlü bu mesleği sevmemiştir. Hacı Bayram halifelerinden Hızır Dede'nin hizmetinde ve sohbetinde bulundu, anne ve babasını art arda kaybedince tamamen ibadete yöneldi. Zaman zaman Ulu Cami ve Emir Sultan'da vaazlar verdi, şeyhinin vefatından sonra inzivaya çekildi. Bu sırada Bursa kadısı ve Ferhadiye Medresesi müderrisi olan Aziz Mahmud Hüdâyî, gördüğü bir rüya üzerine makam ve servetini terk ederek Üftâde'ye mürit oldu. Ömrünün son yıllarını Emir Sultan civarında yaptırdığı camide irşat ile geçiren Üftâde, vefatından sonra bu caminin haziresine defnedilmiştir.

Aruz ve hece ile şiirler yazmış olan Üftâde daha çok ilâhileri ile tanınmaktadır. Yunus tarzında olan bu şiirler daha çok zikir, ibadet, dünyanın faniliği gibi konular işler.

Üftâde'nin Vâkıat, Divân ve Hutbe Mecmuası olmak üzere 3 eseri vardır. Bunlardan sadece Divân eski ve yeni harfler ile basılmıştır. Hutbe Mecmuası, Üftâde Hazretlerinin kitaplarını yazan Mustafa Bahadıroğlu İstanbul, Bursa, Ankara Kütüphaneleri ve Üftâde Tekkesi'ndeki araştırmalarına rağmen bulunamamıştır. Kısaca bu eser kaybolmuştur.

Vâkıât-ı Üftâde, Celvetiyye Tarikatının ilk yazılı kaynağı olması sebebiyle, bu tarikat açısından önemli bir eserdir. Vâkıât, Aziz Mahmud Hüdâyî tarafından Arapça olarak kaleme alınmıştır. Hüdâyî, Üftâde'ye intisab ettiği ilk günden itibaren, 3 yıl boyunca hilâfet aldığı zamana kadar, şeyhinin her gün yaptığı sohbeti günü gününe ve tarih vererek yazmıştır.

Bu arada Hüdâyî, şeyhine rüyalarını anlatmış ve içinden çıkamadığı hususları kendisine sormuştur. Üftâde de bu rüyaların bir kısmını yorumlamış, müridinin sorularını cevaplamıştır. Böylece eserde, Celvetiyye Tarikatı ile ilgili esas ve âdâb seyr ü sülûk, ilâhi marifetler, vahdet-i vücûd, rüyâ tabirleri vb. gibi konular cildi, Hacı Selimağa kütüphanesinde mevcuttur.

Üftâde'nin 60 civarında şiir ve ilâhisini topladığı Divan adlı manzum eseri, ilk olarak Bursalı Mehmet Tahir Efendi'nin gayretleriyle tertip edilerek 1910 tarihinde Arap

harfleriyle İstanbul'da basılmıştır. "Celvetiyye'nin pîri Hz. Üftâde ve Divanı"nı, eski Yıldırım vaizlerinden Mustafa Bahadıroğlu yazmıştır.

Divan'ın elimizde olan nüshası, 1328* tarihini işaret etmektedir. Divan, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi Basma Eserler Katalogundan seçilmiştir. Eser 32 varakadan oluşmaktadır, beyitler halinde yazılmış olup tasavvuf düşüncelerinin yansımaları şeklinde oluşturulmuştur.

Yukarıda vermiş olduğumuz bu bilgiler ışığında, tezimizin konusu tasavvuf düşüncesinin derinliğini göstermesi bakımından önemli olmasıdır. Ayrıca, eserin yazıldığı dönemde dilimizin yapısını görmemiz açısından incelenmesi de dilimizin o dönemki özelliklerini bize tanıtacaktır. Eserin bizim tarafımızdan seçilmesinin başka bir sebebi de, dil özellikleri açısından ele almaya müsait olmasıdır. Eserde, yabancı kelime kullanım oranı, devrine göre daha azdır. Bu da Türkçenin o devirdeki kullanım özelliklerini bize açıkça gösterecektir.

Bu çalışmam sırasında bana, kaynak konusunda yardımcı olan sayın hocam Dr. Latife Çimen'e ve konumuzun tespitinden itibaren fikirlerini aldığım, sayın hocam Prof. Dr. Ümit Tokatlı'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tuğrul Çağrı TOYSAL

* Milâdî 1910 yılıdır.

ÜFTÂDE DİVANI**(Transkripsiyonlu Metin – Dil İncelemesi – Dizin)****Tuğrul Çağrı TOYSAL****ÖZET**

On altıncı yüzyılda yazılmış olan *Üftâde Divanı*, dönemin özelliklerini yansıtan 59 şiirden oluşmaktadır. Bu tezde amacımız metni en iyi şekilde Latin harflerine aktararak yazıldığı dönemin dil özelliklerini vermektir. Çalışmamızda üç ana bölüm bulunmaktadır.

Birinci bölümde, incelenen metnin imlâ ve dil özelliklerinden bahsedilmiş ve metinden örnekler verilmiştir.

İkinci bölümde, 32 varak olan metin transkripsiyonlu olarak Latin Alfabesine aktarılmıştır.

Üçüncü bölümde, metnin kelime dizini çıkarılmıştır.

Böylece on altıncı yüzyılda yazılmış dinî – tasavvufî özelliklere sahip metnimizi inceleme gayretinde bulduk. Bu çalışmadaki asıl amacımız olan dil özelliklerini ortaya çıkarmaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Üftâde, dil özellikleri, on altıncı yüzyıl, derviş, tarikat

ÜFTADE DIVANI**(Transcription Text- Grammatical Properties –Index)****Tuğrul Çağrı TOYSAL****ABSTRACT**

Uftade Divanı, which was written in 16th century, contains 59 poems. Our target is transcribing and studying on grammatical properties of 16th century's Turkish. There are three main sections in our thesis:

In first section dictation and grammatical properties are explained and examples on this subject were given.

In second section the text was transcribed.

In third section an index of text was given.

By this thesis we studied on a text which is on tasavvuf. The main target is to determine grammatical properties of the text.

Key Words: Uftade, grammatical properties, 16. Century, dervish, tariqa.

İÇİNDEKİLER

ONAY	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER.....	VI

BİRİNCİ BÖLÜM

1.İMLÂ VE DİL ÖZELLİKLERİ.....	1
1.1.İMLÂ ÖZELLİKLERİ	1
1.1.1. Ünlülerin Yazılışı.....	1
1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı	4
1.1.3 İzafet Kesresinin Yazılışı.....	5
1.2. DİL ÖZELLİKLERİ.....	6
1.2.1.Ünlüler	6
1.2.1.1 é/i durumu	6
1.2.1.2 Ünlü Uyumu	6
1.2.1.2.1 Kalınlık-İncelik Durumu.....	6
1.2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	7
1.2.1.3 Ünlü Düşmesi.....	7
1.2.1.4 Ünlü Yutumu	7
1.2.2. Ünsüzler	7
1.2.2.1 Kelime Başında Korunan Ünsüzler	7
1.2.2.2. Ünsüz Uyumu	8
1.2.2.2.1. İsim İşletme Eklerinde:	8

1.2.2.2.2. Fiil İşletme Eklerinde:	8
1.2.3. İsim	8
1.2.3.1 Yapım Ekleri	8
1.2.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri	8
1.2.3.1.2 İsimden Fiil Yapım Ekleri	9
1.2.3.1.3. Fiilden İsim yapım Ekleri	9
1.2.3.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri	9
1.2.3.2. Durum Ekleri	9
1.2.3.2.1 İlgilendirme Durumu	9
1.2.3.2.2. Yükleme Durumu	9
1.2.3.2.3 Yönelme Durumu	10
1.2.3.2.4. Kalma Durumu	10
1.2.3.2.5. Çıkma Durumu	10
1.2.3.2.6 Vasıta Durumu	11
1.2.3.2.7. Yön Gösterme Durumu	11
1.2.3.3. Çokluk Ekleri	11
1.2.3.4. İyelik Ekleri	11
1.2.4. Fiil	12
1.2.4.1. Fiil Çekimi	12
1.2.4.1.1. Görülen Geçmiş Zaman	12
1.2.4.1.2 Öğrenilen Geçmiş Zaman	12
1.2.4.1.3. Geniş Zaman	13
1.2.4.1.4. Emir Kipi	13
1.2.4.1.5. Şart Kipi	13

VIII

1.2.4.1.6. Gereklilik Kipi	13
1.2.4.2. Zarf-fiiller	14
1.2.4.3. Sıfat-fiiller.....	14
1.2.5 Zamir	15
1.2.5.1. Şahıs Zamirleri.....	15
1.2.5.2. İşaret Zamirleri	15
1.2.5.3. Soru Zamiri	15
1.2.5.4. Dönüşlülük Zamiri	15
1.2.5.5. Belirsizlik Zamiri.....	15
1.2.6. Zarflar	16
1.2.6.1.Yer Zarfları	16
1.2.6.2. Zaman Zarfları.....	16
1.2.6.3. Azlık-çokluk Zarfları	16
1.2.6.4. Soru Zarfı	16

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN	17
------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TANIKLI DİZİN	107
KAYNAKÇA.....	188
EKLER.....	192
ÖZGEÇMİŞ	

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İMLÂ VE DİL ÖZELLİKLERİ

1.1. İMLÂ ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ ünlüsünün yazılışı:

Kelime başında genellikle medsiz elifle (↔) yazılmıştır: a' lını **vMf** « aømaødan(III,13) **ÊHL**« anuñ (IV,3) „,u« aña (IV,19) **U**«anları (V,2) **Èdñ**«anda (VII,5) **Ái**«añar (VII,8) **-U**«açılmış (XII,16) **g LŞ**«ancaø (XII,22) **o□**«açılsa (XV,3) **ë□Ş**« Medli elifle (↔) yazılmış örnekleri de vardır: altında (Giriş) **^hM** açılır (II,5) **-uŞ** ala (III,11) **è** ay (IV,2) **È** atmaz (VI,4) **eIÊ** araşdurdı (VIII,9) **ÈePb** « alındı (VIII,12) **ÈhM** ar (X,3) **-U** ayruø (X,8) **,d** atar (XI,9) **-Ê** aradan (XII,5) **Ês** aø (XII,6) □.

Kelime içinde /a/ ünlüsü genellikle elifle (↔) yazılmıştır: baømaødan (II,5) **Êb-U-U** varı (III,2) **È-È** anlu (III,3) **uñU** atarsa (VI,10) **ë□-Ê** âlar (VII,12) **-U** 'anmış (VIII,4) **g h#** øalmamış (VIII,7) **g !U** bulamadı (VIII,9) **ÈeU** èa arardı (IX,5) **Èe«#** baødı (IX,7) **Èb-U** başından (XI,3) **ÈbMU** başlar (XI,5) **-ë-U** âşlar (XI,5) **-ë-U** 'anur (XI,11) **-u#** øaradan (XII,6) **Êed** .

Kelime sonunda /a/ ünlüsü bazen elifle (↔) bazen de hã-yı resmiye (Áile yazılmıştır: anda (XII,11) **^h** ovada (XII,25) **^æ^ÈÈ** arada (XII,26) **^æ«** anuñla (XIV,2) **è^{sa}ü** «ola

(XIV,6) **ēĪ** « bula (XV,11) **ēu** çıömaya (XVIII,3) **ēuĪ**2 yaña (XXIV,14) **U** yara
(XV,13) **^U** açılsa (XV,3) **ē**2 «soña (XXIII,13) **Uu#** .

/e/ ünlüsünün yazılışı:

Kelime başında /e/ ünlüsü elifle (ē yazılmıştır: ey (XXIX,1) **È** «eyle (XXVIII,8) **ē**2 «elin
(XXIX,4) **s**1/2ellerini (XXIX,5) **v**1/2 «eyleyen (XXIX,13) **s**2 **ē**2 «erenleri (XXX,6)
Èd1 «elinden (XXXV,3) **Èv**1 «eyleyem (XXXVI,4) **r**2 **ē**2 «.

Kelime içinde /e/ ünlüsü bazı durumlarda yazılmamış; bazı durumlarda ise hã-yı resmiye (Á ile yazılmıştır: gicelerde (XXVIII,3) **^oel/ē**3/2gelsün (XXVIII,1) **Èu**1/2 gözet (XXVIII,9) **Èu**1/2geçür (XXVIII,10) **u**1/2ziñleşlüm (XXIX,2) **r**1/2 **ē**2 «kesmiş
(XXIX,5) **g**1/2gelen (XXIX,11) **s**1/2sevgi (XXX,3) **v**1/2 öñden (XXXI,9) **Èu**1/2 sever (XXXII,3) **u**1/2 nedendür (XXXII,16) **Èoü**1/2 geçmeyen (XXXII,18) **s**2 **ü**1/2senden
(XXXIII,1) **Èv**1.

Kelime sonunda /e/ ünlüsü genellikle hã-yı resmiye (Á ile yazılmıştır: yine (XXIX,1) **ēv**1
gönüllere (XXX,3) **^d**1/2ziüşe (XXX,3) **ē**2 «görmege (XXX,3) **ē**1/2 **u**1/2gele (XXXI,7)
ē1/2bize (XXXIII,1) **^e**1/2hesne (XXXIII,7) **ēv**1/2 görine (XXXIII,2) **ēv**1/2 nice (XXXV,2)
ē1/2.

/i/ ünlüsünün yazılışı:

Kelime başında /i/ ünlüsü elif-yã (**È** «) ile yazılmıştır: ırmaødan (III,14) **Èu**1 **ē**2 «

Kelime içinde /i/ ünlüsü yã (**È**) ile yazılmıştır: yeñiler (VIII,1) **d**1/2 øızıl (VIII,9) **q**1/2e.

Kelime sonunda /i/ ünlüsü yã (**È**) ile yazılmıştır: øarşı (III,10) **v**1/2 **U** bunları (IV,11)

Èu1/2 oldu (V,4) **Èb**1/2 «anları (V,3) **Èd**1/2 «yolını (VI,5) **v**1/2 **È**1/2 odı (VIII,5) **Èē**2 «.

/i/ ünlüsünün yazılışı:

K elime başında /i/ ünlüsü genellikle elif-yâ (È) ile yazılmıştır: irişince (I,5) **ëMfç**« itmege (I,2) **ëJL²**«ile (edat) (II,3) **ë²**«iseñ (III,1) ,, **ë²**«ilete (III,7) **ëÖ²**«irişesiñ (III,8) **p** **ëA²d**«içesiñ (III,14) **p** **ëÇ**«itdi (IV,3) **Èb²**«irden (V,1) **Êof**«irenleri (V,1) **Èñd**« izle (V,5) **ëe**«iñiler (VIII,1) **d²P**«işidenler (VIII,2) **dñb²A²**«irişmişdi (VIII,5) **ÈbAL-d**« işit (VIII,13) **XšA²**«.

K elime içinde /i/ ünlüsü yâ (È) ile yazılmıştır: bilesin (I,7) **s** **ëš**«diler (III,1) **d²æ** dileklere (III,8) **^d²J²æ**virir (VI,2) **-eÈ**bil (VI,7) **ç**«biliş (VII,14) **g** ***š**«dikmiş (IX,1) **g** **LPæ**

K elime sonunda /i/ ünlüsü yâ (È) ile yazılmıştır: seni (III,6) **vM** senlügünü (III,11) **vM²M** egri (III,13) **Èd**« geldi (IV,2) **Èb²**«izlerini (V,5) **vM²e**«irişmişdi (VIII,5) **ÈbAL-d**«sözünü (VIII,13) **vMu**«.

/o/ ünlüsünün yazılışı:

K elime başında /o/ ünlüsü elif ve vâv (È«) ile yazılmıştır: olur (I,5) **-uÈ**«olan (IV,17) **ÈöÈ**«olmuş (V,7) **g** **UÈ**«oldur (VIII,4) **-bÈ**«odi (VIII,5) **ÈöÈ**«oœur (VIII,5) **-uÈ**«ovada (XII,25) **^æÈÈ**«olmaya (XIII,7) **eUÈ**«.

K elime içinde /o/ ünlüsü vâv (È) ile yazılmıştır: yolunuñ (I,2) **pNf** yoøluø (VI,9) **o*-u** ãolsun (VII,2) **Èu**«øøusından (VIII,6) **ÈbMu-u**´olar (XIII,4) **-ou#** .

/ö/ ünlüsünün yazılışı:

K elime başında /ö/ ünlüsü elif ve vâv (È«) ile yazılmıştır: ölmez (IX,4) **eUÈ**«

K elime içinde /ö/ ünlüsü vāv (**Ė**) ile yazılmıştır: gönül (III,1) **q̄u**/sözden (III,3) **Ėu** gözden (III,3) **Ėu**/söyleşen (IV,16) s- **Ėu** görem (V,6) **Ėu**/gösterür (VII,10) **Ėu**/görlü (VII,13) **u**/2

/u/ ünlüsünün yazılışı:

K elime başında /u/ ünlüsü elif ve vāv (**Ė**) ile yazılmıştır: urmuş (VIII,8) **g Ė** kunutmuş (X,4) **g Ė** uçar (X,5) **Ė** umarum (XI,2) **Ė**.

K elime içinde /u/ ünlüsü vāv (**Ė**) ile yazılmıştır: muştucılar (III,10) **Ėu** øamudur (IV,1) **Ėu** bunları (IV,11) **Ėu** øalur (VI,6) **Ėu** åatarsa (VI,10) **Ėu** bulsun (VII,1) **Ėu** bulıcaø (VII,9) **Ėu** budur (VII,7) **Ėu** øulavuz (VII,13) **Ėu**.

/ü/ ünlüsünün yazılışı:

K elime başında /ü/ ünlüsü elif (**Ė**) ile yazılmıştır: Üftādesin (I,7) s **Ė**.

K elime içinde /ü/ ünlüsü vāv (**Ė**) ile yazılmıştır: bütün (V,4) **Ėu** güzel (V,5) **Ėu** yüzlerini (V,6) **Ėu** yüküdür (VI,3) **Ėu** büyük (VI,3) „**Ėu** gün (VI,5) **Ėu** zgelsün (VII,1) **Ėu** zirişür (VII,7) **Ėu** gösterür **Ėu**

1.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

/ç/ ünsüzünün yazılışı:

İncelemiş olduğumuz bu metinde /ç/ ünsüzü çim (**Ė**) harfiyle yazılmıştır: çevre (II,4)

Ė açılır (II,5) **Ė** çıøa (III,3) **Ė** çøø (VII,11) „ **Ė** çeker (IX,9) **Ė**

/g/ ünsüzünün yazılışı:

Daha önceki metinlerde k->g- değişimi söz konusu iken bu dönemde artık g- ünsüzünün kelime başındaki yerini tamamen aldığını söyleyebiliriz. /g/ ünsüzü bu metinde kef (۱/۲ ile yazılmıştır: görenler (VII,3) **دڭ-ڭ**/geliñ (VII,5) **ڭ**/göñül (VII,2) **ڭ**/gelsün (VII,1) **ڭ**/2

/p/ ünsüzünün yazılışı:

İncelemiş olduğumuz bu metinde /p/ ünsüzü iki şekilde karşımıza çıkıyor; birinci şekli kelime kökündeki /p/ ünsüzünün korunması şeklinde olmuştur ve pe (ٲ harfiyle yazılmıştır: ڭapuları (II,4) **ٲ** hep (III,5) **ٲ** pāk (XIII,5) ,, **ٲ** pāre pāre (XI,11)

^ -ٲ -ٲ

/p/ ünsüzünün metnimizde karşımıza çıktığı ikinci şekli ise –p zarf-fiil eki fonksiyonunu üstlendiği durumlardır. Bu durumda /p/ ünsüzü be (» ile yazılmıştır: esirgeyüp (VIII,2) » **ٲ** **ٲ** «gezüp (VIII,9) » **ٲ** /zgöremeyüp (IX,7) » **ٲ** **ٲ** /zyanup (IX,8) » **ٲ** cBş idüp (XI,4) » **ٲ** « **ٲ** oøuyup (XII,1) » **ٲ** **ٲ** baøup (XIII,7) » **ٲ**

1.1.3 İzafet Kesresinin Yazılışı

İncelemiş olduğumuz bu metinde izafet kesresi özel bir harfle yazılmamıştır. Zaten sınırlı sayıda örnek bulunması ve bu örneklerin daha çok giriş kısmında olması özel işaretlerle gösterilmesine engel olmuştur diye düşünüyoruz. Metinden bazı örnekler ise şu şekildedir: kelimāt-i ‘āliyelerini (giriş) **ٲ** **ٲ** /2B āb-ı zemʔn (giriş) **ٲ** « **ٲ** mürşid-i efΔam (giriş) **ٲ** **ٲ** sülBk-u **ٲ** (giriş) **ٲ** ,, **ٲ** merøad-i mübarekleri (giriş) **ٲ** **ٲ** . E smāʔ-i ~ üsnādan (XIV,5) **ٲ** ; **ٲ** «

1.2. DİL ÖZELLİKLERİ

1.2.1. Ünlüler

1.2.1.1 é/i durumu

İlk hecede é durumu: J. Eckmann, Eski Türkçe döneminde ilk hecede bulunan e sesinin on dördüncü yüzyılın ortalarına kadar korunduğunu, daha sonra È harfi ile yazılan bir sese dönüşmeye başladığını ve bu harfin e ile i'nin her ikisinden de farklı yarı açık bir é sesini temsil ettiğini ifade etmiştir. Timur Kocaoğlu ise ilk hecede é/i konusunu değerlendirdiği çalışmasında, Türk Dili'nin değişik sahalardan verdiği örneklerle Türkçe'de /é/ sesinin en eski dönemlerden beri bulunduğunu, tarihi Türk Lehçelerine ait eserlerin transkripsiyon metinlerinin hazırlanmasında kapalı e gösterilmesinin önemini belirtmiştir. Bizim incelemiş olduğumuz bu metin on altıncı yüzyıla ait olduğundan ve kapalı e sesinin artık metinlerde (È) sesiyle yazılması yerleşmiş olduğundan bu sesi i harfiyle karşıladık.

1.2.1.2 Ünlü Uyumu

1.2.1.2.1 Kalınlık-İncelik Durumu

Kalınlık-incecik uyumu bir kelimedeki vokallerin kalınlık-incecik bakımından birbirine uygun olmasıdır. Türkçede bir kelimedeki vokallerin hepsi ya kalın ya da ince olabilir. Bir kelimedede hem kalın, hem ince vokal bulunamaz. Yani bir kökün, bir ekin, kök ve eklerden yapılmış bir kelimenin vokalleri kalınlık-incecik bakımından tamamiyle bir uygunluk içinde bulunurlar. Böylece Türkçedeki bütün kelimeler, bütün kökler, bütün ekler kalın ve ince olmak üzere iki kısma ayrılırlar.

Eski Türkçeden beri mevcut olan bu uyum bu metinde de aynen devam etmiştir. Yabancı kelimelere eklenen Türkçe ekler ise kelimenin son hecesindeki ünlü ile uyuma girer. Metinde bulunan bütün Türkçe kelimeler bu uyuma tamamen uyar.

1.2.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük-yuvarlaklık uyumu bir kelimedeki vokallerin düzlük-yuvarlaklık bakımından birbirine uymasındır. Türkçede köklerde olsun, köklerle ekler arasında olsun, bir kelimedeki vokaller arasında genellikle düzlük-yuvarlaklık bakımından bir uygunluk olduğu göze çarpar. Bu uyum ancak bugünkü Türkiye Türkçesinde kuvvetli bir şekilde hissettirmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde böyle bir uyum mevcut değildi.

Eski Türkçe döneminden sonra ortaya çıkan düzlük-yuvarlaklık uyumu, incelediğimiz metinde daha tam anlamıyla oluşmamıştır. Ayrıca +dur, +dür ekleri de bu uyumu sağlamaya engel olmuştur. Bildiğimiz gibi on altıncı yüzyılda düz ünlülerin özellikle eklerde yuvarlaklaşma eğiliminde olduğunu görmekteyiz. Bu durumda düzlük – yuvarlaklık uyumunun sağlandığından bahsetmek doğru olmaz kanısındayız.

1.2.1.3 Ünlü Düşmesi

Orta hecede vurgusuz dar ünlünün düşmesi: göñli (XI,7) <göñül+i.

1.2.1.4 Ünlü Yutumu

Ünlü yutumu, iki ünlünün bazı durumlarda birleşerek tek ünlü haline dönüşmesi olayıdır. İncelemiş olduğumuz metinde birkaç örneği vardır ve bu örneklerin incelemesi yapılmıştır: n'itseñ (VI,1) <ne itseñ, n'idim (XIX,4) <ne edeyim, n'itsün(XXI,7) <ne etsün, n'olduñ(XXXIII,1) <ne olduñ.

1.2.2. Ünsüzler

1.2.2.1 Kelime Başında Korunan Ünsüzler

On altıncı yüzyılda kelime başındaki ünsüzler değişimlerini tamamlamıştır. Kelime başında korunan tek ünsüz â ünsüzüdür. Bu duruma örnekler şu şekildedir: âθduθı (IV,2), âyaθı (IV,21), âraθı (IV,21), âşra (IX,8), âla (IX,14), âlmış (XII,23), âθlardadur (XII,25), âşı (XIX,13).

1.2.2.2. Ünsüz Uyumu

Ünsüz uyumu Türkçe kelimelerde, yan yana gelen ünsüzlerin seda bakımından birbirine uyması olayıdır. O halde, ünsüz uyumu bir ünsüz-ünsüz uyumdur. Türkçe kelimelerde, sedalı ve sedasız olarak birbirlerinin karşılığı olan ünsüzlerden ancak aynı cinsten olanlar yan yana bulunabilirler.

1.2.2.2.1. İsim İşletme Eklerinde:

İncelediğimiz metinde isim işletme ekleri çoğunlukla benzeşmeye uğramamıştır. Bunun sebebi ise metnin oluşturulduğu dönemde ünsüz uyumu kavramı sağlam bir şekilde kullanılmaya başlamamıştır. Bu konuda metnimizde bulunan örneklerin bazıları şunlardır: ırma \emptyset +dan (III,14), ba \emptyset ma \emptyset +dan (III,13), \emptyset ıyamet+de (IV,2), dimiş+dür (IV,15), yo \emptyset +dur (VI,3), iriş+di (VIII,6), araş+dur+dı (VIII,9), iş+de (XIII,1), iriş+dür+miş (XII,23), a \emptyset ma \emptyset +dan (III,13).

1.2.2.2.2. Fiil İşletme Eklerinde:

Fiil işletme eklerinde de aynı sorun göze çarpmaktadır. Ünsüz benzeşmesi görülmemesi dolayısıyla fiil köküne gelen eklerde tonluluk – tonsuzluk uyumu oluşmamıştır. Bu durumu ortaya koyan örnekler ise şu şekildedir: ba \emptyset +dı (IX,7), düş+dü+m (XIV,3), it+di (XIII,2).

1.2.3. İsim

1.2.3.1 Yapım Ekleri

1.2.3.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

İsim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir. Bu ekler isim köklerine, isimden yapılmış isim gövdelerine ve fiilden yapılmış isim gövdelerine eklenirler. İsimden yapılmış isimlerin anlamları yapılmış oldukları isimlere genellikle çok yakından bağlıdır ve onlarla ilgili yer, meslek, topluluk, vasıf, bağlılık, aitlik gibi nesnelere ifade ederler.

+lı \emptyset eki: tenbel+lik+dür (XIX,11), ayru+lı \emptyset +dan (XIX,13), varlı \emptyset (\emptyset)+ı+n+a (X X III,10), ben+lik+den (X X III,24), var+lı \emptyset (X X V III,4) ba \emptyset +ma \emptyset +lı \emptyset (L,1).

+lı eki: baθ+lı (L III,25), yaş+lı (X X X X IV,4).

1.2.3.1.2 İsimden Fiil Yapım Ekleri

+la eki: baθ+la+dı (X X III,2), daθ+la+dı (X X III,2), müjde+le+di (X X X,4).

1.2.3.1.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri

dileklere (III,8) <dile-k-ler-e, âuraθı (IV,21) kır+ak+ı , biliş (VII,14) bil+iş, øøøusundan (VIII,6) øøø-u+sı+n+ndan, ayrıø (X,8) ayır-ı+ø, yataø (XI,1) yat-aø.

1.2.3.1.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

yt-ür (X II,6), kal-ma-y-a (X II,7), gör-i-n-mez (X II,9), gör-i-n-ür (X II,9), bul-un-ur (X II,11), øal-ma-mış (X II,19), aç-ı-l-sa (X V,3), ir-iş-e (X VI,5), bul-uş-up (X VI,7), gör-iş-üp (X VI,7).

1.2.3.2. Durum Ekleri

1.2.3.2.1 İlgi Durumu

İlgi eki ile birbirine bağlanan iki isim unsurunun meydana getirdiği durumdur. İlgi eki almış olan kelime önce, onun bağlandığı isim sonra gelir.

Sıret+ün 'afâsı (X VI,9), ~ aøø+uñ beøâsı (X VI,9), firøat+uñ âbıbi (X VI,14), Üftâde+nüñ fikri (X VII,13), deryâ+nuñ yücesi (X VIII,4), cemâli+nüñ 'âdiøları (X X IV,1).

1.2.3.2.2. Y ükleme Durumu

Y ükleme durumu yükleme eki almış bir isim unsuru ile kurulur. Oluşan kelimeye "belirtme" anlamı katar. Bulduğu cümlede nesne görevi üstlenir.

maâBb+i+nı (XX,6), yüz+i (XXI,7), deryâ+yı (XXII,6), il+i+ni (XXIII,5),
göñ(ü)+ü+müz+i (XXVI,2), øadri+ni (XXIX,2).

1.2.3.2.3 Y önelme Durumu

Y önelme halindeki bir unsurla kurulur. Eklenmiş olduğu kelimeye “bir yere gitmek için o tarafa doğru yönelme, o tarafa doğru yola çıkma” anlamlarını katar.

maø'udı+n+a (XX,6), yaram+a (XXI,3), øarası+n+a (XXI,7), esrârı+n+a (XXII,4),
menzil+e (XXIII,4), vu'lat+a (XXV,5), (ben+gebeñe) bañ+a (XXXIII,15), derdlüler+e
(XXVII,5), sâlikler+e (XXVII,9), biz+e (XXVIII,9), derd+e (XXX,8).

1.2.3.2.4. Kalma Durumu

Kalma durumundaki isim unsuru ile kurulur. Eklendiği kelimeye “bir yerde bulunma, bir yerde kalma” anlamları katar.

ayrılıø+da (XX,7), yer+de (XXVI,6), cãnlar+da (XXVII,8), giceler+de (XXIX,3),
şehrin+de (XL,1), yol+da (XXIX,12), göñlin+de (XXX,12), kesmek+de (XXXVI,2),
göñlüm+de (XXXVI,3), dil+de (XXXVIII,9), bään+da (XXXIX,11), nBruñ+da
(XXXIX,13).

1.2.3.2.5. Çıkma Durumu

Çıkma durumundaki isim unsuru ile kurulur. Eklenmiş olduğu kelimeye “bir yerden ayrılma, çıkma” anlamı katar.

ayrılıø+dan (XX,6), göz+den (XXV,6), øul+dan (XXI,6), ara+dan (XXV,6),
perdeler+den (XXI,6), kerem+den (XXV,7), an+dan (XXIII,5), ana+dan (XXVIII,3),
dostum+dan (XXIV,19), øayθu+dan (XXX,14), düş+den (XXII,1).

1.2.3.2.6 Vasıta Durumu

İsim köklü bir kelimeye “ile” edatının eklenip birleştirilmesiyle oluşur. Bulunduğu cümlede vasıta anlamı taşır. Cümlede edat grubu oluşturur.

tesbî+le (XXIX,10), ≈arâret+le (III,3), anuñ+la (IV,16), hicriy+le (XV,13), nebîler+le (XVI,7), velîler+le (XVI,7), θam ileθam+ıla (XXIV,21).

1.2.3.2.7. Yön Gösterme Durumu

Yön gösterme durumunda isim kökünden gelen kelimeye yönelme anlamı taşıyan “-a,-e” eklerinden uygun olanı eklenerek oluşturulur. Cümlede “bir yere yönelme” anlamı taşır.

âşraya (IX,8).

1.2.3.3. Çokluk Ekleri

Türkçede çokluk ekleri, hem “belirli sayıda (sayı bilinmese bile) bir çokluk hem de bütünü meydana getiren şeyleri göstermek için kullanılır.

dervîş+ler+üñ (II,1), ‘izzet+ler+i (II,1), ‘ır+lar+ı (II,6), felek+ler+e (III,7), melek+ler+e (III,7), dilek+ler+e (III,8), muştucı+lar (III,10), deli+ler+üñ (IV,1), nebî+ler (IV,5), cân+lar+ı (V,3).

1.2.3.4. İyelik Ekleri

İyelik ekleri, isimlere eklenip kişilere aitliği bildirir. Bilindiği gibi, Türkçede 3. şahıs iyelik eki, eklenme sırasında, 1. ve 2. şahısa nazaran farklı bir durum göstermektedir.

1.Şahıs:

Dostlar+um (XXX,1), göñlü+m (XXXIX,3), tñmân+um (XXXIX,5), el+ümüz (XXXIX,7), cemâl+üm (XXXII,8), dil+ümüz (XXXIX,7), ≈icâb+um (XXXIII,5), yol+umuz (XXXIX,8), zâr+um (XXXIII,16), mihrîbân+um+dur (XXXIII,16).

2.Şahıs:

yâr+üñ (XXXIII,3), zikr+üñ (XXXVIII,9), zâr+uñ (XXXIII,3), fikr+üñ (XXXVIII,9), cemâl+üñ+i (XXXVIII,3), şükr+üñ (XXXVIII,10), kemâl+üñ+i (XXXVIII,3), øapu+ñ+dan (XXXIX,2), vi'âl+üñ+i (XXXVIII,4), derd+üñ (XXXIX,3), ad+uñ (XXXVIII,7), 'işø+uñ (XXXVIII,7).

3.Şahıs:

luâf+u+n+u (XXVIII,10), nBr+i+n+i (XXVIII,12), cemâl+i+dür (XXIX,5), derd+i (XXIX,11), Δaber+leri (XXXI,6), yol+i (XXXVIII,13), 'afâ+sı (XXXIX,14).

1.2.4. Fiil**1.2.4.1. Fiil Çekimi****1.2.4.1.1. Görülen Geçmiş Zaman**

Geçmişte cereyan eden bir oluş veya kılışın bizzat görüldüğü durumlarda bu zaman çekimi kullanılır. İfadesinde hikaye anlamı bulunur.

iriş+di (XLVI,3), ir+di (XLVI,5), ây+dı (XLVI,2), gel+di (IV,2), bul+dı (V,3), ol+dı (V,4), geç+di (VIII,11), araşdur+dı (VIII,9), yan+dı (VIII,11), deg+di (VIII,12), alın+dı (VIII,12), gör+dü+m (IX,1), ' arar+dı (IX,5), baø+dı (IX,7), çıø+dı (IX,8).

1.2.4.1.2 Öğrenilen Geçmiş Zaman

Geçmişte cereyan eden bir oluş veya kılışın bizzat görülmediği, başkası tarafından nakledildiği durumlarda bu zaman çekimi kullanılır. İfadesinde rivayet anlamı bulunur.

di+miş+dür (IV,15), iriş+miş (VIII,3), ir+miş (VIII,3), 'an+mış (VIII,4), øalma+mış (VIII,7), yetir+mış (VIII,7), ur+muş (VIII,8), dik+mış (IX,1), it+mış (IX,2), yitir+mış (IX,3), unut+mış (X,4), bulun+mış (X,7), øur+mış (XI,1), düş+mış (XI,3), aş+mış (XI,3), âş+mış (XI,4).

1.2.4.1.3. Geniş Zaman

Geniş zaman, “her zaman” için kullanılır. Oluşu ve kılışı, konuşma anıyla, ondan önceki ve sonraki zamana taşıyabilir.

görin+ür (II,4), açıl+ur (II,5), aø+ar (X,3), başla+r (XI,5), âşla+r (XI,5), øışla+r (XI,5), at+ar (XI,9), ir+ür (XI,11), gel+mez (IX,3), bil+mez (IX,3), öl+mez (IX,4), baø+maz (XI,7), aø+maz (XI,7), çıø+maz (XI,8).

1.2.4.1.4. Emir Kipi

Günümüz Türkiye Türkçesinde olduğu gibi eserin yazılmış olduğu dönemde de eksiz emir kipi örneklerine rastlamaktayız. Emir özelliğinin yanı sıra istek, dua ve tavsiye anlamları da bildirdiği görülmektedir.

İr! (III,2), aøıt! (III,3), dime! (III,4), vir! (VI,1), bil! (VI,7), işit! (XII,5), yitür! (XII,6)

virüñ! (XIV,1), gelüñ! (VII,5), gelsün! (VII,1), bulsun! (VII,1), âolsun! (VII,2).

Ayrıca bu dönemde “-θıl, -gil” ekleriyle de emir anlamı sağlanmıştır.

vir+gil! (XXVI,7), øoy+θıl! (XII,5), baø+θıl! (XXXII,8), sür+gil! (XII,7), øıl-ma-θıl (XXXII,2), ol-θıl (XXXV,3), al-θıl (XXXIX,7), at-θıl (XLVIII,7), eyle-gil (LV,1), di-me-gil (XLVI,7).

1.2.4.1.5. Şart Kipi

Şart kipinde cümlede geçen olayın gerçekleşmesine bağlı olan bir durum açıklanır. Şart kipini oluşturmak için “i-” fiiline –sa/-se şart eki eklenmiştir.

irmez isem (XXXVIII,2), görmez isem (XXXVIII,1), diler iseñ (III,1), olma+sa (XLIII,3), olurlar+sa (L,4), ir+se+m (LII,2), ‘aøla+sa+ñ (LVI,13).

1.2.4.1.6. Gereklilik Kipi

Gereklilik kipi, bu metinde kelime olarak karşımıza çıkar. Ekleşme eğiliminde değildir.

geçmek gerek (XXIV,13), vermek gerek (LII,3), n'itseñ gerek (VI,1), gitseñ gerek (VI,2).

1.2.4.2. Zarf-fiiller

Zarf-fiiller, fiilleri başka fiillere bağlamak üzere zarflaştırın ekler alırlar. A slen zarf-fiil eki olan şekiller bulunduğu gibi, başka eklerin bir araya gelmesi ile zarf-fiil fonksiyonunu üstlenen yapılar da vardır.

-p, -ıp / -ip, -up / -üp: buluş-up (XVI,7), öp-üp (XVI,7), görüş-üp (XVI,7), iriş-üp (XVI,8), ol-up (XVII,10), âal-up (XVII,11), ir-üp (XVII,12), eyle-y-üp (XIX,6), yaø-up (XX,2), görünme-y-üp (XX,2), yaømala-y-up (XX,3), vir-üp (XX,5), dürüş-üp (XXIX,3).

-ban / -ben, -uban / -üben: yaø-uban (XXII,2), id-üben (XXII,6), ayru-ban (XXIII,4), bul-uban (XXXV,2), âuy-uban (XXXV,5), anla-y-uban (XXXVII,4), geç-üben (XLV,5), virme-y-üben (VI,1), øal-uban (XX,7), ol-uban (XLVIII,7), yan-uban (LIV,9), gir-üben (XI,8), ir-iş-üben (XX,6) .

-ınca / -ince : çıø-ınca (XXIV,14), iriş-ince (XXIX,7), çıøma-y-ınca (XLI,5), ölme-y-ince (XLIV,2), virme-y-ince (XLVII,4).

-ken : virmiş-ken (XLI,3), yüzer-ken (LVI,1), irişmiş-ken (LVI,5), yetişmiş-ken (LVI,5).

-cak : bul-ı-cak (VII,9).

1.2.4.3. Sıfat-fiiller

Fiilleri, zamana bağlı isim ve sıfat şekilleridir. İsimler gibi, çokluk, iyelik ve hal eklerini alabilirler.

-dık / -dik : an-dıø-ı-nı (XXVII,3), sev-düg-i (XXVII,3), vird-düg-i (XXVII,4).

-maz / -mez : yan-maz (XLV,2), ir-mez (XLVII,2), iriş-mez (LVI,9).

-an / -en: getür-en (XXVII,7), götür-en (XXVII,7), bitür-en (XXVII,8), gel-en (XXX,10), âl-an (XXX,12), ´al-an (XLI,2).

-miş / -miş: yetiş-miş (XLIV,5), âðun-muş (XLIV,6), iriş-miş (XLV,5).

1.2.5 Zamir

Cümle içerisinde şahısların veya nesnelere yerine kullanılan kelimelerdir. İsimler gibi iyelik ve hal eklerini alabilirler.

1.2.5.1. Şahıs Zamirleri

menem (XXXII,7), benüm (LVI,11), ben (XLIV,6), seni (LIV,13), sensiñ (L,2), saña (LVI,14), senden (LIV,13), anuñ (IV,2).

1.2.5.2. İşaret Zamirleri

bu (XLI,2), bunlar (L,2), bular (L,4), budur (LII,6), ol (LII,5), şol (XLVII,2), oldur (VIII,4).

1.2.5.3. Soru Zamiri

ne (L,2), nedür (XI,9), nedendür (XXXIII,16), nereden (XV,1), nice (XII,3).

1.2.5.4. Dönüşlülük Zamiri

kendi (XLVIII,5), kendüñi (XL,7), kendüyi (XL,4), kendüsini (XLVIII,4).

1.2.5.5. Belirsizlik Zamiri

her ´ub≈ u şami (IV,19), her Yerresi (VI,3), her kim (VI,10), hıç kimesne (XII,13).

1.2.6. Zarflar

1.2.6.1.Yer Zarfları

beriye (LV,7), anda (VII,6), âşra (IX,8).

1.2.6.2. Zaman Zarfları

her Yamān (I,1), gāh+aθlar (XI,5).

1.2.6.3. Azlık-çokluk Zarfları

çoø çoø belā (VI,4), çoø inti®är (VI,6).

1.2.6.4. Soru Zarfı

n'itseñ (VI,1).

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

ulî ca-i Tercüme-i ~ İlleri

Pîrî'n-ı ârtat-i celvetiyyeden bir mürşid-i efΔam olup Burusalıdır. Ta≈ot ve 'irfî nlarına sülBk u ≈otat ve a≈vî l-i ârtata müte'alliø kelimî t-ı 'İliyyelerini cî mi bi olan ve Δal f-e-i erşedleri ~ aj ret-i Hüdî y+ârafından cem' u tertb olunan (vî ø'î t) ²[2] ismindeki eŒer-i 'İl t Œî hid-i 'İ dildir bir Δuâbe mecmubasıyla mutaçavvifî ne ilâhiyyî tını cî mi bi d t vî nçeleri de vardır. Rı≈letleri (NevverAllî hu maj cabahu) terk biniø delîleti olan [988]³ tîrtinde merøad-i mübîrekleri ≈iðr dî ilinde Yerøapı (Bî b-ı zem t n) ma≈allesinde cî mi' -i Œer tleri yanındaki türbelerindedir. Mürşidleri olup Burusa' da Üç æuzular altında medfBn olan ~ i jır Dede' niø vefî tından öøera ŒeyΔ-i Ekber ` aj retleriniø rB≈i niyyetlerinden istifî je buyurduøları (vî ø'î t) mündereci tından müstebî ndir.

Cî mi' -i K eb t r ≈otında inŒî d buyurdukları:

Yî Cî mi bi l-K eb t ri ve yî mecmubâ l-K ibî r

ÆBbî limen yezBreke fi' l-leyli ve' n-nehî r⁴

² [2] 'Arabiyyü'l-ibî re bir cild-i keb t rden 'ibî ret olan bu eŒer-i 'İl t in bir nü sΔası âraf-ı 'İ cizî nemden Burusadaki Cî mi bi l-K eb t r K ütübü nesine vaø edilmiŒdir. Bu eŒer in bir kısm-ı cüz' isi tercüme olunmuŒtur, bir nü sΔas da (Bî yez t d) Cî mi bi l-Œer t i derBnundaki kütübü nede vardır.

³ “ÆBbî l-eyli” Ebced hesabına göre 1240 yılını iŒaret etmektedir.

⁴ Belirtilen beytin vezni (Mef b lü / Fî bî lü / Mef b lü / Fî bî lü) Œeklinindedir.

Beyt-i ma'nîdîrları çan'at-ı Δâ cihetiyle de ma'bed-i mezkûr tezyt eden levâlar meyî nında müşî hede olunmadır. A vî l-i bîyyeleri ~ üsî me'd-dî-i Burusev'ni tertîbi olan menî b-nî me ile diğê bir menî b-nî me-i ma'bed-i ve İsmî'il ~ a' mer~Bmuê (Silsile-nî me-i Celvet)lerinde mezkûrdur.

İlî hiyyî t-ı 'Árifî nelerinden:

(Y ine dBş oldu göeül yî riê cemî l-i şem'ine) ve (A dını bilen kişi itmez bu illerde çarî r) mıçra'larıyla başlayan iki ilî hîleri tercüme-i şî li meşî yiΔ-i Melî miyye'den Selî nikli 'Al+'Urf+E fendi ârafından şer~ olunmuştur.

Düşdi dile øalemde

Tî riΔ-i İrti~İ l Üftî de Ü fütî de

(Müsta'ım-zî de)

Türbe-i mübî rekeleri dtvârında ma'kûk tî rΔ:

Düşdi is'î âı yî ile tî rΔ

Geçdi Üftî de Burusa'nîe øuâbı

«~ aj ret-i Üftî de' niê ÇandBøa-i şer'felerinde mu'allaø olan»

«~ aj ret-i 'A z t Ma~mBd Hüdî y' niê med~iyeleridür»

Bãθ-ı 'İşøîe 'andel'bi ~ aj ret-i Üftî dedür

Derdli 'İ şıølar âb'bi ~ aj ret-i Üftî dedür

Vİ ğl-ı kī mil odur tev≈td-i zī ta şübhesiz

Gösteren rī h-ı ` udī yı ~ aj ret-i Üftī dedür

Eyleyen rB≈undan istimdī d irişür mağaba

~ all iden her müşkilī tı ~ aj ret-i Üftī dedür

Mürşid-i 'İl+dilerseè dī men-i pī kini âut

Dost iliniè rehnümī sı ~ aj ret-i Üftī dedür

™døıla øul ol Hüdī y+işiginde dī'imī

Bil ≈aøpat øutbü'l-aøâb ~ aj ret-i Üftī dedür

Pirî n-ı ârîyat-ı 'aliyye-i Celvetiyyeden Mehmed Mustafâ'din Üftî de ~ aj retleriniê dîvî n-ı ilî hiyî tıdır

Bismilla'i' r-ra'mâni' r-ra'îm

I

- 1 HBdur øuvvetleri âliblerüè
Refrefidür her zamî n 'î şıølaruè
- 2 Dost yolunuè menzilin øabîtmege
æuvvetidür dî'imî 'î riflerüè
- 3 Cî n u dilden HB demeklik her zamî n
Derdinüè dermî nıdır çadıølaruè
- 4 HB dise bir kere hem ehl-i çafî
Debreşür hep cî nları vî çllaruè
- 5 æa'r-ı øalbe irişince çikr-i HB
Ma'v olur varlıøları sî'irlerüè
- 6 HB demekile æarîyat keşf olur
Sırrı budur her zamî n rî siΔerüè

- 7 İkr-i HByı vird iden Üftİ desün
Tã bilesin sırrını sı'irlerüè

II

- 1 HBdur cezbeleri dervİşlerüè
HBdur bizzetleri dervİşlerüè
- 2 HBdur sermİ yesi dervİşlerüè
HB demek evrİ dıdur dervİşlerüè
- 3 HB ile cümle merİ tib ~~øa~~blur
Rehberidür HB demek dervİşleriè
- 4 Görinür dost yolunuè øapuları
Çevre yanı nBr olur dervİşlerüè
- 5 Mİ sivİ ya baømadan olur Δalİ ç
Göeli gözi açılur dervİşlerüè
- 6 Dost cemİ lin görmege øİ bil olur
Vİ çI olur sırları dervİşlerüè

- 7 Dirdüèè dermĩ n dilerseè dermend Üftĩ desin
` idmetin it HB diyen derviřlerüè

III

- 1 Diler iseè göèül yĩ ri
K i dĩ 'im eyle gel zĩ rt
- 2 Fenĩ ya ir görüp varı
Digil ya HB ve yĩ men HB
- 3 K i øanlu yaşı aøıt gözden
~ arĩ retle çıøa sözden
- 4 Dime sizdendür bizden
Digil ya HB ve yĩ men HB
- 5 Gele 'ıřø saèa yĩ r ola
Æaθıølaruèı hep dire
- 6 Seni dost yolına süre
Digil ya HB ve yĩ men HB

- 7 Seni ilete feleklere
Buluşasıè meleklere
- 8 İrişesiè dileklere
Digil ya HB ve yĭ men HB
- 9 Geçesiè 'İlem-i Ferşi
DaΔi kürst ile 'arşı
- 10 Gele muştucılar øarşı
Digil ya HB ve yĭ men HB
- 11 A la senlügeni senden
Geçesiè cĭ n ile tenden
- 12 Tecelliler gele andan
Digil ya HB ve yĭ men HB
- 13 Geçesiè eğri baømaødan
Göèül θayrıya aømaødan
- 14 İçesiè sĭ fırmaødan
Digil ya HB ve yĭ men HB

15 Dilerseè vuçlaân yarın
Ey Üfti de bula cĩ nuè

16 Gözine görine cĩ nuè
Digil ya HB ve yĩ men HB

IV

1 ʔalĩ dur ümmete ~ aøøuè ≈abʔbi
æamudur delilerüè her dem åbʔbi

2 B u ümmetüñ øiyametde ŧefʔbi
A nuè åødiθı ay geldi biŧi ret

3 Cihĩ nı nBr ile itdi münevver
æamu cĩ nlar anuè ile mu' aããr

4 K i Allĩ huè ≈abʔbi ol muãahhar
A nuè åøduθı ay geldi biŧi ret

5 Nebʔler serveri ŧi hı Mu≈ammed
Velĩ yet ŧehriniè mi hı Mu≈ammed

6 Ma'î rif kî nîniè dÛrri Muçammed

Eyj an

7 Şer' at ta'atînuè sulâî nî A'amed

Æartat ba'rinüè 'ummî nî A'amed

8 ~ a'at dÛrrinüè çarî fî A'amed

Eyj an

9 ~ a'atüè sevdügi bîbdi Muçafî dur

V ücBdi Bîleme 'ayn-ı çafî dır

10 ~ a'atüè lüâfından ümmete bîbdir

Eyj an

11 Ebbekr u 'Ömer 'Osmî n u ~ aydar

İden mü' minlere bunları rehber

12 K i Miçac çabi miçrib u minber

Eyj an

13 D ü 'îlem çalınüè çevø u çafî sı

~ ab'bidur ~ a'atüè hem Muçafî sı

- 14 Göèül 'İ leminüè nBr u j iyİ sı
Eyj an
- 15 D imişdür ~ aø aèa levİ ke levİ k
Sen olmasaè yaratmaz idüm eflİ k
- 16 K i söyleşen anuèla åş u hem Δak
Eyj an
- 17 Del¶ı olan θazãlarda θuzİ ta
Şef¶ı olan øıyİ metde ' u¶ı ta
- 18 Sebeb olan göèüllerde ≈ayİ ta
Eyj an
- 19 İ diè aèa çalı t ile selİ mı
Oøuduè mevlüdin her çub≈ u şİ mi
- 20 Neb¶ler rB≈unuè øudsi imİ mı
Eyj an
- 21 %ar¶ Ü ftİ denüè cİ nı åayaθı
~ aø' uè vu' latıdur dİ' im åıraθı

22 K i İslî m şehrinüè yanmış çerî ðı

Eyj an

V

1 İrden ~ aøø' a irmek gerek

İrenleri bulmaø gerek

2 Bulmaz iseè sen anları

CĪ n u dilden sevmek gerek

3 Sevenler buldı anları

İrişdi ~ aøø' a cĪ nları

4 Bütün oldu ĩmĪ nları

CĪ n u dilden sevmek gerek

5 İzle dĪ' im izlerini

İşit güzel sözlerini

6 Görem dirseè yüzlerini

CĪ n u dilden sevmek gerek

- 7 Derviş u dermend Üftî de
~ aø yolında olmış gedî
- 8 Murâdını vire ` udî
Cî n u dilden sevmek gerek

VI

- 1 Vir cî nuèi dost yolına
Virmeyüben n'itseè gerek
- 2 Ger cî nuèi virir iseè
Serüè ile gitseè gerek
- 3 Cî n u tenüè yükdür saèa
Her çerresi âðdan büyük
- 4 Ger bu yükü atmaz iseè
Ç oø ç oø belî çekseè gerek
- 5 %ayet yaøındur didiler
Dost yolını bunda bu gün

- 6 Ger yarına øalur iseè
Çøø inti®İ r çekseè gerek
- 7 ‘Ωşıølaruè bil ‘İ detin
K endülerin yoø eylemek
- 8 Ger yoø iderseè sen seni
Bİø†≈ayİ t bulsaè gerek
- 9 Söyle bu yoøluø yolını
Ey derdmend Üftİ desin
- 10 Her kim åutarsa bu yolu
Tiz ~ aøøa irmek gerek

VII

- 1 ™alİ dur dostlara tev≈tde gelsün
~ aøø’uè lütfını tev≈pİnde bulsun
- 2 Göèül ‘İ lemleri nBr ile åolsun
™alİ dur mü’ mine tev≈tde gelsün

- 3 K i ehlidür ~ aøøı görenler
Menĩ zilde kemĩ line irenler
- 4 DaΔi sĩ liklere rehber olanlar
Eyj an
- 5 Gelüè ba≈rine tev≈pũñ girelüm
Ne yollar vardır anda görelüm
- 6 ~ aøø' uè rıj ĩ sını anda bulalım
Eyj an
- 7 Bilenlerüè budur dı' im kelĩ mı
İrişür çĩ kire ~ aøø' uè selĩ mı
- 8 A èar çĩ kirleri Allĩ h müdü mt
Eyj an
- 9 Bulıcaø tev≈p nBrını çĩ kir
Olur cĩ n u göèülden ~ aøø' a şĩ kir
- 10 Cemĩ lin gösterür Allĩ h-ı æĩ dir
Eyj an

- 11 İrer vu'lat maðl' mına şuHBdı
æılur çl' tına ~ aøø' uè çoø sücBdı
- 12 Æalar nBr ba≈rine anuè vüçBdı
Eyj an
- 13 , ar'Ü Üfti denüè budur murı dı
æulavuz ola ~ aøø' uè görklü adı
- 14 K i dost ola ~ aøø' a biliş ü yİ dı
™alİ dur mü' mine tev≈tle gelsün

VIII

- 1 Se≈erde bülbüli gördüm ièiler
æamu derdlileriè derdin yièiler
- 2 İşidenler esirgeyüp didiler
Zih'tşBr'te vü b'ç'i re bülbül
- 3 Meger dimİ θına irmiş havİ sı
İrişmiş cİ nına gülüè ' afİ sı

4 K i 'anmış derdinüè oldur devİ sı
ZihþBrðde vü bñçİ re bülbül

5 Firİ ø odi irişmişdi cİ na
azeller øøur iken yana yana

6 æøusından irişdi gülistİ na
Eyj an

7 Yetirmiş 'aølını buyından anuè
Mecİ li øalmamış cisminde cİ nuè

8 K i urmuş terkini cümle cihİ nuè
Eyj an

9 Araşdurdı gezüp bİ ðçe bucaθın
Bulamadı gülüè øızıl u aθın

10 Yetirmiş vu'latuè bilmez ne çaθın
Eyj an

11 Bu derd ile gülüè geçdi zamİ nı
Firİ ø odına bu kez yandı cİ nı

- 12 Alındı mestligi degdi fig'i nı
Zih+şBr+de vü b+ç'i re bülbül
- 13 İşit Üfti de' nüè bülbül sözini
K i izle ehl-i 'irfı nuè izini
- 14 Dilerseè kim göresin dost yüzini
Eyj an

IX

- 1 Seerde bülbülüè gördüm âraθın
Gülüè tekiyesine dikmiş çer'i θın
- 2 Güle c'i n virmege itmiş yaraθuè
Zih+şBr+de vü b+ç'i re bülbül
- 3 Y itirmiş 'aθlını kendini bilmez
Gülüè derdi geçince 'aθlı gelmez
- 4 ~ aθθa 'i şıθ olanlar hergiz ölmez
Zih+şBr+de vü b+ç'i re bülbül

5 Gölüè beèzi çarardı gülmez oldu
æoøusı bülbüle irişmez oldu

6 Gölüstî na kimesne gelmez oldu
Eyj an

7 K i bülbülüè başına geldi 'aølı
Göremeyüp güli eârî fa baødı

8 Firî ø odına yanup âşra çıødı
Eyj an

9 B u derd ile gezerken berr u baæri
Ç eker iken belî vu derd ü øahrı

10 Gölüè bByı idi göèlinde fikri
Eyj an

11 Didi bir ehl-i ~ aø geç fî ntgülden
Fenî sın bilmedüè mi sen ezelden

12 V efî gelmez imiş fî ntgüzelden
Eyj an

13 arab Üfti de' niè budur duÖsı
İrişe cı nda ~ aøøue ' aç sı

14 öèüllere åola nBr u j iyāsı
ZihþBrde vü bçı re bülbül

X

1 Seerde bülbülüè gördüm fiθi nın
Gülüè mest eylemiş øøusı cı nın

2 Y itirmiş kendüyi bilmez mekı nuè
ZihþBrde vü bçı re bülbül

3 A øar gözlerinüè yaşıyla øanı
K i θarø olmuş gülüè bByına cı nı

4 Unutmuş ®āhir ü bāān cihı nı
ZihþBrde vü bçı re bülbül

5 Görenler dir yazıø bu derdümende
Uçar iken havı da zinde zinde

- 6 Girifti r eylemiş cĩ nını bende
 Eyj an
- 7 Meger cĩ nı irişmiş va' l-ı yĩ re
 Bulunmuş derdine biè dürlü çĩ re
- 8 Gelemez ayruø ol cĩ n bu diyĩ ra
 Eyj an
- 9 Gülüè bByında ma≈v olmuş vücBdı
 Geçüp gülden ~ aøøa øİlmış sücBdı
- 10 Budur 'İ şıølaruè dĩ' im şuHBdı
 Eyj an
- 11 Gül olmuş bülbüle bu kere 'İ şıø
 Di miş ey bülbül-i şBrıde 'İ dıø
- 12 Cemĩ lin eylesün ~ aø saèa lĩ yıø
 Eyj an
- 13 Sözi Üfti de' nüè cĩ n bülbülidür
 Gülisti n didügi vu' lat ilidür

- 14 Süren 'aşılardı øudret elidür
ZihþBrde vü bþçi re bülbül

XI

- 1 Seerde bülbülüè gördüm yataðın
Gülüè sî yesine øurmuş oâðın
- 2 Umarum ki vire cî nı metî On
ZihþBrde vü bþçi re bülbül
- 3 æoøusından gülüè mestî ne düşmiş
Firî ø odi başından öte aşmış
- 4 K i cBş idüp göèül deryî sı âşmış
Eyj an
- 5 Geht aðlar geht ebyî ta başlar
Geht mecnBn olup başını âşlar
- 6 Geht âðlar gezüp 'ærî da øışlar
ZihþBrde vü bþçi re bülbül

7 G e h t Ā m B ş olup θ ay r ı y a b a ø m a z
K i g ũ l d e n θ ay r ı y a h i ç g ö e l i a ø m a z

8 G i r ũ b e n Δ a l v e t e a ş r a y a ç ı ø m a z
E y ğ a n

9 A t a r d e r d ü b e l i y a k e n d ũ s i n i
B i l e m e z n e d ũ r k e n d i ö z i n i

10 M u r ĩ d ı b u k i g ö r e d o s t y ũ z i n i
E y ğ a n

11 ğ a n u r b u r e s m i l e i r ũ r v i ' ĩ l e
Y ũ r e g i n e y l e y ũ b e n p ĩ r e p ĩ r e

12 B u l ı ŝ m a m ı ŝ m e g e r b i r e h l - i a ĩ l e
E y ğ a n

13 İ ŝ i t Ū f t i d e ' n ũ e b ũ l b ũ l s ö z i n i
G ũ l ũ e b B y ı n d a m a v e y l e r ö z i n i

14 D i l e r s e e k i m g ö r e s i e d o s t y ũ z i n i
E y ğ a n

XII

- 1 Seæerde bülbüli gördüm ièiler
 η azeller oøuyup kendüyi eçler
- 2 İşiden 'î şıøue cî nını daθlar
 Zih+şBr+de vü b+çî re bülbül
- 3 Didim ey bülbül şBr+de vü ≈ayrî n
 Nice bir çaθırup eylersiè efθî n
- 4 Bu ≈î l ile vi 'î le olmaz imkî n
 Eyj an
- 5 Bu naθmelerüèi øoyθıl aradan
 İşit nedür ≈ad+ş Mustafî dan
- 6 Y itür varlıθuèi aθ u øaradan
 Eyj an
- 7 Fenî iølimine sürgil Burî ø'ı
 Dilerseè cî nda øalmaya firî øı
- 8 K i olur ehl-i tev≈+düè àraθı
 Eyj an

9 O menzilde görünmez cism ü hem cĩ n
Ne deryĩ görünür anda ne ‘ ummĩ n

10 Olur ‘ĩşılaruè derdine dermĩ n
Eyj an

11 Ne muddabıøalur anda ne dabıĩ
Ne arzu bulunur anda ne sevdĩ

12 Ne tuııĩ dinilür anda ne kubrı
Eyj an

13 ı arıı Üftĩ de’ nüè budur kelĩ mı
Göremez hiç kimesne ol maıı mı

14 İrişmeyince Alĩ huè selĩ mı
Eyj an

15 Seer bñlbñlñni gördüm gıcede
Uçar vu’lat maıı mında yücede

16 Açılmış mabııter øur hecede
ZihışBrıde vü bııı re bñlbñl

17 Didüm ey bülbül-i şBr̄de 'İ şıø
Bu menzile irişmek saèa ki lİ yıø

18 Y olında maşBøuè olduèdu 'adıø
Eyj an

19 Cevİ ba øalmamış a' lİ mecİ lı
Ne firøat bilür anda ne vi'İ lı

20 Budur 'İ şıølaruè acer malı
Eyj an

21 İrişdi bülbüle yoøluø fenİ dan
Görinmez mİ sivİ aø u øaradan

22 Hemİ n ≈İ lin bilür ancø yaradan
Eyj an

23 ~ aøøat başrine åalmış vücBdı
K emİ line irişdürmiş sücBdı

24 Budur 'İ şıølaruè dİ' im şuHBdı
Eyj an

25 ~ aøiøat cĩ nıdur bñlbñl hevĩ da
Ne aãθlardadur anlar ne ovada

26 Ne aaş vardur ne diken ol arada
Eyj an

27 ñ arıb Üfti deye düşmez bu sözler
Meger 'ĩ riflerüè izini izler

28 Bunı görmeğe Allĩ h vire gözler
Zihı†dost ilinüè şahbĩ zı bñlbñl

XIII

1 Seerde başladı temcıde bñlbñl
Murı dı bu işde medı-gül

2 Güle suba degin itdi Őenĩ yı
K i θarø oldı gülüè bByına cĩ nı

3 Güle didi vi'ĩ lüè eyle iŐsĩ n
İdeyim yolına cĩ numı øurbĩ n

- 4 Didi yoø yire itme yaøaèi çĩ k
Gider bByum ´olar rengüm olur Δĩ k
- 5 ` alĩ ´ it mi sivĩ dan øalbüèi pĩ k
~ icĩ b olmaya saèa hergiz eflĩ k
- 6 Giçesin reng ü bBya iltifĩ tdan
Giyesin Δilbatı Δoş meskenetden
- 7 η arıb Üftĩ de' nüè budur duBĩsı
Göèül θayra baøup olmaya ´ĩ ´ †

XIV

- 1 Ey yĩ rĩ nlar Δaber virüè baèa ol Rabb-i abliĩ dan
K erem idüp Δaber virüè baèa ol ´ĩ l† mevlĩ dan
- 2 K i bir zamĩ n idi anuèla aşnĩ idem
` iç b irmişdi cĩ na daΔi yüce mevlĩ dan
- 3 K i şimdi firaøta düşdüm gelüp bu ´ĩ lem-i cisme
Gice gündüz yanarum kim çıøam bu ≈ĩ l-i ednĩ dan

- 4 V aram bir Δī l-i abīī ya irişem anda mevlī ya
Teøarrub bularaø ey dost çıøam bu dī r-i dünyī dan
- 5 Bulam ~ aøøuè rij ī sını cemī linüè j iyī sını
VücBdum nBra ðarø olup geçe esmī -i ≈üsñī dan
- 6 İrişe birlige fikrüm ki dī 'im ol ola çikrüm
Y itürem kendümi her dem geçem 'uθrī vü kübradan
- 7 İrişe ~ aøøuè i≈sī nı açıla sırr-ı sübΔī nı
İre Üftī de' nüè cī nı Δaber âuya müsemñī dan
- 8 Gelüè yī rī n bugün bunda bulalum çevø-i tmī nı
İre ra≈meti Allī huè bulavuz şekl-i insī nı
- 9 Æartøata dürişelüm gice gündüz olup øī 'im
æabBl eyleye ol Settī r idüben bize ikrī mı
- 10 Sevelüm cī n-ıla ~ aøø' ı ki yolında olup øī 'im
ÆulBbleyleye cī nlarda irişe bize 'irfī nı
- 11 Göèülden sürelüm ðayrı 'inī yet eyleye Allī h
Selī met bula ðayrdan irişe ~ aøø' uè i≈sī nı

- 12 İre cĩ numuza ‘irfĩ n ≈aøpate olup ‘İ rif
V ara vu’ lat maøĩ mına geçüben cümle ekvĩ nı
- 13 ~ aøpate ba≈rine āalup vücbdum anda ma≈v idüp
Feni fillĩ h maøĩ mında tamĩ m eyleye seyri nı
- 14 ũ arıb Üfti de’ nüè şevøi cemĩ li görmeden çevki
æamu ‘İ şıølara mevlĩ keremden ide i≈sĩ nı

XV

- 1 Ey yĩ ranlar ilüm æedum
Nereden geldüğümü bildüm
- 2 Göèüldenmiş benim yolum
Hidĩ yet eyleye Allĩ h
- 3 Göèüldür øapusı anuè
Açılrsa şĩ d olur cĩ nuè
- 4 Ki āpraø olmadan tenüè
Hidĩ yet eyleye Allĩ h

- 5 Gidevüz ol yolu âutup
SülBk idenlere yetüp
- 6 æamu varlıøları ´atup
Eyj an
- 7 İrişevüz irenlere
~ aøiøate varanlara
- 8 ~ aøø' a göèül virenlere
Eyj an
- 9 æanadlar yite uçmaða
Y edi deryİ yı geçmege
- 10 Eyü yavuzı seçmege
Eyj an
- 11 Gelüp gitmek tamİ m ola
Göèül maø' Bdını bula
- 12 æamu dostlar eyle bile
Eyj an

13 n artb Üfti de bçĩ re
 K i hicriyle yürek yara

14 Cihĩ nda şöyle İ vĩ re
 Hidĩ yet eyleye Allĩ h

XVI

1 Gice vü gündüz idelüm zĩ r u efθĩ n
 Hidĩ yet eyleye Allĩ h θufrĩ n

2 æilavuzdur bize hem ehl-i 'irfĩ n
 Eyj an

3 Göèülden olalum Allĩ ha 'İ şıø
 Æartøatde olalum ~ aøøa 'İ dıø

4 Cemĩ lin görmege eyleye lĩ yıø
 Eyj an

5 K eremden ilte dĩ rü'l-celĩ le
 Merĩ tib iriše cümle kemĩ le

- 6 İde gözlerümüz lî yıø cemî le
Eyj an
- 7 Nebîlerle velîlerle buluşup
Ki ellerin öpüp anda görüşüp
- 8 Cemî li keşfine cümle irişüp
Eyj an
- 9 Cemî li sîretüè ire´afî sı
Ziyî de irişe ~ aøøuè bîâ sı
- 10 Tecellî eyleye ~ aøøuè beøî sı
Hidî yet eyleye Allî h ðufrî n
- 11 Rijâsıyla ide bize j iyî fet
Ki firøatler gide cümle selî met
- 12 Diye rî j ı mısız benden tamî met
Eyj an
- 13 Şefîbbolmaø ola ~ aøø' uè ~ abî bi
Şefîbbolmaø ola ~ aøødan na´ tbi

- 14 K i oldur firøatüè cĩ nda ~~ab~~bi
Eyj an

XVII

- 1 Æutalum ~ aøøèè emrini
İdelim dilde çikrini
- 2 DaΔi göèülde fikrini
Cemĩ lin eyleye i≈sĩ n
- 3 K i dı'ım diyelüm Allĩ h
Göèülden eyleyelüm ĩ h
- 4 K eremler eyleye Allĩ h
Eyj an
- 5 Göèül 'a≈rĩ sı açıla
~ aøiøat nBrı saçıla
- 6 Şerĩ bı 'ıøøèè içile
Eyj an

- 7 Görünmez ola θayrılar
Ki 'ı≈at bula 'ızılar
- 8 Açıla cümle mabıtlar
Eyj an
- 9 Beøi baθıslana dı'im
Temı şi da olup øi'im
- 10 Belı lardan olup 'İlim
Eyj an
- 11 ~ aøt bat ba≈rine alup
Cevİ hir gencini bulup
- 12 Göèül vi'İline irüp
Eyj an
- 13 η artb Üfti de'nüè fikri
Ki dı'im bu durur jkri
- 14 Ki cümle irişe ŝükri
Cemİ lin eyleye i≈sİ n

XVIII

- 1 Ey dostlarum dürüşelim bugün Allî hı aemaθa
Blnî yet eyleye Allî h bizi oomaya yanmaθa
- 2 ~~Abta~~ Abta ide meyli iriše nefse
İde rB~umuza 'ışøı kerem yaθmurı yaθmaya
- 3 İre cî nlar gülüstî na ki yabıtva' l-i cî nî na
K i ba~r-i nBra θarø olup kenî r olmaya çıømaya
- 4 Görine rB~-ı enbiyî o deryî nuè yücesinde
K i nBrdan taΔtlar üstinde hemî n düşe baømaθa
- 5 O dem 'İ şıøları anlar bulalar cümle 'İ dıølar
Görelere dost cemî lini ebed ol ~İ lde øalmaθa
- 6 İzn virile baømaθa göeül başlaya aømaθa
Gide nBrî ntterlerde yol ola ~ aøø' ı bulmaθa
- 7 Aduè Üftî de ey derviş dürüş Allî ha yaz u øış
Blnî yet eyleye Allî h düşen elleri almaθa

XIX

- 1 Ey dostlarım ânmaè baèa a' lumdan ayru düşmişem
Vaânumı terk eyleyüp a' lumdan ayru düşmüşem
- 2 Dostlar ile çevøda iken 'uşşî øla şevøda iken
Gönderdiler bu 'îleme a' lumdan ayru düşmişem
- 3 ~ ubbu'l-vaâan mine'l- tmi n didi ResBl-i müstebîn
Buèadur işi reti a' lumdan ayru düşmişem
- 4 Y olın daΔi gösterdiler buyurdılar neye gidem
æuvvet bulamadum n'idim a' lumdan ayru düşmişem
- 5 η aflet bürüdi cî numı bulamadum sulâ' numı
Sulâ' num a' lumdan ayru düşmişem
- 6 Girü umarum a' lumı terk eyleyüp hep varumı
~ aødan umaram lüâfını a' lumdan ayru düşmişem
- 7 Üfti de misk tñ derdümend ðurbetde øalmışam meded
Ra≈m eyleyî ferd ü çamed a' lumdan ayru düşmişem

XX

- 1 Ey 'aceb bilsem nedür bu derdüme dermî n olan
On sekiz biè 'îleme ~ükm eyleyüp sulâ n olan
- 2 Ol baèa benden yaøın iken beni böyle ma~CBb iden
~ asret odına yaøup görünmeyüp nihî n olan
- 3 Göelümi yaømalayup baølum alup mecnBn iden
Serüme te' ştr idüp bu cî numa cî nî n olan
- 4 Tenbellikdür şübhesiz bu derdlere düçî r iden
æapuları baølayup yol virmeyüp zindî n olan
- 5 Her kim ölmezden evvel öldi ise bir nefes
Ol durur ~ aø yolına cî nun virüp øurbî n olan
- 6 Gör ol maâBbını irişüben maø' Bdına
Ayrulıødan øurtılur içi âşı insî n olan
- 7 Ben demekden firî ð ol ey dermend Üftî desin
Ben diyendür ayrulıøda øaluban ~ayvî n olan

XXI

- 1 Ey aceb bir gün ola görem mi ki ma~~bb~~Bdumı
Zİrtzİrtièleyüp bulam mı ki maø' Bdumı
- 2 Firøat odı başdan aşar va'luè ile
Her zamİnda isteyüp bulam mı ki mev~~bb~~Bdumı
- 3 Derdüme dermİn olan va'luèdır hemİn senüè
Y arama merhem olup bulam mı ki ma~~bb~~Bbumı
- 4 Bir gün ola nice ki irüp ~ aøø-ı cihİnı görem
NBra müstaøraø olup görem mi ki ma~~bb~~Bøumı
- 5 Gice vü gündüz ~~as~~retinden İh u efθİn eyleyüp
Vİ'ıl olam mı 'aceb buluban ma~~bb~~Bbumı
- 6 N'olur ol øuldan ki göremez ol sul~~ā~~ı nını
Perdelerden øurtılup görem mi ki me~~z~~kBrumı
- 7 Derdümend Üftİdenüè baøma yüzi øarasına
Gice gündüz yİd ide görem mi ki ma~~bb~~Bdumı

XXII

- 1 Ey baceb bir gün irişem mi cemî lüè nBrına
Cĩ n kelĩ muè işidüp varam mı vu'lat aBrına
- 2 ` Bb cemî lüèi görüp ol şembâ pervĩ ne gibi
Bĩ l u pır yaøuban düşem mi 'ışøiè nĩ rına
- 3 Gice gündüz cĩ n u dil ~ aø' da øaldı b±øarĩ r
Cümle cĩ n bir olup irişem mi dildĩ ruma
- 4 K im cemî lüè seyri ne müstaøraø olup bu göèül
Hem ≈aøpat keşf olup irem mi ki esrĩ rına
- 5 B u vücBdum mülükini ölmezden öèeden yoø idüp
~ aşr olup cĩ nlar ile varam mı vu'lat kĩ nına
- 6 Y edi deryĩ yı geçüp nBş idüben ab-ı ≈ayĩ t
V u'latı meydĩ nınuè varam mı bir Δĩ nına
- 7 B u øar± Üftĩ de n'itsün bu j abf-ıla
NBr-ı A ≈med yardım ide ol j abf üè cĩ nına

XXIII

- 1 Dost ilinüè 'İ şıðları ~ aø yolınıè 'İ dıðları
Derdlüleriè ≈İ zjðleri dost iline yol øandadır
- 2 Derdi yüregüm daðladı bu gözlerüm øan aðladı
Nefsüm yolumı baðladı dost iline yol øandadır
- 3 İ abr u øarİ rum øalmadı cİ num vi 'İ lüm bulmadı
Gözüm cemİ lüè görmedi dost iline yol øandadır
- 4 Bir menzile vardı yolum hiç nesneye irmez elim
Ayruban geldi ölüm dost iline yol øandadır
- 5 Bir kİ mile bir gün irem dost ilini andan 'oram
İ adİ øatle yolın güdem dost iline yol øandadır
- 6 Miskın faøır Üftİ de'yi çevøuèla øıla diri
Ölünce söyleye dili dost iline yol øandadır

XXIV

- 1 ~ aø yolunuè đİ lıbleri
Cemİ linüè 'İ dıðları

- 2 Vi'ĩlinüè rĩ ðibleri
Dost iline iltüè bizi
- 3 Gönderdiler bunda beni
İèilerüm düni günü
- 4 Bulduθuma ´oram anı
Eyj an
- 5 Ey enbiyĩ ey evliyĩ
Ey etøiyĩ ey a´fiyĩ
- 6 Ey derviş-i ehl-i fenĩ
Eyj an
- 7 Yerler daΔi gökler daΔi
Æaθlar daΔi æşlar daΔi
- 8 j ular daΔi yeller daΔi
Eyj an
- 9 Cennet daΔi ni bñet daΔi
~ Br† daΔi θilmĩ n daΔi

- 10 Varlıθına olan del#
Eyj an
- 11 Ey 'ulemĩ'-i 'ĩmilĩ n
Ey 'ali≈ĩ'-i 'ĩli≈ĩ n
- 12 Ey fuøari'-i øĩ niðĩn
Eyj an
- 13 Cümle cihĩ n yoldur aèa
Geçmek gerek öeden soèa
- 14 Y ollar çıøınca bir yaèa
Eyj an
- 15 Üftĩ de misk tñ derdümend
Y ĩ V ĩ ≈id ü Ferd ü A ≈ad
- 16 İrişe lü#fuèdan meded
Dost iline iletüè bizi
- 17 Ey ≈at øat erenleri
Dost ilinüè serverleri

- 18 Aĕliblerüè rehberleri
Dostdan Δaber virüè bæèa
- 19 Düşdi yüregüme firĩ ø
Dostumdan oldum ben ıraø
- 20 İdemedüm hergiz yaraø
Eyj an
- 21 Hicrĩ n içinde øalmışam
Derd ü θamıla åalmışam
- 22 Çoø θuççalara dalmışam
Eyj an
- 23 Bulamayan bunda anı
Şĩ d olmaz anuè hıç cĩ nı
- 24 Benlikden alsun ol beni
Eyj an
- 25 A nuèla bulam anı
Terk eylerem cĩ n u teni

26 Y ol açuvire ol θani
Dostdan Δaber virüè baèa

27 V aram vi'İ line irem
Güzel cemİ lini görem

28 Æaθıðlarımı hep derem
Eyj an

29 Misk'tn faøir Üftİ de'yi
İçi åşı pür-yİ reyi

30 Terk itmeyiñ b'tçİ reyi
Dostdan Δaber virün baèa

XXV

1 Firøatüè dermİ ni vu'latdur hem'tn
İrmeyenler vu'lata olmaz em'tn

2 Yİ ilahtvu'latiè eyle 'aç
Göèlümde vu'latuè olsun mek'tn

- 3 Cümle 'İ lem dürlü dürlü luǎf umar
 'Ωşıøuè ārzBsı vu'latdur hemtñ
- 4 Ayrulıødan 'İ şıøuè göèli melBl
 Şİ d it anı va'luè-ıla ol mubtñ
- 5 Vu'latrèdur kimyİ sı firøatüè
 Firøati vu'lata döndür ey metñ
- 6 Bu tenezzül perdesin gözden gider
 Ma≈v olup gitsün aradan ey mübtñ
- 7 Bu ðarñ Üftİ de'yi luǎf u keremden şİ d it
 Ra≈m idüp İrgür vi'İ le ey mubtñ

XXVI

- 1 Firøatüè dermİ nı vu'latdur hemİ n
 İrmeyenler vu'lata bulmaz amİ n
- 2 Yİ ilİ ht'vu'latuè eyle 'aǎ
 Göèlümüzi sevgüè eylesün mekİ n

- 3 Cümle 'İ lem dürlü dürlü luāf umar
 'Ωşıøuè ārzBsı sensin b†-gümü n
- 4 Firøatüèle 'İ şıøuè göèli melBl
 Şİ d it anı va' luè ile fi'l-cinġ n
- 5 Vu'latındur kimyġ sı firøatüè
 Fur'atı vu' lata döndür bir zamġ n
- 6 Ma≈v olup gitsün aradan mġ sivġ
 Ne tenüm øalsun ara yerde ne cġ n
- 7 Derdümend Üftġ de' nüè aç øalbini
 Luāf idüp imġ nına virgil 'ıyġ n

XXVII

- 1 'Ωşıølara idüè 'alġ
 Oruc ayı geldi yine
- 2 Ra≈met deèizi cBş idüp
 'Qlemlere åldı yine

- 3 æur'Înda Allîh aèduθını
Cümle nebñler sevdügi
- 4 Ümmete Allîh virdügi
Oruc ayı geldi yine
- 5 Cümle aya sulâñ olan
Derdlülere dermîñ olan
- 6 ~ aø'dan bize i≈sîñ olan
Oruc ayı geldi yine
- 7 Dostdan 'aâñ sını getüren
≤ulmetleri hep götürən
- 8 Cînlarda 'irfîñ bitüren
Eyj an
- 9 Sîliklere øuvvet olan
'Qriflere 'izzet olan
- 10 Mü'minlere cennet olan
Eyj an

- 11 Aydın iden göeülleri
MesrBr iden mü' minleri
- 12 MabnBr iden mescidleri
Oruc ayı geldi yine
- 13 Üfti de'nüè cî nı sever
Oruc ayuè dî'im öđer
- 14 Dost iline idüè sefer
Eyj an

XXVIII

- 1 Şükr Alî ha ey dostlar
İrişdük oruc ayına
- 2 K i mü'mine hidî yetdir
İrişdük oruc ayına
- 3 Günî hlaruèi hep silker
A nadan âθma olursun

- 4 Seni dost iline virür
Eyj an
- 5 Güzel hilî lini gördük
Sevindiler øudBmına
- 6 Şükürler itdiler ~ aøø' a
Eyj an
- 7 Umaruz ol η an†Allî h
Cemî lin göstere bize
- 8 Fenî lar idevüz ~ aøø' a
Eyj an
- 9 ~ ab†bi ≈ürmetine ~ aø
Bize virdi oruc ayiè
- 10 Gördük luâfunu Allî h' uè
Eyj an
- 11 η ar†b Üftî de' ye yî Rab
Cem†behl-i tmî nla

- 12 Orucuñ nBrını virgil
İrişdük oruc ayına

XXIX

- 1 ʔmalı dur mü' mine gelsün
Teri vʔ sünnetin øılsun
- 2 Orucuè øadrini bilsün
Cemı lin isteyüp ~ æ' dan
- 3 Dürüşüp á bta dı' im
Gicelerde olup øı' im
- 4 Olup gündüzlerin 'ı' im
Cemı lin isteyüp ~ ædan
- 5 Cemı lidür murı d olan
Ki æur'ı n' da mefı d olan
- 6 Bu 'ı şıølar ki şı d olan
Cemı lin isteyüp ~ æ' dan

- 7 Oruc yoldur cemī line
İrişince kemī line
- 8 Na®ar eyle me'āline
Eyj an
- 9 Gözet ādī bını 'avmuè
Baθışlana øamu cürmüè
- 10 Geçür tesb≠e yevmüè
Eyj an
- 11 η artb Üftāde' nüè derdi
Cemī lin istemek virdi
- 12 Bu yolda münta®ır derdi
Cemī lin isteyüp ~ aø' dan

XXX

- 1 Ey dostlarum aθlaşalum
Oruc ayı gitdi yine

2 ~ asret idüp iëleşelüm
Oruc ayı gitdi yine

3 Bir nBr idi ~ aØ' dan gelüp
Göklere nBrı åolup

4 TMİ dıØlaruè elin alup
Eyj an

5 ≤İlimleriè yollarını
Kesmiş idi ellerini

6 YıØmış idi illerini
Eyj an

7 Virmiş idi cİ na 'afİ
İtmiş idi 'ahde vefİ

8 Olmış idi derde şifİ
Eyj an

9 Leççet viren terİ v t≈e
İşrİ Ø iden meç b t≈a

10 'İzzet viren mesī cide

Eyj an

11 Te' şır durur ~ aø' dan gelen

'Ωşılara ®İ hir olan

12 Göèinde nBrı ålan

Oruc ayı gitdi yine

13 Üfti de'yi şı d eyleyen

Mü' minleri yİ d eyleyen

14 æayθudan azİ d eyleyen

Eyj an

XXXI

1 Ey 'İ şıøı n ey İ dıøı n gel gidelüm dostdan yaèa

Dostuè cemİ lin görmege bir gün ola bizi aèa

2 Cümle resBl vü enbiyi hem 'İ şıø u ' a≈ib-livİ

Derdlilere ire devİ bir gün ola bizi aèa

- 3 DestBr ola illere sevgi düşe göeüllere
Dostuè cemî lin görmege bir gün ola bizi aèa
- 4 æur'î nında vabd eyledi 'î şıølara müjdeledi
Cemî line yol eyledi bir gün ola bizi aèa
- 5 'Ωşıølara vu'lat olan mü' minlere øurbet olan
™î dıølara 'izzet olan bir gün ola bizi aèa
- 6 Dost ilinüè erenleri çikr ile ålu dilleri
~ aø' dan durur Δaberleri bir gün ola bizi aèa
- 7 Üftî de düşmiş furøate irgürür Allî h vu'lata
Mü' minler ile 'izzete bir gün ola bizi aèa

XXXII

- 1 Ey 'î şıøî n ey 'î dıøî n
İsterseèüz düşden Δaber
- 2 Baø kim vücBduè şehrine
η ayrtye øılmaθıl na®ar

- 3 Tĩ kim 'acĩ yib göresin
Maø' Bdi sen de bulasın
- 4 Bir ulu ba≈re alasın
Bulmayasın anda kenĩ r
- 5 Bir olasın ol bir ile
Var olasın ol var ile
- 6 æal mayasın aøyĩ r ile
Bul mayasın andan eşer
- 7 Her yaèadan gele nidĩ
Yĩ ãlib†menem ` udĩ
- 8 Baøθıl cemĩ lümden yaèa
Y oødur saèa ayruø sefer
- 9 Ey Üftĩ de maãBb saèa
~ İ'ıl durur öeden 'oèa
- 10 Vĩ'ıl durur cümle aèa
Budur ≈aøiøatden Δaber

XXXIII

- 1 Göëül ayru değilsin sen
O yĩ riñ sen vi'İ linden
- 2 Nice bir zĩ r†ølursın
A nuè her dem firİ øıندان
- 3 K imi sever senüè yĩ rüè
İşidüp İ h ile zĩ ruè
- 4 A nuèçün ièlesen dİ' im
Budur anuè riĀ İ sından
- 5 ~ icİ bum øalmadı hergiz
Bi-küll†refbbıup benlik
- 6 Bugün mestİ ne-veş geldüm
İçüp va≈det şarİ bıندان
- 7 İçenler va≈detiè Δamrın
™alİ dur anlara gelsün

- 8 Girüp 'a~rĩ -yı va~detde
İçüp dostuè zülĩ linden
- 9 Ne ðam Üftĩ de saèa bes
İrişdi vu'lat-ı ma~bBb
- 10 ~unuldi cürba-ı va~det
Aniè luã u 'aã sından
- 11 Y uyalı göelümi 'ışøuè
Girü nĩ m u nişĩ numdan
- 12 Aaşar åaşra düşer oldu
' aber sırr-ı nihĩ numdan
- 13 Ol aldı çün beni benden
Götürdi perdeyi cĩ ndan
- 14 Hemĩ n d~vĩ n-ı 'ışø oldu
Oøunan cism ü cĩ numdan
- 15 Baèa iştüdügim benden
Y aøın imiş bu Δod @ hir

- 16 Nedendür nĩ le vü zĩ rum
Benüm ol mihribĩ numdan
- 17 Şunı kim görmedi gözler
Beyĩ n eylemedi sözler
- 18 Göèülden geçmeyen yüzler
Göründi gülistĩ numdan
- 19 Olayduè vĩ lih-i vicdĩ n
æalayduè mest ü ser-gerdĩ n
- 20 Ne ad øoyayduè ne şĩ n
Bilüp E smĩ '-i ~ üsnĩ dan
- 21 Benüm gibi øamu 'İ şıø
Olaydı yolına 'İ dıø
- 22 Eger zĩ hid eger fĩ sıø
Æuyaydı bu lisĩ numdan
- 23 Ben ol 'arrĩ f-ı misküm kim
Cevĩ hir gencini buldum

24 ~ aþtæt ba~rine åaldum
Alan alsun dükkĩ numdan

25 Ne þam Üfti de yi saèa
İrişdi vu'lat-ı ma~bBb

26 ~unuldi cürba-ı va~det
A nuè luā u 'aā sından

XXXIV

1 İiĩ h†dilerem senden vi'İlüè
K erem idüp bize göster cemĩ lüè

2 Y aþupdur bizi nĩ r-ı firĩ øuè
K ertmen yi ra~tmen

Meded bu derde dermĩ n eyle mevlĩ

3 Firĩ øuè odına nisbet behtcĩ n
K i bir çerre durur bu nĩ r-ı ntzi n

4 Doyamaz key j abtdür bu ki insi n
Eyj an

Eyj an

5 E âbbî bulmadı bu derde dermî n
K i sendendür bunuè derdine dermî n

6 K erem idüp eyî sulâ n u sübâ n

Eyj an

Eyj an

7 η arḫüm θurbete düşdüm ilümden
Σabfüm nesne gelmez hḫ elümden

8 Meger bu söz gele dî'im dilümden

Eyj an

Eyj an

9 Ey Üftî de dilerseè va'l-ı yî ri

Y ire çal şḫe-i nî mBs u 'î ri

10 Firî ø odına dermî n eyle yî ri

K ertmen yî raḫmen

Meded bu derde dermî n eyle mevlî

XXXV

1 Bilmek isterseè göèül sırr-ı nihî nuèdan Δaber

Götürüp yüzden ≈icî bı θayrıya øılma na®ar

- 2 Feyj -i rabbī n†irişüp nBr-ı yezdī n†gele
Görine maşBØ ≈icī bı buluban andan eşer
- 3 İrişesin bir ≈ayī ta kim içüp İb-ı ≈ayī t
D tñ ile olθıl mü' ebbed leysemin mevtin ≈ađer
- 4 NBr-ı ma'şBØ ol øadar vüsāt vire saèa göèül
Cümle maΔBØī t idinmişler anı dī'im makar
- 5 æalmaya göèülde ey Üftī de hiç bir ıj ārī b
Z tñ maø' Bd ≈ī'ıl ola åyuban andan eşer

XXXVI

- 1 Gel berü ey göèlümüè şehriñi bünyī d eyleyen
On sekiz biè 'İlemi emrine munøī d eyleyen
- 2 Gice gündüz 'işø odına çekerim büryī n olup
Varluθum æθılarını kesmekde Ferhī d eyleyen
- 3 ~ asret odı yüregüm yaøuban kül eyledi
Dī'imī æevøi ile göèlümde İbī d eyleyen

- 4 'Ωşıøue bu gözleri giryİ n olup yandı tamİ m
Cümlesin ≈ayrİ n idüp 'ışøue bünyİ d eyleyen
- 5 Giceler tİ 'ub≈a dek zİ r+øı lup eylerdi İ h
Tİ na'ib ola diyü göelümi irşİ d eyleyen
- 6 Dem-be-dem feryİ d idüp 'İ şıølara idüp 'alİ
Vabdesidür bunları şevøıyla İ bİ d eyleyen
- 7 Derdümend Üftİ de'nüè budur murİ dı tİ ebed
Göstere ol ΔBb cemİ lin göelümüz şİ d eyleyen

XXXVII

- 1 Y ine düş oldu göeül yİ rüè cemİ li şembİne
Götürüp yüzden nikİ bı ðarø olup envİ rına
- 2 Nice yıllar münta®ır olmuş iken görem diyü
Nİ gehİ n øıldı tecell+vi'ıl oldu yİ rine
- 3 İ çüp ma≈bBb elinden cİ m-ı va≈detden şarİ b
Vİ øıf oldu çün E ne'l-~ aø sırrınuè esrİ rına

4 æĩ be øavseyñ mañıñsin aèlayuban fehñ eyledi
æĩ ni bblmadı aèunla irdi ev edñı sına

5 æalmadı göèülde Üfti de a' lĩ ij årĩ b
Z trĩ maãBbı buluban irdi ol mevlĩ sına

XXXVIII

1 Görmez isem cemĩ lüèi
Güzel aduè işideyim

2 İrmez isem vi'ĩ lüèe
Güzel aduè işideyim

3 Bir gün görem cemĩ lüèi
Seyr eyleyem kemĩ lüèi

4 Kesb eyleyem vi'ĩ lüèi
Eyj an

5 İrem vi'ĩ le şevø-ıla
Görem cemĩ lüèe şevk-ıla

- 6 Cümle 'İşlolarla bile
Eyj an
- 7 Güzel aduè rehber bize
'Işøuè daΔi sürBr bize
- 8 Cümle aduè ezber bize
Eyj an
- 9 Ne dilde kim ola çikrùè
İrişe göèüle fikrùè
- 10 İde dī'im senüè şükrùè
Eyj an
- 11 Göèül bulur cilī sını
DaΔi ~ aøøuè rijī sını
- 12 Cemī linüè 'afī sını
Eyj an
- 13 Üftī de'nüè budur yolu
~ aø yolına didi bel†

- 14 ÿ ikr eyleye dî' im dili
Güzel aduè işideyim

XXXIX

- 1 Ey dost seni nice bulam
Güzel cemî lüèi görem
- 2 Vi'î lüèe bir gün irem
Redd itme øapuèdan bizi
- 3 Derdüè beni yaøup durur
Göelüm saèa aøup durur
- 4 Varlıø beni yıøup durur
Eyj an
- 5 'Işøuè irişe cî numa
æuvvet vire tmi numa
- 6 İre ≈ayî t bu tenüme
Redd itme øapuèdan bizi

- 7 æudret den alθıl elümüz
 ý ikr eylesün bu dilümüz
- 8 Rıj ĩ èa varsun yolumuz
 Eyj an
- 9 Seyrüm irişe ė ĩ tuèa
 æuvvet ola t m ĩ numa
- 10 İ s ĩ n ola seyri numa
 Eyj an
- 11 B ĩ å nda bulmı ş duø seni
 Terk eyleyüp c ĩ n u teni
- 12 L u å ĩ d ũ ben y ĩ ñ ant
 Eyj an
- 13 Derdi budur Ü ft ĩ den ü è
 Ma v ola n Bru è da sen ü è
- 14 Budur ´ af ĩ sı ç ün c ĩ nu è
 Redd itme ø apu è dan bizi

XL

- 1 Gel berü ey göelümüe şehrinde seyri n eyleyen
Dİ'imî 'İ şıðları sermest ü ≈ayrı n eyleyen
- 2 Firøatden devr idüp bu illere ´ alan beni
Çİr ´un´ urdan mürekkeb şekl-i insi n eyleyen
- 3 İsteyin dİ'im beni Δaberler gönderen
Bu havİ da gezdirüp ´ uryİ n ü büryİ n eyleyen
- 4 Sen mekİ nlardan münezzehsin sæa yoødur mekİ n
æanda bulsunlar seni kendüyi pinhİ n eyleyen
- 5 Derdüèüè te' şiridür bu göelümüe görmek seni
Y oøsa kim görür seni bu derdi i≈sİ n eyleyen
- 6 Y aøup kül olmasın 'İ şıðlara ra≈m eyleyüp
Perde-i envİ rla bunları Δandİ n eyleyen
- 7 Ger dilerseè vİ ´ıl olmak derdümend Üftİ desin
K endüèi ma≈v eylegil bİ øthemİ n var eyleyen

XLI

- 1 Gel berü ey göelümüè 'a≈nında seyrĩ n eyleyen
 ý errece bir øaaeyi 'ıŝøuèla 'ummĩ n eyleyen
- 2 On sekiz biè 'ĩleme 'ıθmaz iken bu 'ıŝøla
 Bir Δaber birle aèa dünyĩ yı zindĩ n eyleyen
- 3 Cĩ numa virmişken bir kez Δiã buè çevøini
 Düşirüp bu 'ĩleme hem zĩ r u giryĩ n eyleyen
- 4 Varlıθumdur çerre çerre sedd olan yoluè yaèa
 Al elüm øurtar bu sedden luãf u i≈sĩ n eyleyen
- 5 Ehl-i 'irfĩ n didiler sen çıømayınca aradan
 Bilemezsiè kim durur kendüyi pinhĩ n eyleyen
- 6 Varmayınca şehr-i øible anda Δalvet eyleyüp
 Görürsin kim durur sırrını seyrĩ n eyleyen
- 7 Bilmek isterseè na®ar øıl sırr ile Üftĩ desin
 Tã bilesin kim durur sırruèı seyrĩ n eyleyen

XLII

- 1 Gel berü ey göelümüè şehriñi bünyİ d eyleyen
On sekiz biè 'İlemi emrine münØ d eyleyen
- 2 æurbetinden dBr idüp bu illere ´alan beni
Vable-i ferdİ ile bu göelümi Şİ d eyleyen
- 3 Göelümi yaθmalayup ´aolum alup mecnBn iden
Varlıθum aθlarını kesmekde Ferhİ d eyleyen
- 4 ≤İ hir iken gün gibi 'İ Őılara sırruè senüè
Perde-i envİ rla bunları irşİ d eyleyen
- 5 Firøatüè te' Őirini 'İ Őılara zindİ n idüp
Vu´latuè işİ n idüp bunları azİ d eyleyen
- 6 Tİ cemİ lüè görmege lİ yıØ ola 'İ Őılarıuè
Cİ n gözün açmaθ-ıla 'İ Őıları yİ d eyleyen
- 7 Göelini Üftİ denüè sevgüèle irşİ d eylegil
Sevgüèi 'İ Őılarıuè cİ nlarına zİ d eyleyen

XLIII

- 1 Gel berü ey göelümüè derdine tñmĩ r eyleyen
Tã ezelden cĩ numı 'ıŝøuela bñmĩ r eyleyen
- 2 Vu'latuèdur derdine dermĩ n olan 'ıŝıølaruè
Ey cemĩ lüè görmegi 'uŝŝıøa lørĩ r eyleyen
- 3 Olmasa idi cemĩ lüè vabdesi 'ıŝıølara
Kim øarĩ r iderdi bunda 'ıŝıøı zĩ r eyleyen
- 4 Cĩ nlarını ièleten bunda senüè çikrüè durur
ÿikr içinde cĩ nlarını ðarø-ı envĩ r eyleyen
- 5 Gördiler İyñede bunlar cemĩ lüè nBrını
Aèladılar kim durur yoθ eyleyüp var eyleyen
- 6 Baθrı yaşlı gözü yaşlı cigeri delik delik
On sekiz biè 'İlemi 'ıŝıølara ðar eyleyen
- 7 Derdümend Üftĩ denüè budur murĩ dı tĩ ebed
Göèlini uyarıvir eŝyĩ yı i®hĩ r eyleyen

XLIV

- 1 N'olduè ièlersin göèül bir b⁺bedel yĩ rüè mi var
On sekiz biè 'ĩleme ~ükm idici Δĩ nuè mı var
- 2 Ölmeyince 'ĩşıøa keşf itmez hergiz cemĩ li
Hemçü İsmĩ b⁺øurbĩ n itmege cĩ nuè mı var
- 3 Gice gündüz kendüei atmaø dilersin ĩ teşe
Oda yanmaz hemçü İbrĩ h⁺m 'aceb tenüè mi var
- 4 Bir na[®]arda yoø ider cümle cihĩ nuè varını
Ol cemĩ le doyucu bir sırr-ı pinhĩ nuè mı var
- 5 Ωşiyĩ n-ı a' la varmaøa dilersin ey göèül
RB⁻ı øudst⁺den yetişmiş per ile bĩ luè mı var
- 6 A nda varmaødan nedür bilsem murĩ duè ben senüè
Ten türĩ bından øøunmuş baøruèa yĩ rüè mi var
- 7 Ne 'aceb remz eyledüè ey derdümend Üftĩ desin
NBr-ı ~ aøøa va' il olmuş çerrece ≈ĩ lüè mi var

XLV

- 1 N'olduè ièlersin göèül bir b†bedel yĩ rüè mi var
Zİr†zİri ièlemekden θayri htç kİ ruè mı var
- 2 Nİr-ı 'ıřøa kendüèi atmaø dilerseè her nefes
Oda yanmaz kim ` alflu'llah gibi tenüè mi var
- 3 Cİnumı virem diyü arzu iderseè dİ'imİ
RB~-ı İsmİ bİle beèzer kim 'aceb cİ nuè mı var
- 4 Gözi yaşlı baθrı yaşlı cigeri delik delik
Hem belİ ya åoyucu Eyüb gibi çabruè mı var
- 5 Mİsivİ dan geçüben dost iline 'azm itmege
RB~-ı øudstden irişmiş çeřmüèe nBruè mı var
- 6 RBz u řeb årzB iderseè dost cemİ lin görmege
Sırr-ı A≈medden irişmiş çeřmüèe nBruè mı var
- 7 Ne 'aceb cürbat idersin sözlere Üftİ desin
NBr-ı ~ aøøa vİ'ıl olmiş çerrece ≈İlüè mi var

XLVI

- 1 N'olduè ièlersin göèül a'luè mı yĩ d eyledüè
Ayrulıθuè zıkr idüp derd ile feryĩ d eyledüè
- 2 Ehl-i 'irfĩ ndan Δaber mi åydi cĩ nuè bir nefes
Ol sebebden gice gündüz işüèi zĩ r eyledüè
- 3 Dost ilinden yoøsa bir bu mı iriødi cĩ nuèa
` İr-ı dünyĩ dan geçüp İ rzB-ı gülzĩ r eyledüè
- 4 Bir na®ar mı vĩ øibldı sırruèa ol yĩ rdan
Cĩ n u baş terkini urup kendüèi yoθ eylediè
- 5 Y İ cemĩ li pertevinden bir øubĩ bĩ mĩ irdi saèa
Sırruèi fĩ ø idüben hem yerüèi åar eyledüè
- 6 NBr-ı va≈detden eger bir nBr olursa İ øikĩ r
Bilmiø ol ey derdümend işlerüèi ´aθ eylediè
- 7 Dimegil bu sözleri ey derdümend Üftĩ desin
Ehl-i ≈ĩ li tĩ göèülden cümle b±zĩ r eyledüè

XLVII

- 1 Remz-i 'uŝŝı ōı åoyaldan øalmanı 'abr u øarı r
Mı sivı dan göz yumup bu cı num eyledi øarı r
- 2 Firøatini sezeli İ rzB-ı vu'lat eyledüm
Elüm irmez n'ideyüm eyliyeyim çoø İ h u zı r
- 3 Bir gün ola ra≈met idüp dabret idüben øulu
Gel berü ey derdümend cı nuèi eyle kül niŝı r
- 4 Virmeyince cı nuèi görmege yoø durur mecı l
Tã ezelden 'İ ŝıøa böyle 'unuldı iΔtiyi r
- 5 İ rer iseè cı nuèi sır gözlerin açuvirem
Perdelerden geçesin derdüèe ireler tımı r
- 6 Diler iseè yi rüèi ey derdümend Üftı desin
K endüèi ma≈v eylegil yoøluθı eyle İ ŝikı r

XLVIII

- 1 A 'lını bilen kişi itmez bu yerlerde øarı r
A nuèçün mı sivı dan bu göèül eyler firı r

- 2 Şol göëül ki yİ d ide bunda iken o a´ lını
Tiz irişür menzile olup ´ işøa süvİ r
- 3 Bulur ol maø´ Bdını irişüp maBbBdına
Ayrılıødan øurtulur va´ lını eyler İ şikİ r
- 4 Y øø ider kendüsini øomaz vücBdında nişİ n
Z trİ varlıø perde olur vu´ lat olmaz aşikİ r
- 5 Her gah bu menzile ile yetirse kendi özünü
Bulmaz ol kendüyi ararsa daΔi leyl ü nehİ r
- 6 ŋ arø olup envİ rına tev~þlüè ol ´ İ ≈ib-kemİ l
Ç ok cevİ hir çİøarup ã liblere eyler nişİ r
- 7 æaaæèèi deryİ ya atθıl derdümend Ü ftİ desiè
Tã ki ´ ummİ n oluban derdler buluna bþşümİ r

XLIX

- 1 Y İ ilaht jkrüè ile vir göèüllere cilİ
Görine tev~þ içinde ΔBb cemİ lüè ey ` udi

- 2 Rehber eyle zikrùèi olsun vestle çİ tuèa
ÿ ikr içinde irdiler cümle irenler hep saèa
- 3 Cİ nımuza zikrùèe ile vir ≈ayİ t-i cİ vidİ n
K im fenİ dan øurtulup çjkrùèe bulsun beøİ
- 4 Görünüp gözden cemİ li açıla envİ r-ı çİ t
NBr ile θarø eylegil ‘İ şİølaruèi ey ` udİ
- 5 K im cemİ lüèe vadesidür bunlara viren sükBt
A nuèe içün dİ ‘imİ ≈amd ile iderler Şeni
- 6 Münta®ırdurlar bu günü güzel cemİ lüèe görmege
Bundan özge yoø durur İ rzBları öèeden ´oèa
- 7 Derdümend Üftİ denüèe øurtar θayriden
Tİ cemİ lüèe nBrına vİ ´ıl olup bula ´afİ

L

- 1 Derdümüèe dermİ nı sensièe θayriden yoødur devİ
‘Ωşİø olan kimselere θayra baømaøılıø Δaa

- 2 Ne baøarlar derdlerine ne umar bulur Őifĩ
Bunlar maø' Bdi sensiè ey kerþm ü çü'l-'aç
- 3 İstemez aþyĩ r gelmek Δa'ına bunlaruè
Ç ün cemĩ lüè görmek oldu yaralarına Őifĩ
- 4 On sekiz biè 'ĩ leme ger mĩ lik olsalar bular
ÿ errece gelmez olurlarsa cemĩ lüèden cüdf
- 5 Göelüèi bu þayriden ey derdümend Üftĩ desin
Cĩ n øulaøına irişse 'ĩ lem-i þaybdan nidĩ

LI

- 1 Derdümüè dermĩ nı sensiè yüce sulá' num meded
Cĩ numuè cĩ nĩ nı sensiè yüce sulá' num meded
- 2 ñ urbete düşdü ilinden firøat odı yaødı ĩ h
V a' luèi eyle müyesser yüce sulá' num meded
- 3 Elüm irmez bir øadem varmaþa yoluèa senüè
Al elüm øurtar bu derdden yüce sulá' num meded

- 4 Firøat odiyla çeker büryİ n olup yandı tamİ m
Y anmaθa øalması á øat yüce sulá num meded
- 5 E nbiyİ nuè θurbetine evliyİ nuè ≈ürmetine
Cümle 'İ şıølar dilinden yüce sulá num meded
- 6 On sekiz biè 'İ leme bir kez øıur iseè na®ar
Cümle maø' Bda irişür yüce sulá num meded
- 7 Derdümenđ Üftİ denüè budur murİ dı dİ 'imİ
` Bb cemİ lüè görmek ister yüce sulá num meded

LII

- 1 Dost cemİ lüè görmege müştİ ø olan çkr eylesün
Cİ nını pervİ ne-veş şembá uran çkr eylesün
- 2 Dost cemİ linüè yolu çİ kirlerüè çkri durur
Ol cemİ lüè nBrına irsem diyen çkr eylesün
- 3 ~ aø yolına 'İ dıø olan cİ nını vermek gerek
Cİ nını vermeklige lİ yıø olan çkr eylesün

- 4 Cİ n u dilden çĩ kir olan irer ol mezkBrına
 ý ikr içinde kendüyi yoθ eyleyen çĩkr eylesün
- 5 Her ki diler çĩkr-i ` udĩ ola her demde θidĩ
 Şeksüz ol sulā nı buldı şevø iden çĩkr eylesün
- 6 Derdümend Üftĩ denüè budur murĩ dı dı' imĩ
 η ayrıyı terk eyleyüp dosta baøan çĩkr eylesün

LIII

- 1 Sevenler çĩ tın Allĩ huè
 Gelüè çĩkr idelüm ~ aøøı
- 2 İrişe göèüllere ĩ huè
 Gelüè çĩkr idelüm ~ aøøı
- 3 Gülistĩ nına varalum
 ~ aøøüè çĩkrini sürelüm
- 4 Ne var göèülde görelüm

Eyj an

- 5 Göèülden yollar açıla
~ aøøüè ra≈meti saçıla
- 6 Şerī b-ı K evÖer içile
Eyj an
- 7 ~ aøøüè çikrindedür yolu
Bezeè çikri ile dili
- 8 Budur 'İ şıølaruè ≈ī li
Eyj an
- 9 Cemī linüè del¶idür
Neb¶terüè seb¶idür
- 10 Vel¶terüè Δal¶idür
Eyj an
- 11 D imişdür beni ananı
A èarum ben daΔi anı
- 12 İ rişüp va' luma cī nı
Gelüè çikr idelüm ~ aøøü

- 13 η arᵀ Üfti denüè derdi
 Ger dî'im çikr olavirdi
- 14 İrenler çikirle irdi
 Gelüè çikr idelüm ~ aøøı
- 15 Şükür Allî ha ey dostlar
 Bugün çikr idelüm ~ aøøı
- 16 Güzel güzel didük Allî h
 Dilümüze øolay geldi
- 17 æabBl eyleye ol sulâ'n
 Eyj an
- 18 Elümüzden gelen oldur
 Ki tev~td idevüz dî'im
- 19 Göèülden adunı alup
 Eyj an
- 20 İdenler Δi liøüè çirkin
 Ki anları sever Allî h

21 Melekler de bile irür

Eyj an

22 Dilerüz dî'im Allî hdan

Gire øalbümüze nBru

23 Göëüllerden bozulmaya

Olur iken ola Ŗi bit

24 Del¶i ola cemî lüne

Eyj an

25 A ya derviŖ Üftî de

A çıla baθı øapular

26 Seçile cümle mu'¶nler

Bugün çikr idelüm ~ aøøı

LIV

1 Göster cemî lüè nBrını

Ŗevø eylesün 'İ Ŗıølaruè

2 K esi θayriden göëüllerüè

ÿevø eylesün 'İ Ŗıølaruè

- 3 A ç gözlerinüè perdesin
  arø eylegil envıruna
- 4 Göster cemı lüè yolını
 ‘Azm eylesün ‘İşılaruè
- 5 Ba≈r-i mu≈tte θarø idüp
 ‘Ummına ‘al cınlarını
- 6 ‘Ummın içinde kendüyi
 Boy eylesün ‘İşılaruè
- 7 ‘Aceb görmege kim øıdır
 Senüè cemı lüèi
- 8 Sensiè yine seni bilen
 ‘Mabr eylesün ‘İşılaruè
- 9 Doymadı âθlar nBrèa
 Yanuban ma≈v oldılar
- 10 Yanuban kül olmaθı
 Dı‘im diler ‘İşılaruè

- 11 Olan cemî lüèe ~ici b
Varlıθıdur derviřlerüè
- 12 Bunlarıè al varlıθın
Bulsun fenî 'İřiølarüè
- 13 Herkes diler senden seni
Üfti denüè umar cĩ nı
- 14 Luã idüp ayaθını
Görsün yüzüè 'İřiølarüè

LV

- 1 Y ürürken 'aθ u 'İlim
Y araθın eylegil dı' im
- 2 ~ aøøüè çikrüne ol øı' im
Dilerseè ~ aø cemĩ lini
- 3 Ç alış beş vaøit namĩ zına
K i baøma øıř u yazına

- 4 İrişesiè niyĩ zına
Dilerseè dost cemĩ lini
- 5 Gözet yılda orucuèı
K i pĩ k eyle vüCBduèı
- 6 ~ aøø' a eyle sücBduèı
Eyj an
- 7 V ar ise øudretüè ≈ac it
Beriye yolını geç git
- 8 Göèülden niyetüè terk it
Eyj an
- 9 Medtne şehrini özle
ResBlÜè nBrını gözle
- 10 Anuè sünnetini izle
Eyj an
- 11 Gözet Üftĩ de yolını
K i o gün çikre dilini

- 12 Du'ıya øaldur elüei
Dilerseè ~ aø cemı lını

LVI

- 1 Y üzerken kendü ≈ı lümde
Oèulmaz derde düş oldum
- 2 Gezerken il ü şı rumda
Oèulmaz derde düş oldum
- 3 æamu bildüklerüm şaşdı
Vi'ılüm fıırøata düşdi
- 4 Cemibđostlarum øaçdı
Eyj an
- 5 Y olum 'arşa irişmişken
Ululara yetişmişken
- 6 Meleklerle øatışmışken
Oèulmaz derde düş oldum

- 7 Ç oø itdüm İ hla zı rı
K i yoΔ itdüm øamu varı
- 8 Umar idüm görem yİ ri
Eyj an
- 9 Tedİ rük itmege ' ælum
İ rişmez oldu htç fikrim
- 10 Dilümde bu durur çikrüm
Eyj an
- 11 æamu 'İ riflere ' ordum
Bilür var mı benüm derdüm
- 12 Cevİ b virme diyü gördüm
Eyj an
- 13 η arᵀ Üfti de bu derdi
Göèülde ' aølasañ yegdi
- 14 Saèa senden cevİ b degdi
Oèulmaz derde düş oldum

LVII

- 1 İlî h+ÿî r+øıı baèa ki senden ðayri ÿî rüm yoø
Ne yüzle varayım saèa günî hdan ðayri kî rum yoø
- 2 G öèül ÿî d itdi süb≈î nı gözüm yaşı ile øanı
æomışam baş ile cî nı bu yolda iΔtiÿî rum yoø
- 3 Y ine bir menzile irdüm nedî met ba≈rine åaldım
` ayî l-i 'ışøa düş oldum ` abî gibi øarî rum yoø
- 4 Ne dervişüm ferî ðatde ne tî c u taΔt-ı devletde
Bu fî n+đî r-ı ðurbetde ðarþb oldım aèarum yoø
- 5 Benüm 'î 'ÿüzi øara ðarþb Üftî de b+çî re
Æutuşmışam ki bir nî ra yanumca bir niÿî zum yoø

LVIII

- 1 Y î ilaht düşdüğüm yerde øoma øaldur beni
Nice demdür aθlaram bir demde de güldür beni
- 2 V a' luèuè sevdî sına virdüm bütün ben varımı
Müflis ü b+çî reyem nBruè ile åaldur beni

- 3 Pİ diŝi ham şol zamİ n ki da'vet idersin beni
ÿ atuè ile øıl tecell+ba' dehu öldür beni
- 4 Bir kerem kİ nı ` udİ siè yİ Kerem u yİ Raem
Raemet ü ðufrİ nİ nuè deryİ sına åaldur beni
- 5 Baer-i ayretde gezer Üfti deyem yİ Rabbenİ
RBzgİ rum øıl müvİ fıø va' lına irgür beni

LIX

- 1 ~ ayf benim bunca geöen 'ömrüme
Dervişlik ne güzel sulâ nlıømİŝ
- 2 Derviş olan giyer Δırøa tİ c-İla
Baem yøødur kimse ile ucale
- 3 Gel derviş ol dimem gücile
Dervişlik ne güzel sulâ nlıømİŝ
- 4 Dervişler bulunca 'abİ biöerler
'İøø şarİ bın øana øana iöerler

- 5 E bB Bekr 'Ali böyle ge~~ç~~erler
Dervişlik ne güzel sulâ nlı~~o~~mış
- 6 Derviş giyer ayaθına na'lini
Yürür cennetde 'alını 'alını
- 7 Allı h bilür her dervişüè ≈i lini
Eyj an
- 8 Dervişlerün øadrini biz bileydük
Gice gündüz dervişlerle olurduø
- 9 Arayup mevlı mızı bulurduk
Eyj an
- 10 Dervişè biri Bı yez tıd-i Besâ m
Dervişlikle buldı derdine dermı n
- 11 Tı c u taΔtın øovdı İbrahım-i Edhem
Eyj an
Temmet bi bavnı' l-lah

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TANIKLI DİZİN

A

'**abÀ** Ar. genellikle yünden yapılmış bol giyimli elbise

'**a.** Dervişler bulunca 'abÀbiçerler (LIX,4)

'**abd** Ar.K ul, köle, Allî h'ın kulu

'**a.+i** ~ aøøuè sevdügi bÀbdi muçâfî dur (IV,9)

'**aceb** Ar. Şaşma, hayret

'**a.** 'aceb görmege kim øÀdir (L III,7)

'**acÀyib** Ar. Şaşırtacak ve hayret verici şeyler

'**a.** tÀkim 'acÀyib göresin (X X X II,3)

açıl- Açılmak

a.-a göñülden yollar açıla (L III,5)

a.-a açıla baθlı øapular (L III,25)

a.-miş açılmış mabittler øur hecede (X II,16)

a.-ur göeli gözi açılur dervişlerüè (II,5)

açuvir Açıvermek.

a.-e yol açuvire ol θani (X X IV,26)

adâb Usul, yol, yordam

a.+ını gözet adâbını çavmuñ (X X IX,9)

ad İsim, nam, şöhret, şan.

a.-ı kulavuz ola óaøøuè görklü adı (VII,13)

a.+uni göñülden adunı alup (LIII,19)

'Adet Ar. Usul, görenek, alışılmış davranış

'A+in 'Aşılardı bil 'i detin (VI,7)

aθ Ak

a.+ın bulamadı gülüè øızıl u aθın (VIII,9)

aθla- Ağlamak

a.-r geh+aθlar geh+ebyi ta başlar (XI,5)

a.-ram nice demdür aθlaram bir demde de güldür beni (LVIII,1)

aθyâr Ar. Rakipler, yabancılar

a. øalmayasın aθyâr ile (XXXII,6)

a. istemez aθyâr gelmek Δaâına bunlaruñ (L,3)

ãh Acıma (Ünlem)

a.+uñ irişe göñüllere ãhuñ(LIII,2)

'ahd Ar. Söz verme, vefa, yemin.

'a.+e itmiş idi 'ahde vefÀ(XXX,7)

Aómed Ar. Hz. Peygamberin bir ismi, çok hamd eden.

a. şerf at taΔtınıè sulâ nı A≈med (IV,7)

aø- Akmak

a.-ar aøar gözlerinüè yaşıyla øanı (X,3)

a.-it ki øanlı yaşı aøıt gözden (III,3)

a.-maødan göèül θayrıya aømaødan (III,13)

a.-maz ki gülden θayrıya hiç göëlü aømaz (X I,7)

'aø Ar. Akıl

'a.+ı ki bülbülüè başına geldi 'aølı (IX,7)

'a.+ını yitirmiş 'aølını kendini bilmez (IX,3)

'a.+ını yetirmiş 'aølını buyından anuè (VIII,7)

'a.+um tedÀük itmege 'aølum (LVI,9)

'Àem Ar. Bütün cihan, dünya, kÀnat.

'À dü 'İlem Δalønuè çevø u çafı sı (IV,13)

'À+e on sekiz biñ 'Àeme ger mÀik olsalar bular (L,4)

'À+e vücBdı Billeme 'ayn-ı çafıdır (IV,9)

'À-i cisme ki şimdi firaøta düşdüm gelüp bu 'alem-i cisme (XIV,3)

'À-i ferşi geçesiè 'İlem-i ferşi (III,9)

'À-i θaybdan cÀn øulaθına irişse 'Àem-i θaybdan nidÀ(L,5)

'À+inüñ göèül 'İleminüè nBr u j iyİ sı (IV,14)

'À+leri göèül 'İlemleri nBr ile ðolsun (VII,2)

'Ài Ar. Büyük, yüksek

'À kerem idüp Δaber virüè bæea ol 'İl+mevlİ dan (XIV,1)

al- Almak

a.-a ala senlügüni senden (III,11)

a.-ındı alındı mestligi degdi figİ nı (VIII,12)

Allİ h Ar. Tanrı.

A.-ı øadır cemİ lin gösterür Allİ h-ı æİ dir (VII,10)

a.+uñ ki Allİ huè ≈abı ol muâhhar (IV,4)

a.+uñ irişmeyince A IIİ huè selİ mı (X II,14)

a.+uñ sevenler çatın A IIİ huñ (L III,1)

aña Ona

a.+a dimişdür ~ aø aèa levİ ke levİ k (IV,15)

añ- Anmak, hatırlamak

a.-ar aèar çİ kirleri A IIİ h müdİ mt(VII,8)

a.-arum añarum ben daΔİ anı (L III,11)

a.-arum bu fİ ntđİ r-ı θurbetde θarİb oldum aèarum yoø (L VII,4)

ancaø

a. hemİ n ≈İ lin bilür ancaø yaradan (X II,22)

anda Onda

a.+da ne yollar vardır anda görelüm (VII,5)

a.+dan tecelliler gele andan (III,12)

an O “zampir”+n “zampir n’ si”

a.+lar ne åθlardadır anlar ne ovada (X II,25)

a.+ları bulmaz iseè sen anları (V,2)

anuñçün <Onun için

a. anuñçün iñlesen dā’ im (X X X III,4)

a. anuèçün mİ sivİ dan bu göèül eyler firİ r (X L VIII,1)

ara- Aramak

a.-yup arayup mevlāmızı bulurduø (L IX,9)

araşdur- Araştırmak

a.-dı araşdurdı gezüp bİ θçe bucaθın (VIII,9)

'Arif Ar. Bilen bilgide ileri olan

'A+lere øamu 'Ariflere çordum (LVI,11)

'A+lere 'Ariflere 'izzet olan (XXVII,9)

'A+lerüñ øuvvetidür dî'imî 'İriflerüè (I,2)

'arş Ar. En yüksek gök, Allî hın kudret ve saltanatının tecelli yeri

'a.+a yolum 'arşa irişmişken (LVI,5)

arzB Far. İstek, dilek, meyil

a. ne arzu bulunur anda ne sevdî (XII,11)

a.+ları bundan özge yoø durur İrzBları öèden 'oèa (XLIX,6)

'Ad Ar. Çok isyan eden, günah işleyen

'A benüm 'Ad yüzi øara øarîb üftÀde biçÀre (LVII,5)

'A göèül øayra baøup olmaya 'İ'†(XIII,7)

adã Ar. Hiçbir zaman

a. cevî ba øalmamış a'lî mecîlı (XII,9)

adfiyÀ Ar. Tasavvuf ehilleri

a. ey etøiyî ey a'fiyî (XXIV,5)

ad Ar. Temel, esas, kök

a.+ını a'lını bilen kişi itmez bu yerlerde øarîr (XLVIII,1)

aş- Aşmak

a.-ar firøat odı başdan aşar va'luè ile (XXI,2)

'Aşıø Ar. Çok fazla seven, tutkun

'A gül olmuş bülbüle bu kere 'İşıø (X,11)

'A+ları süren 'aşıøları øudret elidür (X,14)

'**À+laruñ** budur 'İ şıølaruè dī'im şuHBdı (X,10)

'**À+laruñ** refrefidür her zamī n 'İ şıølaruè (I,1)

'**À+laruñ** nBr ile θarø eylegil 'Àşıølaruñı ey ΔudÀ(XLIX,4)

'**À+uñ** işiden 'İ şıøuè cī nını daθlar (XII,2)

āşikār Far. Belli, herkesin görebileceği ve bilebileceği şekilde olan

a. ayrılıødan øurtulur va' lını eyler İ şikī r (X LVIII,3)

aşinÀ Far. Tanıdık.

a. ki bir zamī n idi anuèla aşnī idem (XIV,2)

at- Atmak

a.-ar atar derd ü belī ya kendüsini (XI,9)

a.-θıl øaāreèi deryī ya atθıl derdümend Üftī desiè (X LVIII,7)

a.-maz iseñ ger bu yükü atmaz iseè (VI,4)

'**aa** Ar. Verme, bağışlama, lütuf, ihsan

'**a.+dur** ~ aøøuè lüāfından ümmete bādur (IV,10)

'**a.+sı** iriše cī nda ~ aøøuè 'aā' sı (IX,13)

ÀÀre Far. Başiboş, serseri

a. cihÀnda şöyle ÀÀre (X V,14)

ay Y ılın on iki parçasından her biri.

a. anuè āθdıθı ay geldi bişī ret (IV,2)

aya "E y" nidası yerine kullanılır.

a. aya derviş üftÀde (L III,25)

aydın Bilgili, okumuş, mesut.

a. aydın iden göñülleri (X X II,11)

'ayn Ar. Tıpkısı, ta kendisi

'a.-ı cafi **Adur** vücBdı Billeme 'ayn-ı cafi dir (IV,9)

ayru Ayrı

a.-ban ayruban geldi ölüm dost iline yol øandadır (X X III,4)

a.+lıøda ben diyendür ayrulıøda øaluban óayv^Àn olan (X X ,7)

a.+lıødan ayrulıødan øurtulur vağını eyler ^Àşik^À (X L V III,3)

a.+ø yoødur saña ayruø sefer (X X X II,8)

a.+ø gelemes ayruø ol cĩ n bu diyĩ ra (X ,8)

az^À Far. Serbest, hür

a. øayθudan az^À eyleyen (X X X ,14)

'azm Ar. Büyüklük, ululuk. Bir işteki engelleri yenme kararlılığı.

'a. 'azm eylesün ^Àşıl^Àaruñ (L IV,4)

B

ba'dehu Ar. Bundan sonra

b. çatue ile øıl tecell†ba'dehu öldür beni (L V III,3)

baθçe Far. K üçük bağ, bahçe

b. araødurdı gezüp bĩ θçe bucaθın (V III,9)

baθışla- Bağışlamak, Affetmek.

b.+na beø^Àbaθışlana d^Àim (X V II,9)

b.+na baθışlana øamu cürmüñ (X X IX ,9)

baθ Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip.

b.+lı açıla baθlı øapular (L III,25)

baór Ar. Deniz, büyük göl veya nehir

b.+e bir ulu baΔre ālasın (X X X II,4)

b.-i ñBra ki baór-i nBra θarø olup kenÀ olmaya çıømaya (X V III,3)

b.-i muóite baór-i muóite θarø idüp (LIV,5)

b.+ine yine bir menzile irdüm nedÀmet baΔrine āaldum (LVII,3)

b.+ine gelüe ba≈rine tev≈plün girelüm (VII,5)

b.+ine āalar nBr ba≈rine anuè vücbdı (VII,12)

b.+ine ~ aøtøat ba≈rine āalmıř vücbdı (X II,23)

b.+inüñ āartøat ba≈rinüè ‘ ummĩ nı A≈med (IV,7)

baóā Ar. Bir konu hakkında açıklama yapma.

b.+üm baóāüm yoødur kimse ile ucÀe (LIX,2)

bÀi Ar. Sonsuz, sonu gelmez, ölümsüz

b. bī øt≈ayĩ t bulsaè gerek (VI,8)

baø- Bakmak.

b.-an θayrıyı terk eyleyüp dosta baøan çikr eylesün (LII,6)

b.+dı göremeyüp güli eāĩ fa baødı (IX,7)

b.-θil baøθil cemÀümden yana (X X X II,8)

b.-madan mi sivĩ ya baømadan olur Δalı ç (II,5)

b.-maølıø ‘ Åıø olan kimselere θayra baømaølıø ΔaāÀ(L,1)

b.-up göèül θayra baøup olmaya ‘ĩ ‘t(X III,7)

bÀ Far. Boy, endam.

b. bÀ u pır yaøuban düşem mi ‘ıřøıñ nÀına (X X II,2)

baş Baş, kafa, ser.

b.+dan firøat odı başdan aşar vađluñ ile (X X I,2)

b.+ına ki bñlbñlüè başına geldi 'aølı (IX,7)

b.+ından firĩ ø odı başından öte aşmış (X I,3)

b.-ladı seerde başladı temctde bñlbñl (X III,1)

b.ân Ar. iç, dahili, gizli

b. unutmuş ®ahir ü bñân cihĩ nı (X,IV)

beø.â Ar. Devamlılık

b. beø.âbaθışlana d.âim (X VII,9)

b. kim fen.âdan øurtulup çikrññle bulsun beø.â(X L IX,3)

b.+sı tecellì yeleye óaøøñ beø.âsı (X VI,10)

bende Far. Bağlanmış olan, köle

b. giriftĩ r eylemiş cĩ nını bende (X,6)

benlik Kendi kişiliğini üstün görme, kibir, gurur.

b.+den benlikden alsun ol beni (X X IV,24)

beñiz Y üz, sima.

b.-i gülüè beèzi çarardı gülmez oldu (IX,5)

beri Bu tarafa yakın olan

b.+ye beriye yolını geç git (L V,7)

bes Far. K.âfi, yeter, yetişir.

b. ne θam üft.âde saña bes (X X X III,9)

bey.ân Ar. İzah, açıklama, anlama, açık söyleme

b. eylemedi bey.ân eylemedi sözler (X X X III,17)

beze- Süslemek.

b.-ñ bezeñ çikri ile dili (L III,7)

bîç-Àre Far. Çaresiz, zavallı, şaşkın

b. zih†şBr†de vü b†ç† re bülbül (V III,2)

b.+yi terk itmeyin bîç-Àreyi (X X IV,30)

b.+yem müflis ü bîç-Àreyem nBruñ ile âldur beni (L V III,2)

bîç- Biçmek.

b.+erler dervişler bulunca ‘ab-Àbiçerler (L IX,4)

bî-güm-Àn Far. Şüphesiz

b. ‘Aş†øuñ arzBs† senin bî-güm-Àn (X X VI,3)

bil- Bilmek.

b. ‘Aş†ølaruè bil ‘î detin (VI,7)

b.-düklerüm øamu bildüklerüm şaşdı (L VI,3)

b.-emez bilemez nedür kendi özini (XI,9)

b.-enlerüñ bilenlerüè budur dī’im kelī mı (VII,7)

b.-esin t-Àbilesin sırrını sī’irlerüè (I,7)

b.-eydük dervişlerün øadrini biz bileydük (L IX,8)

b.+iş ki dost ola ~ aøøa biliş ü yī dı (VII,14)

b.-mez yetirmiş vu’latuè bilmez ne çaθın (VIII,10)

b.-mez yitirmiş ‘aølını kendini bilmez (IX,3)

b.-ür ne firøat bilür anda ne vi’ī lı (X II,19)

bî-øar-À Ar. Kararsız

b. gice gündüz c-Àn u dil óaøda øaldı bî-øar-À (X X II,3)

bi-küllî Ar. Hepsine

b. bi-küllî ref' olup benlik (XXXIII,5)

birlik Bir olmak

b.+e irişe birliğe fikrüm ki dâ'im ol ola çikrüm (XIV,6)

biñ Sayı sıfatı.

b. bulunmuş derdine biè dürlü çire (X,7)

bî-şümâr Far. Sayısız, pek çok

b. tâki 'ummân oluban derdler buluna bî-şümâr (XLVIII,7)

bişâret Ar. Müjde, sevindirici haber

b. anuè âθduθı ay geldi bişîret (IV,4)

bitür- Bitirmek, yetiştirmek

b.-en cânlarda 'irfân bitüren (XXVII,8)

boy Boylamak, derinlik

b. eylesün boy eylesün 'âşîðolaruñ (LIV,6)

boz- Zarar vermek

b.-ulmaya göñüllerden bozulmaya (LIII,23)

bucaθ(θ) Kenar, yer, köşe

b.+ın araşdurdı gezüp biñçe bucaθın (VIII,9)

bul- Bir şeyi elde etmek.

b.-a ey Üftî de bula cî nuè (III,15)

b.+dı sevenler buldı anları (V,3)

b.-alım ~ aθθuè riğî sını anda bulalım (VII,6)

b.-amadı bulamadı gülüè øızıl u aθın (VIII,9)

- b.-mak gerek** irenleri bulmaø gerek (V,1)
- b.-mayasın** bulmayasın anda kenÀr (X X X II,4)
- b.-maz iseñ** bulmaz iseè sen anları (V,2)
- b.-araø** teøarrub bularaø ey dost çıøam bu dÀr-i dünyÀdan (X IV,4)
- b.-avuz** ire raómeti A IIİ huñ bulavuz şekl-i insÀnı (X IV,8)
- b.-uban** vÀıl olam mı ‘aceb buluban maãbumı (X X I,4)
- b.-unmiş** bulunmuş derdine biè dürlü çĩ re (X,7)
- b.-unur** ne arzu bulunur anda ne sevdĩ (X II,11)
- b.-suñ** bĩ øt≈ayĩ t bulsaè gerek (VI,8)
- b.-sun** óaøø’uè lütfını tev≈p̄inde bulsun (VII,1)
- burÀø** Ar. Cennete mahsus bir binek aracı
- b.+ı** fenĩ iølimine sürgil burĩ øı (X II,7)
- bBy** Far. K oku,rayiha
- b.+a** giçesin reng ü bBya iltifĩtdan (X III,6)
- b.+ına** ki øarø oldu gülüè bByına cĩnı (X III,2)
- b.+ına** ki øarø olmuş gülüè bByına cĩnı (X,3)
- b.+ında** gülüè bByında mahv olmuş vücBdı (X,9)
- b.+ından** yetirmiş ‘aølını buyından anuè (V III,7)
- b.+um** gider bByum ‘olar rengüm olur Δĩk (X III,4)
- bülbül** Far. Güzel öten bir çeşit kuş
- b.** zih tşBr̄de vü b tçĩ re bülbül (V III,2)
- b.+e** øøøusı bülbüle irişmez oldu (IX,5)
- b.+i** se≈erde bülbüli gördüm ièiler (V III,1)

b.+idür sözi Üfti de' nüè cĩ n bülbulidür (X ,13)

b.+üñ seerde bülbulüè gördüm âuraθın (IX ,1)

b.+üni seer bülbulüni gördüm gicæde (X II,15)

bürü- Sarmak, kaplamak, örtmek

b.+di θaflet bürüdi cAnımı bulamadum sulânımı (X IX ,5)

büryân Far. Bir çeşit kebab. Parçada “yanmak” anlamındadır.

b. firøat odiyyla çeker büryân olup yandı tamâm (L I,4)

bütün Eksiksiz, tam

b. oldı bütün oldı tĩmları (V ,4)

büyü- Y etişmek, artmak, güçlenmek

b.-k her çerresi âθdan büyük (VI,3)

C

cân Far. Diride olan kuvvet, kudret, hayat cevheri

c. øulaθına cAn øulaθına irişse 'Àem-i θaybdan nidÀ(L ,5)

c. u dilden cĩ n u dilden HB dimeklik her zamĩ n (I,3)

c. geçesiè cĩ n ile tenden (III,11)

c. cĩ n u tenüè yükdür saèa (VI,3)

c. olur cĩ n u göèülden óaøø'a şĩ kir (VII,9)

c.+a firĩ ø odı irişmişdi cĩ na (VIII,5)

c.+da irişe cĩ nda óaøøuè 'aç sı (IX ,13)

c.+ı θarθb Üfti denüè cĩ nı âayaθı (IV ,21)

c.+ı ki θarø olmuş gülüè bByına cĩ nı (X ,3)

c.+ıdur óaøiøat cĩ nıdur bülbul hevĩ da (X II,25)

c.-ila sevelüm cĀn-ıla óaøøı ki yolında olup øĀim (XIV,10)

c.+ına irişmiş cĭnına gülüè 'afı sı (VIII,3)

c.+lar øamu cĭnlar anuè ile mu' aãar (IV,3)

c.+ları debreşür hep cĭnları vĭ çıllaruè (I,4)

c.+ları irişdi óaøø' a cĭnları (V,3)

c.+ımuñ cĀnumuñ cĀnĀnı sensiñ yüce sulĀnum meded (LI,1)

c.+uñ mecĭli øalmamış cisminde cĭnuè (VIII,7)

c.+uñ ey Üftĭ de bula cĭnuè (III,15)

c.+uñı vir cĭnuèi dost yolına (VI,1)

cemĀ Ar. Allĭ hın lütuf ve ihsanı ile tecellisi, yüz güzelliği, fertteki güzellik

c.+in dost cemĭlin görmege øĭ bil olur (II,6)

c.+in cemĭlin gösterür Allĭ h-ı øĭ dir (VII,10)

c.+ini dilersen óaø cemĀini (LV,12)

c.+inüñ cemĀinüñ delilidür (LIII,9)

cemi' Ar. Hep, bütün, çoğul

c. cemi' dostlarum øaçdı (LVI,4)

cemi' Ar. Cemiyete mahsus, cemiyetle alakalı

c. cemi' ehl-i ìmĀnla (XXVII,11)

cennet Ar. Dünyada iyilik yapanların, günahsızların, öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer.

c. cennet daΔi ni' met daΔi (XXIV,9)

c.+de yürür cennetde çalını çalını (LIX,6)

cevĀb Ar. Sorulan şeye söz veya yazıyla verilen karşılık

c. cevâb virme diyü gördüm (L VI,12)

c.+a cevâba vâlmamış a'li meclî (X II,19)

cevâhir Ar. Çok kıymet verilen, az bulunan şeyler, çok kıymetli maden veya taşlar

c. cevâhir gencini buldum (X X X III,23)

c. çok cevâhir çıkarup âlemlere eyler ni'et (X L VIII,6)

c. cevâhir gencini bulup (X VII,11)

cevbe Ar. Bir duygu ve inanın etkisiyle aşırı ölçüde coşup kendinden geçme durumu

c.+leri HBdur cezbeleri dervişlerü (II,1)

cihân Far. Dünya, kainat, alem

c.+da cihânda şöyle âvâre (X V,14)

c.+uñ ki urmuş terkini cümle cihñ nuè (VIII,8)

cilâ Ar. Parlaklık, parlatma, bir şeyi parlatmak için kullanılan kimyasal bileşik

c. yâilâhî öikrñ ile vir gönüllere cilâ (X L IX,1)

cism Ar. Varlığı bilinen, uzunluğu, genişliği ve derinliği olan şey

c. o menzilde görünmez cism ü hem cñ (X II,9)

c.+inde meclî li vâlmamış cisminde cñ nuè (VIII,7)

çuş Far. Coşmak, kaynamak, taşmak

c. ki cBş idüp göeül deryî sı aşmış (X I,4)

c. raómet deñizi cB idüp (XXVII,2)

cüdâ Far. Ayrılık, ayrılmış

c. öerrece gelmez olurlarsa cemî lüeden cüdî (L,4)

cümle Ar. Hep, bütün, tam

c. ki urmuş terkini cümle cihñ nuè (VIII,8)

c. seçile cümle mu'înler (L III,26)

cürm Ar. Kabahat, kusur, hata, isyan, günah

c.+üñ baθışlana øamu cürmüñ (X X IX ,9)

cür'a Ar. Y udum yudum içmek

c.-ı vaódet Cunuldı cür'a-ı vaódet (X X X III,10)

Ç

çaθ Z aman dilimi, vakit, kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası, dönem, devir

ç.+ın yetirmiş vu'latuè bilmez ne çaθın (VIII,10)

çaθır- Çağırarak, seslenmek, davet etmek

ç.+up nice bir çaθırup eylersiè efθ' n (X II,3)

çAk Far. Y arık, çatlak, yırtmaç

ç. didi yoø yire itme yaøaèi ç'k (X III,4)

çalış Bir şeyi yapmak için emek harcamak,

ç. Ç alış beş vaøit namAzına (L V ,3)

çek- Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek

ç-er iken çeker iken bel' u derd ü øahrı (IX ,9)

ç-sen gerek çoø çoø bel' çeksèè gerek (IV ,4)

çeraθ Far. Işık kaynağı, lamba

ç.+ı ki isl' m şehrinüè yanmış çer' θı (IV ,22)

ç.+ın gülüè tekiyesine dikmiş çer' θın (IX ,1)

çevre Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi

ç. çevre yanı nBr olur dervişlerüè (II,4)

çıø- Bir şeyin içinden dışarıya varmak, gitmek

ç.-a óarĩ retle çıøa sözden (III,3)

ç.+dı firĩ ø odına yanup åşra çıødı (IX,8)

ç.-maz girüben Δalvete åşraya çıømaz (XI,8)

çoø Aşırı bir biçimde

ç. çoø inti®İ r çekseè gerek (VI,6)

ç. çoø çoø belĩ çekseè gerek (VI,4)

çün Far. Zira, çünkü, madem ki

ç. çün cemÀüñ görmek oldu yaralarına şifÀ(L,3)

D

dÀim Ar. Devam eden

d. yaraθın eylegil dÀim (LV,1)

d. ki dĩ'im eyle gel zĩ r†(III,1)

d. óaø'uè vu'latıdur dĩ'im åraθı (IV,21)

d. izle dĩ'im izlerini (V,5)

dÀimÀ Ar. Her vakit

d. derdümend üftÀdenüñ budur murÀdı dÀimÀ(LI,70)

d. øuvvetidür dĩ'imĩ 'ĩ riflerüè (I,2)

daθla- Y aralamak

d.+dı derdi yüregüm daθladı bu gözlerim øan aθladı (XXIII,2)

d.-r işiden 'ĩ şıøuè cĩ nını daθlar (XII,2)

daΔi "de, da" bağlacı görevinde, "bile" anlamında da kullanılmıştır.

d. añarum ben daΔi anı (L III,11)

d. daΔi kürst ile 'arşı (III,9)

d. Δiā b irmişdi cī na daΔi yüce mevlī dan (X IV,2)

d. daΔi göeülde fikrini (X VII,2)

dΔr Ar. yer, mekan, konak, ev.

d.+ür'l celÀe keremden ilte dΔr'ül-celÀe (X VI,5)

d.-i dünyÀdan teøarrub bularaø ey dost çıøam bu dΔr-i dünyÀdan (X IV,4)

d.-ı θurbetde bu fÀni dΔr-ı θurbetde θarib oldum añarum yoø (L VII,4)

da'vÀ Ar. bir kimsenin hakkını aramak üzere mahkemeye müracaat etmesi

d. ne mudibil øalur anda ne dablī (X II,11)

da'vet Ar. Çağrı, çağırma.

d. pÀdişÀham şol zamÀn ki da'vet idersin beni (L VIII,3)

debreş- Nüks etmek.

d.+ür debreşür hep cī nları vī çıllaruè (I,4)

delil Ar. kılavuz, doğru yolu gösteren, kanıt

d. del il olan θazalarda θuzī ta (IV,17)

d. delil ola cemÀüne (L III,24)

d.+idür cemÀinüñ delilidür (L III,9)

deg- Temas etmek, ulaşmak, erişmek.

d.+di alındı mestligi degdi figī nı (V III,12)

degin E dat olup zaman ve mekân için kullanılır. "Hatta, tâ, kadar" anlamlarına gelir.

d. güle sub≈a degin itdi şenī yı (X III,2)

deli Aklını yitirmiş olan, akli dengesini kaybetmiş olan, mecnun.

d.+lerüñ øamudur delilerüè her dem åabıbi (IV,1)

dem Far. An, vakit, saat

d.+dür nice demdür aθlaram bir demde de güldür beni (LVIII,1)

derd Far. tasa, keder, kaygı, hastalık, illet

d. Bu derd ile gülüè geçdi zamı nı (VIII,11)

d.+den al elüm øurtar bu derdden yüce sulânum meded (LI,3)

d.+lileriñ øamu derdlileriè derdin yièiler (VIII,1)

d.+in øamu derdlileriè derdin yièiler (VIII,1)

d.+inüñ derdinüè dermı nıdır çadıølaruè (I,3)

d.+inüñ ki ´anmış derdinüè oldur devı sı (VIII,4)

d.+üñe derdüèè dermı n dilerseè dermend Üftı desin (II,7)

d.+mend Far. Tasalı, kaygılı, dertli

d.+ümend derdümend üftüdenüñ budur murâdı dâimâ(LI,7)

d.+ümende görenler dir yazıø bu derdümende (X,5)

der- Bir araya getirmek, toplamak, devşirmek

d.+em åaθıøarımı hep derem (XXIV,28)

dermân Far. İlaç, kurtuluş sebebi, güç, kuvvet

d. olur ´ıřıølaruè derdine dermı n (XII,10)

d. derdüèè dermı n dilerseè dermend Üftı desin (II,7)

d.+ıdır derdinüè dermı nıdır çadıølaruè (I,3)

dervış Far. Maneviyatla gönlü zengin olan, kanaatkar olan kişi, mürid

d. dervış u dermend Üftı de (V,7)

d.+lerüñ HBdur ceğbeleri dervıřlerüè (II,1)

d.-i ey derviş-i ehl-i fenÀ(X X IV,6)

deryÀFar. Deniz, bahr.

d. ne deryİ görünür anda ne 'ummİ n (X II,9)

d.+sı ki cBş idüp göèül deryİ sı âşmış (X I,4)

d.+sına raómet ü ðufrÀınınuñ deryÀsına âldur beni (L V III,4)

destBr Far. İzin, müsaade, A IIİ hın inayeti.

d. destBr ola illere sevgi düşe göñüllere (X X X I,3)

devÀAr. İlaç, çare.

d. derdümüñ dermÀanı sensiñ ðayriden yoødur devÀ(L,1)

d.+sı ki 'anmış derdinüè oldur devİ sı (V III,4)

devlet Ar. Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık.

d.+de ne dervişüm feÀatde ne tÀc u taΔt-ı devletde (L V II,4)

di- Söylemek, söz söylemek

d.+diler işidenler esirgeyüp didiler (V III,2)

d.+dügi gülistİ n didügi vu'lat ilidür (X,13)

d.+düm didüm ey bülbül şBrtdè vü ≈ayrİ n (X II,3)

d.+düm didüm ey bülbül-i şBrtdè 'İ şıø (X II,17)

d.-me dime sizdendür bizden (III,4)

d.-mek HB demek evrİ dıdur derviřlerüè (II,2)

d.-mek rehberidür HB demek derviřleriè (II,3)

d.-mekden ben demekden firÀol ey dermend üftÀdesin (X X,7)

d.-mekile HB demekile ≈arpat keş olur (I,6)

d.-meklik cĭ n u dilden HB dimeklik her zamĭ n (I,3)

d.-mem gel dervîş ol dimem güc ile (LIX,3)

d.-mişdür dimişdür ~ aø aèa levlĭ ke levlĭ k (IV,15)

d.-nilür ne çuθrĭ dinilür anda ne kubrĭ (XII,12)

d.-rseñ derdüèe dermĭ n dilerseè dermend Üftĭ desin (II,7)

d.-rseñ dilerseè vuçaañ yarın (III,15)

d.-rseñ görem dirseè yüzlerini (V,6)

d.-rseñ dilerseè kim göresin dost yüzini (VIII,14)

d.-rseñ dilerseè kim göresiè dost yüzini (XI,14)

d.-r iseñ diler iseè göèül yĭ ri (III,1)

d.-yin Δidmetin it HB diyin dervişlerüè (II,7)

d.-yendür ben diyendür ayrulıøda øaluban óayvÀn olan (XX,7)

diken Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu vb. bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri.

d. ne åaş vardır ne diken ol arada (XII,26)

dik- Bir cismi dik olarak durdurmak.

d.+miş gülüè tekiyesine dikmiş çerĭ θın (IX,1)

dil Far. Gönül, kalp, niyet

d.+den cĭ n u dilden sevmek gerek (V,2)

d.+den cĭ n u dilden HB dimeklik her zamĭ n (I,3)

d.-dÀrma cümle cÀn bir olup irişem mi dildÀrma (XXII,3)

dil Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı.

d.ümde dilümde bu durur zikrüm (LVI,10)

dile- Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek, arzu etmek.

d.+klere iriřesiè dileklere (III,8)

dimaθ Ar. Beyin, bilinç, zihin.

d.-ına meger dimĩ θına irmiş havĩ sı (VIII,3)

diri Y aşamakta olan, yaşayan, canlı; ölü karşıtı.

d. miskĩn faθĩr üftÀdeyi õevøuñla øıla diri (XXIII,6)

divÀn Ar. Y yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurduğu büyük meclis.

d.-ı 'ıřø hemÀn divÀı 'ıřø oldu (XXXIII,14)

diyÀr Ar. Memleket, ÷lke.

d.+a gelemaz ayruø ol cĩ n bu diyĩ ra (X,8)

dost Far. Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen kimse, düşman karşıtı.

d. dost yolunuè menzilin øaãĩtmeęe (I,2)

d. dost cemĩ lin görmeğe øĩ bil olur (II,6)

d. seni dost yolına süre (III,6)

d. vir cĩ nuèi dost yolına (VI,1)

d. dost yolını bunda bu gün (VI,5)

d.+lara Çalı dur dostlara tev≈tde gelsün (VII,1)

doy- İsteği kalmayınca kadar yemek, açlığı kalmamak.

d.+madı doymadı ãθlar nBrĩña (LIV,9)

dön- Kendi ekseni üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek.

d.-dür firøati vuçlata döndür ey metĩn (XXV,5)

du'À Ar. Tanrı'ya yalvarma, yakarış için söylenen dinĩ metĩn, yakarış.

d.+sı ٥ar٥ Üftî de' niè budur duÖsı (IX ,13)

d.+ya du' Àya øaldur elüñi (L V ,12)

düçÀ Far. Y akalanmış, çatmış, ulaşmış.

d. tenbellikdür şübhesiz bu derdlere düçÀ iden (X X ,4)

dükkÀ Far. A lış veriş yapılan mekan.

d.+umdan alan alsun dükkÀnumdan (X X X III ,24)

dün Bugünden bir önceki gün, geçmiş.

d.+i iñilerüm düni günü (X X IV ,3)

dü Far. İki sayısı.

d. dü 'İlem Δaløınuè çevø u çafı sı (IV ,13)

dürlü Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif.

d. bulunmuş derdine biè dürlü çĩ re (X ,7)

d. cümle 'Àem dürlü dürlü luâf umar (X X VI ,3)

dürr Far. İnci, inci tanesi

d.+i ma'ı rif kĩ nınıè dürri mu≈ammed (IV ,6)

d.+inüñ óaøtøat dürrinüè çarri fı a≈med (IV ,8)

düş- Y er çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek, yere devrilmek.

d.+miş øøøusından gülüè mestĩ ne düşmiş (X I ,3)

d.-mez ٥ar٥ Üftî deye düşmez bu sözler (X II ,27)

dürüş- Y ol tutmak, yönelmek.

d. aduñ üftÀde ey derviş dürüş allÀha yaz u øı (X VIII ,7)

d.+elüm àariøata dürüşelüm gice gündüz olup øÀim (X IV ,9)

d.+üp dürüşüp àÀata dÀim (X X IX ,3)

E

ebyĀ Ar. Beyitler, iki mısradan oluşan kısımlar.

e.+a gehĀaθlar gehĀebyĀ ta başlar (X I,5)

ebBbeker Ar. İslam dini halifelerinden E bu Bekir.

e. E bBbeker u 'Ömer 'Oşmī n u ~ aydar (IV,11)

ecr Ar. Bir iş, bir hizmet mukabilinde verilen şey.

e. budur 'āşīølaruñ ecr ü mālī (X II,20)

efθĀn Far. Acı ile bağırup çağırılmalar, feryatlar ve istimdat.

e. nice bir çaθīrup eylersiè efθī n (X II,3)

e. gice vü gündüz óasretinden Ān u efθĀn eyleyüp (X X I,5)

eflĀk Ar. Felekler, gökler, dünyalar, alemler.

e. óicī b olmaya saèa hergiz eflī k (X III,5)

egle- Durdurmak, oyalamak, avutmak.

e.+r θazeller oøuyup kendüyi egler (X II,1)

egri Doğru veya düz olmayan, çarpık, yanlış bir biçimde.

e. geçesiè eğri baømaødan (III,13)

ehl Ar. Bir işte yetkili olan, bir işi yapan.

e.+idür ki ehlidür óaøøı görenler (VII,3)

e.-i imĀnla cemĀehl-i tmī nla (X X VIII,11)

e.-i çafĀHB dise bir kere hem ehl-i çafī (I,4)

e.-i óaø didi bir ehl-i ~ aø geç fī nĀgülden (IX,11)

e.-i óĀle bulışmamış meger bir ehl-i ≈ī le (XI,12)

e.-i 'irfĀnuñ ki izle ehl-i 'irfī nuè izini (VIII,13)

ekvân Ar. Alemler, varlıklar, mahluklar, oluşlar.

e.+ı vara vudat ma'ânına geçübün cümle ekvânı (XIV,12)

esirge- Korumak, himaye etmek.

e.+üp işidenler esirgeyüp didiler (VIII,2)

esmâ Ar. Adlar, isimler, namlar.

e.-i öüsnâdan bilüp esmâ-i öüsnâdan (XXXIII,20)

e.-i öüsnâdan vücüdüm nbra ðarø olup geçe esmâ-i öüsnâdan (XIV,5)

enbiyâ Ar. Nebiler, peygamberler.

e. ey enbiyây evliyâ(XXIV,5)

e.+nuñ enbiyânun ðurbetine evliyânun öürmetine (LI,5)

envâr Ar. Nurlar, ışıklar, aydınlıklar.

e.+ına ðarø olup envârına tevhidün ol çaóib-kemâ (XLVIII,6)

e.+una ðarø eylegil envârına (XLIX,3)

e.-ı öât görünüp gözden cemâi açıla envâr-ı öât (XLIX,4)

etøiyâ Ar. Çok takva sahibi olanlar, takvada ileri giden mutlu mesut insanlar.

e. ey etøiyây ağiyây(XXIV,5)

eârâf Ar. Taraflar, yanlar, canibler, yönler, uçlar, kıyıları.

e.+a göremeyüp güli eârâfa baðdı (IX,7)

evliyâ Ar. Veliler, Allîh dostları.

e. ey enbiyây evliyây(XXIV,5)

e.+nuñ enbiyânun ðurbetine evliyânun öürmetine (LI,5)

evrâd Sık sık devamlı okunan dua.

e.+ıdur HB demek evrâd dur dervişlerüè (II,2)

eyle- Y apmak, etmek anlamında yardımcı fiil.

e.+gil yaraθın eylegil dÄim (L V ,1)

e.+miş gülüè mest eylemiş øøøusı cı nın (X ,1)

e.-r gülüè bByında mahv eyler özini (X I,13)

e.-rsiñ nice bir çaθırup eylersiè efθı n (X II,3)

e.+üben yüregın eyleyüben pı re pı re (X I,11)

eyü İyi

e. eyü yavuzı seçmege (X V ,10)

ezel Ar. Başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.

e.+den fenı sını bilmedüè mi sen ezelden (IX ,11)

F

faøir Ar. Biçâre, muhtaç, yoksul.

f. miskın faøir üftÄeyi (X X IV ,29)

fÄni Ar. Muvakkat, kaybolan, gelip geçici, devamlı olmayan, misâfir.

f. didi bir ehl-i ~ aø geç fı n+gülden (IX ,11)

fÄsıø Ar. Günahkâr. Hak yolundan hâriç olan. Alİİ h'ın emirlerine karşı zıt hareket eden.

f. eger zÄhid eger fÄsıø (X X X III,22)

felek Ar. Gök, gökyüzü, sema, dünya, alem.

f.+lere seni ilete feleklere (III,7)

fenÄ Ar. Yokluk, yok olma, geçici dünya.

f. bulsun fenÄ' Äşıølarıñ (L IV ,12)

f. fenı iølimine sürgil Burı ø'ı (X II,7)

f.+dan kim fenâdan örtulup zikrüne bulsun beş (X L IX ,3)

f.+dan irişdi bülbüle yoşluş fenî dan (X II ,21)

f.+sın fenî sın bilmedüè mi sen ezelden (IX ,11)

f.+ya fenî ya ir görüp varı (III,2)

fenâfillân Ar. Allî h'in varlığı içinde yok olma.

f. fenâfillân maşâmında tamân eyleye seyrânı (X IV ,13)

ferâat Ar. Tok gözlülük. Hakkından vaz geçmek, bir şey istememek. Şahsî dâvasından vaz geçmek.

f.+de ne dervişüm ferâatde ne tâc u taht-ı devletde (L V II ,4)

ferd Ar. Tek, bir, yekta. Eşi, benzeri olmayan. Bîhemta olan.

f. raóm eyle yâferd ü çamed ağumdan ayru düşmişem (X IX ,7)

ferş Ar. Y er, yeryüzü.

f.+i geçesiè 'İlem-i Ferşi (III,9)

figân Far. Bağırarak ağlama, inleme.

f.+ı alındı mestligi degdi figî nı (V III ,12)

f.+ın seerde bülbülüe gördüm fiθî nın (X ,1)

firâş Ar. Ayrılış, ayrılık, hicran.

f. firî ø odı irişmişdi cî na (V III ,5)

f.+ı dilerseè cî nda øalmaya firî øı (X II ,7)

firâş ben demekden firâş ol ey dermend üftâdesin (X X ,7)

firøat Ar. Ayrılış, ayrılık.

f. øurbete düşdü ilinden firøat odı yaødı ân (L I ,2)

fikr Ar. Akıl, istek, düşünce.

f.+im irişmez oldu hiç fikrim (LVI,9)

fi'l-cin Ar. Cennette.

f. şad it anı vađuñ ile fi'l-cin (XXVI,4)

fir Ar. Kaçma, kurtulma.

f. anuñçün maşiv dan bu gönül eyler fir (XLVIII,1)

fu Ar. Y oksullar, fakirler.

f.-i ey fu i ey fu i (XXIV,12)

fur Ar. Ayrılık.

f.+e Üft de düşmiş furate irgürür Allı h vuğata (XXXI,7)

fursa Ar. Müsait an, elverişli durum, uygun zaman, elden kaçırılmayacak faydalı hâl veya vakit. Nöbet.

f.+ı fursa vuğata döndür bir zam (XXVI,5)

G

ğaflet Ar. Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma, aymazlık, dalgı, ihtiyatsızlık.

ğ. ğaflet bürüdi c anımı bulamadum sul anımı (XIX,5)

ğani Ar. Bol, çok, zengin, varlıklı.

ğ umaruz ol ğani Allı (XXVIII,7)

ğ yol açuvire ol ğani (XXIV,26)

ğam Ar. Tasa, kaygı, üzüntü.

ğ.+ıla derd ü ğamıla ðalmışam (XXIV,21)

ğarib Ar. Kimsesiz, zavallı, gurbette yaşayan, yabancı.

ğ. ğarib Üfti denüè cı nı ayağı (IV,21)

θ. θarḫ Üftī denüè budur murī dı (VII,13)

θ. θarḫ Üftī deye düşmez bu sözler (XII,27)

θarø Ar. Boğulma, suya batma.

θ. θarø eylegl envAruna (LIV,3)

θ. ki θarø olmuş gülüè bByına cī nı (X,3)

θayet Ar. Pek, çok, pek çok, güçlü bir biçimde, etkili olarak.

θ. θayet yaøındur didiler (VI,5)

θayri Ar. Başka, diğer

θ.+den gönlüni bu θayriden ey derdümend üftAdesin (L,5)

θ+ya göèül θayrıya aømaødan (III,13)

θ.+ye θayriye øılmaθıl na®ar (XXXII,2)

θ.+yı θayrıyı terk eyleyüp dosta baøan øikr eylesün (LII,6)

θaza Ar. İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaş.

θ.+larda delḫ olan θazalarda θuzĀ ta (IV,17)

θazel Ar. Divan edebiyatında beş ile on beş beyit arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.

θ.+ler θazeller øøur iken yana yana (VIII,5)

θ.+ler θazeller øøuyup kendüyi egler (XII,1)

geç Geçmek, bir yerden başka bir yere gitmek.

g. beriye yolını geç git (LV,7)

g.-di bu derd ile gülüè geçdi zamī nı (VIII,11)

g.-esiñ geçesiè ‘İlem-i Ferşi (III,9)

g.-esiñ geçesiè cĩ n ile tenden (III,11)

g.-esiñ geçesiè eğri baømaødan (III,13)

g.+üben vara vuğat maøÀına geçüben cümle ekvÀanı (XIV,12)

g.+ür geçür tesbìóle yevmüñ (XXIX,10)

gedÀ Far. Fakir, kimsesiz, dilenci.

g. ~ aø yolında olmuş gedĩ (V,7)

geh Far. Yer ve zaman bildiren bir ek.

g.+i geh† mecnBn olup başını aşılar (XI,5)

gel- Ulaşmak, varmak.

g. ki dĩ'im eyle gel zĩ r†(III,1)

g.-e gele muştucılar øarşı (III,10)

g.-e tecelliler gele andan (III,12)

g.-e gele 'ıřø saèa yĩ r ola (III,5)

g.-mez gülistĩ na kimesne gelmez oldu (IX,6)

genc Hazine

g.+ini cevÀır gencini bulup (XVII,11)

g.+ini cevÀır gencini buldum (XXXIII,23)

ger Far. "eğer" kelimesinin kısaltılmış şekli. Eğer, şayet mânasındadır.

g. ger dĩim õikr ola virdi (LIII,13)

g. ger cĩ nuèı virir iseè (VI,2)

g. ger bu yükü atmaz iseè (VI,4)

g. ger yarına øalur iseè (VI,6)

g. ger yoø iderseè sen seni (VI,8)

gez- Bir yerde dolaşmak, yürümek.

g.-erken bu derd ile gezerken berr u baʿri (IX,9)

g.-üp araşdurdı gezüp bî ʿeçe bucaθın (VIII,9)

θidÀ Ar. Besleyici madde. V ücuda lâzım olan yenecek ve içilecek şeyler.

θ. her ki diler ökr-i ΔudÀola her demde θidÀ(LII,5)

θilmÀn Ar. Cennet'te hizmet gören delikanlılar.

θ. óBri daΔi θilmÀn daΔi (XXIV,9)

gir- Dışardan içeriye geçmek.

g.-e gire øalbümüze nBru (LIII,22)

g.-elüm gelüe baʿrine tev~plün girelüm (VII,5)

g.-üben girüben Δalvete åşraya çıømaz (XI,8)

giriftÀ Far. Tutulmuş, yakalanmış.

g. girifti r eylemiş cı nını bende (X,6)

girü Geri, tekrar.

g. girü umarum adımı terk eyleyüp hep (XIX,6)

git- Bir yere doğru yönelmek.

g. beriye yolını geç git (LV,7)

g.-evüz gidevüz ol yolu åtup (XV,5)

gönder- Bir yere doğru yola çıkmak, yollamak.

g.-diler gönderdiler bu 'Àeme adımdan ayru düşmişem (XIX,2)

göñül Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatırlama vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.

g. diler iseè göñül yĩ ri (III,1)

g. göñül θayrıya aømaødan (III,13)

- g.** göèül 'İ leminüè nBr u j iyİ sı (IV,14)
- g.+i** göèli gözi açılur dervişlerüè (II,5)
- g.+lerde** sebep olan göèüllerde ≈ayİ ta (IV,18)
- g.+lere** göèüllere åla nBr u j iyāsı (IX,14)
- g.+inde** Gülüè bByı idi göèinde fikri (IX,10)
- gör-** Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak.
- g.-düm** se≈erde bülbüli gördüm ièiler (VIII,1)
- g.-düm** se≈erde bülbülüè gördüm fiθİ nın (X,1)
- g.-e** murİ dı bu ki göre dost yüzini (XI,10)
- g.-elüm** ne var göñülde görelüm (L III,4)
- g.-em** görem dirseè yüzlerini (V,6)
- g.-emeyüp** göremeyüp güli eārİ fa baødı (IX 7)
- g.-emez** göremez hiç kimesne ol maøİ mı (XII,13)
- g.-enler** ki ehlidür ~ aøøı görenler (VII,3)
- g.-enler** görenler dir yazıø bu derdümende (X,5)
- g.-esiñ** dilerseè kim göresiè dost yüzini (XI,14)
- g.-esiñ** dilerseè kim göresin dost yüzini (VIII,14)
- g.-ine** gözine görine cİ nuè (III,16)
- g.-inür** görünür dost yolunuè øapuları (II,4)
- g.-mege** dost cemİ lin görmege øİ bil olur (II,6)
- g.-mege** bunu görmeğe Allİ h vire gözler (XII,28)
- g.-üp** fenİ ya ir görüp varı (III,2)
- görk** Güzellik, gösteriş.

g.+lũ øulavuz ola ~ aøøuè görklũ adı (VII,13)

göz Görme organı.

g.+den ki øanlı yaşı aøıt gözden (III,3)

g.+i göeli gözi açılur derviřlerüè (II,5)

g.+ine gözine görine cĩ nuè (III,16)

g.+ler bunı görmeğe Allĩ h vire gözler (XII,28)

g.+lerinũñ aøar gözlerinüè yaşıyla øanı (X,3)

gözle- Bir Şeyin olmasını veya bir kimsenin gelmesini beklemek.

g. ResBlũñ nBrını gözle (LV,9)

gözet- Korumak, bakmak, özen göstermek, himaye etmek.

g. gözet yılda orucuñı (LV,5)

øufr`n Ar. Bağışlama, Allĩ hın günahları affetmesi.

ø. hidayet eyleye Allĩ h øufr`n (XVI,10)

ø+inuñ raømet ü øufr`nınuñ dery`sına åaldur beni (LVIII,4)

øucca Ar. Gam, keder, tasa.

ø.+lara çøø øuccalara dalmışam (XXIV,22)

øuz`t Ar. Din için savaşanlar, gaziler.

ø.+a del`l olan øazalarda øuzĩ ta (IV,17)

gũl Far. Küçük ve dikenli bir ağaçta olup Őeklinin ve kokusunun güzelliği ile meşhurdur. Őairlere göre bũlbũlün sevgilisidir. Pek çok cinsi vardır.

g.+den didi bir ehl-i ~ aø geç fĩ n+gũlden (IX,11)

g.+e güle cĩ n virmege itmiş yaraøuè (IX,2)

g.+i Göremeyüp güli eårĩ fa baødı (IX,7)

g.+üñ irişmiş cî nına gülüè 'afı sı (VIII,3)

g.+üñ gülüè derdi geçince 'aölı gelmez (IX,3)

gülistân Far. Gül bahçesi, gül yeri.

g.+a øøusından irişdi gülistî na (VIII,6)

g.+a gülistî na kimesne gelmez oldı (IX,6)

g.+ına gülistânına varalum (LIII,3)

günâh Far. Dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış.

g.+dan ne yüzle varayım saña günâhdan ðayri kârım yoø (LVII,1)

güt- Bir düşünceyi veya bir ilkeyi gerçekleştirmeye çalışmak.

g.+em çadâvâtle yolın güdem dost iline yol øandadır (XXIII,5)

güzel Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran.

g. işit güzel sözlerini (V,5)

H

óabîb Ar. Sevgili, dost.

ó+i óabîbi óürmetine ~ aø (XXVIII,9)

ó+i çalı dur ümmete ≈aøøue ~ abîbi (IV,1)

ó+i ki Allî huè ≈abîbi ol muâhhar (IV,4)

≈.+idür ≈abîbidur ≈aøøue hem Muçâfı sı (IV,13)

óac Ar. İslâmın şartlarından ve hâli vakti müsait olan her müslümana farz olan bir ibadet.

ó. var ise øudretüñ óac it (LV,7)

≈adîş Ar. Hz. Muhammed'in söz ve davranışları.

≈. işit nedür ≈ad^İ Mustafî dan (XII,5)

Δak Far. Toprak, turab.

Δ ki söyleşen anuèla taş u hem Δak (IV,16)

~ aøø Ar. Doğru. Gerçek. Vâcib ve lâzım olan. Her sâbit ve doğru olan şey. Adalet. Allî h.

~ . dimişdür ~ aø aèa levlî ke levlî k (IV,15)

~ . ~ aø yolında olmuş gedî (V,7)

~ .+a irden ~ aøøa irmek gerek (V,1)

~ .+uñ çalî dur ümmete ~ aøøuè ≈ab^İbi (IV,1)

~ .+uñ ~ aøøuè lüâından ümmete bîâdur (IV,10)

~ .+uñ ≈ab^İbidur ~ aøøuè hem Muçafî sı (IV,13)

~ .-i cih^Ànı bir gün ola nice ki irüp ~ aøø-ı cih^Ànı görem (XXI,4)

≈aøøat Ar. Doğru. Gerçek. Vâcib ve lâzım olan. Her sâbit ve doğru olan şey. Adalet. Allî h.

≈. HB demekile ≈aøøat keşf olur (I,6)

≈. ≈aøøat dürrinüè çarrî fı A≈med (IV,8)

Δalî ç Ar. Kurtulma, kurtuluş. Selâmete ermek.

Δ mî sivî ya baømadan olur Δalî ç (II,5)

Δ Δalî ´ it mî sivî dan øalbüèi pî k (XIII,5)

≈İ I Ar. Durum, vaziyet, görünüş.

≈. bu ≈İ I ile vi´İ le olmaz imkî n (XII,4)

≈.+e bulışmamış meger bir ehl-i ≈İ le (XI,12)

≈.+in hemî n ≈İ lin bilür ancaø yaradan (XII,22)

Δalo Ar. İnsan topluluğu, insanlar, yaratılmışlar.

Δ+inuñ dü 'İlem **Δal**ønuè çevø u çafı sı (IV 13)

ΔÀiø Ar. Halk eden, yaratan.

Δ+üñ idenler **ΔÀiøüñ** öikrin (LIII,20)

Δalil Ar. Samimi, sadık dost.

Δ+idür velilerüñ **Δalilidür** (LIII,10)

ΔÀ Ar. Durum, vaziyet. Görünüş. Tavır. Suret. Keyfiyet.

Δ-i a'İÀya varam bir **ΔÀ-i a'İÀya** irişem anda mevlÀya (XIV,4)

ó.-i ednÀdan gice gündüz yanarum kim çıøam bu **óÀ-i ednÀdan** (XIV,3)

Δalvet Ar. Yalnızlık, tenhaya çekilmek, tek başına kalmak.

Δ+e girüben **Δalvete** aşraya çıømaz (XI,8)

óamd Ar. Medih, övmek, şükretmek.

ó. anuñ içüñ dÀimÀóamd ile iderler ŐenÀ(XLIX,5)

Δamr Far. Ekşi. Şarap. İçki olup sarhoşluk veren şey.

Δ+ın içenler vaódetiñ **Δamrın** (XXXIII,7)

Δĩ mBş Far. Sessiz, susmuş.

Δ geh†**Δĩ mBş** olup θayrıya baømaz (XI,7)

≈arı ret Ar. Sıcaklık.

≈.+le ≈arı retle çıøa sözden (III,3)

óÀı Ar. Çıkan, meydana gelen, peyda olan, husule gelen.

ó. óÀı durur öñden çoña (XXXII,9)

óasret Ar. Özlem, özleyiş, iç çekme. Bir şeyi çok isteyip, arzulayıp ona kavuşamamaktan gelen üzüntü.

ó. óasret idüp inleşelüm (XXX,2)

ó.+inden gice vü gündüz óasretinden **Àn** u efθ**Àn** eyleyüp (X XI,5)

ΔaàÀ Ar. Yanlılık, yanılma, suç, günah.

Δ ' **Àşıø** olan kimselere θayra baømaølıø **ΔaàÀ**(L,1)

Δaàr Ar. Düşünme, akılda tutma, hafıza, zihin, akıl, yâd.

Δ.+ına istemez aθy**Àr** gelmek **Δaàr**ına bunlaruñ (L,3)

havî Ar. Bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı.

h.+da uçar iken havî da zinde zinde (X,5)

h.+sı meger dimî θına irmiş havî sı (VIII,3)

ΔayÀ Ar. Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, imge, hülya.

Δ-i ' **ışøa** **ΔayÀ-i** ' **ışøa** düş oldum çab**À**gibi øar**À**rum yoø (LVII,3)

óayÀ Ar. Canlı, sağ olma durumu.

≈. bî øi ≈ayİ t bulsañ gerek (VI,8)

≈.+a sebeb olan göeüllerde **≈ayİ** ta (IV,18)

ó.-i cÀvidÀn cÀnumuza ðikrüñ ile vir óay**À-i** cÀvid**Àn** (XLIX,2)

≈aydar Far. Yiğit, cesur, kahraman. Hz. Ali'nin bir adı.

≈. Ebbekr u 'Ömer 'Oşmî n u **≈ aydar** (IV,11)

óayf Ar. Acıma, üzülme, haksızlık, insafsızlık.

≈. ≈ayf benim bunca geçen 'ömrüme (LIX,1)

≈ayrî n Ar. Çok takdir etmiş, çok beğenmiş.

≈. didim ey bülbül şBr**de** vü **≈ayrî** n (XII,3)

óayret Ar. Beklenmedik, garip bir şeyin sebep olduğu şaşkınlık, şaşırma.

ó.+de baór-i óayretde gezer Üft**À**deyem y**À**Rabben**À**(LVIII,5)

óayvÀn Ar. İnsan olmayan idraksiz canlı yaratık.

ó. ben diyendür ayrulıðda øaluban óayv`An olan (X X ,7)

≈İ öiø Ar. İşini iyi yapan.

≈.+leri derdlüleriñ ≈İ öiøleri dost iline yol øandadur (X X III,1)

hemî n Far. Derhâl, hemen, acele olarak, çarçabuk, o anda.

h. ki nBrdan taΔlar üstinde hemî n düşe baømaθa (X V III,4)

her Far. Bütün, hep, tamamen.

h. her gah bu menzile ile yetirse kendi özünü (X L VIII,5)

hergiz Far. Asla, hiçbir suretle.

h. ~ aøøa 'İ şıø olanlar hergiz ölmez (IX ,4)

h. ≈icî b olmaya saèa hergiz eflî k (X III,5)

Δrøa Ar. Genellikle soğuktan korunmak için giyilen, kumaştan, bazen içi pamukla beslenmiş, ceket biçiminde, önden açık, kollu üst giysisi. Dervişlerin giydiği üst giysisi.

Δ derviş olan giyer Δrøa tî c-ıla (L IX ,2)

≈icî b Ar. Utanma, utanç, sıkılma.

≈. olan cemî lüñe ≈icî b (L IV ,11)

≈. Δicî b olmaya saèa hergiz eflî k (X III,5)

≈.+um ≈icî bum øalmadı her gîz (X X X III,5)

hicr Ar. Ayrılık.

h.+iyle ki hicriyle yürek yara (X V ,13)

hicrî n Ar. Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık. Ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

h. hicrî n içinde øalmışam (X X IV ,21)

hiç Far. Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz.

h. irişmez oldu hiç fikrim (L VII,9)

h. bir menzile vardı yolum hiç nesneye irmez elim (X X III,4)

hidî yet Ar. Doğru yol, hak olan müslümanlık yolu.

h. hidî yet eyleye A lî h ðufrî n (X V I,10)

Δidmet Ar. Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma.

Δ+in Δidmetin it HB diyin dervişlerüè (II,7)

hilî l Ar. Ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi, ayça, yeni ay.

h.+ini güzel hilî lini gördük (XXVIII,5)

Δil'î t Ar. Yüksek makamdaki kişilerin beğendiği kimseye ve takdir edilen kişilere giydirdiği kıymetli, süslü elbise. K aftan

Δ+ı giyesin Δilbâtı Δoş meskenetden (X III,6)

Δiâ b Ar. Sözü birine veya birilerine yöneltme, seslenme.

Δ Δiâ b irmişdi cî na daΔi yüce mevlî dan (X IV,2)

Δod Far. Kendi (dönüşlülük zamiri).

Δ Y aøın imiş bu Δod @ hir (X X X III,15)

Δoş Far. Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren.

Δ giyesin Δilbâtı Δoş meskenetden (X III,6)

HB Ar. 'O' mânasına zamir olup, K ur'an-ı K erim'de, bir A lî h'tan başka ilâh olmadığını ifade eder. Tanrı.

H. cî n u dilden HB demeklik her zamî n (I,3)

H.+dur HBdur øuvvetleri â liblerüè (I,1)

ΔBb Far. Hoş, güzel, iyi.

Δ ΔBb cemî lüñ görmek ister yüce sulâ num meded (L I,7)

≈.-u'l-vaân ≈ubbu'l-vaân mine'l- tmi n didi resBl-i müsteblîn (X IX,3)

`udî Far. Tanrı.

Δ muradını vire Δudī (V,8)

≈Brī Ar. Gözlerinin akı karasından çok olan, pek güzel ve güzellikleri tarif ve tavsif edilemeyecek derecede güzel olan Cennet kızları.

≈. ≈Br†daΔi θilmī n daΔi (X X IV,9)

≈ük m Ar. K arar, emir, kumanda, irade, nüfuz.

h. on sekiz biè 'ī leme ≈ük m eyleyüp sulā' n olan (X X ,1)

≈ürmet Ar. Saygı.

≈.+ine enbiyī nuñ θurbetine evliyī nuñ ≈ürmetine (L I,5)

I

ırmaø Çoğunlukla denize dökülen, özellikle genişliği ve taşıdığı su niceliği bakımından en büyük akarsu.

ı.+dan içesiè sī ftırmaødan (III,14)

'ışø Ar. Çok fazla sevgi beslemek.

'ı. 'ışø şarī bın øana øana içerler (L IX,4)

'ı. gele 'ışø saèa yī r ola (III,5)

'ı.+a tiz irişür menzile olup 'ışøa süvī r (X L V III,2)

'ıyī n Ar. Belli, açık.

'ı. Luāf idüp imī nına virgil 'ıyī n (X X VI,7)

i

iç- Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

i.-esiñ içesiè sī ftırmaødan (III,14)

i.-ile şerī b-ı kevşer içile (L III,6)

i.İsî n Ar. İyilik etme, iyi davranma, lütuf.

i. güle didi vi'İ lüè eyle i.İsî n (X III,3)

i.İtiyî r Ar. Y aşlanmış kimse. Rızı olmak.

i.+um øomışam baş ile cî nı bu yolda i.İtiyî rum yoø (L VI,2)

i.İlim Ar. Bir yerin hava şartları. Memleket.

i.+ine fenî i.İlimine sürgil burî øı (X II,7)

ikrî m Ar. Bir şeyi armağan olarak verme, sunma. K onuk ağırlama.

i.+ı øabul eyleye ol settî r idüben bize ikrî mı (X IV,9)

iltifî t Ar. Birine güler yüz gösterme, hatırını sorma, tatlı davranma.

i.+dan giçesin reng ü bBya iltifî tdan (X III,6)

imî m Ar. E n önde bulunan kimse, önder.

i.+ı neb'ter rB≈unuè øudsi imî mı (IV,20)

imî n Ar. İnanç.

İ.+ları bütün oldu tîmî nları (V,4)

'inî yet Ar. Y ardım, L ütuf, medet etmek. İyilik, kayra.

'i. 'inî yet eyleye A İİ h düşen elleri almaθa (X V III,7)

iñile- İnlemek.

i.-r se≈erde bülbüli gördüm ièiler (V III,1)

i.-rüm iñilerüm düni günü (X X IV,3)

i.-sen anuñçün iñlesen dî'im (X X X III,4)

i.-şelüm ≈asret idüp iñleşelüm (X X X,2)

i.-yüp zî rî zî rî iñleyüp bulam mı ki maøCBdumı (X X I,1)

intü'î r Ar. Birinin gelmesini, bir şeyin olmasını beklemek. Beddua.

i. çoø inti®İ r çekseè gerek (VI,6)

ir- Ermek, kavuşmak.

i. fenİ ya ir görüp varı (III,2)

i.-enleri irenleri bulmaø gerek (V,1)

i.-mek irden ~ aøøa irmek gerek (V,1)

i.-miş meger dimİ θına irmiş havİ sı (VIII,3)

i.-er irer vu' lat maøİ mına şuHBdı (VII,11)

i.-ür çanur bu resm ile irür vi'İ le (XI,11)

irgür- Ulaştırmak.

i. ra≈m idüp irgür viğ le ey mu'ın (XXV,7)

i. rüzgİ rum øıl müvİ fıø vadına irgür beni (LVIII,5)

i.-ür üftİ de düşmiş furøate irgürür Allİ h vuğata (XXXI,7)

iriş- Erişmek, bir yere ulaşmak, varmak.

i.-di irişdi ~ aøøa cİ nları (V,3)

i.-di øøøusından irişdi gülistİ na (VIII,6)

i.-dürmiş kemİ line irişdürmiş sücBdı (XII,23)

i.-e irişe cİ nda ~ aøøuè 'aç sı (IX,13)

i.-esiñ irişesiè dileklere (III,8)

i.-ince øa'r-ı øalbe irişince çİkr-i HB (I,5)

i.-mek bu menzile irişmek saèa ki İİ yıø (XII,17)

i.-mez irişmez oldu hiç fikrim (LVI,9)

i.-miş irişmiş cİ nına gülüè 'afİ sı (VIII,3)

i.-mişdi firİ ø odı irişmişdi cİ na (VIII,5)

i.-se cĩ n øulaθına irişse ‘İ lem-i θaybdan nidĩ (L,5)

i.-ür irişür çĩ kire ~ aøøuè selĩ mı (VII,7)

‘irfĩ n Ar. Bilme, anlama, sezme.

‘i. cĩ nlarda ‘irfĩ n bitüren (XXVII,8)

İslĩ m Ar. Müslümanlık.

i. ki İslĩ m şehrinüè yanmış çerĩ θı (IV,22)

iste- Arzulamak.

i.-mez istemez aθyĩ r gelmek Δađına bunlaruñ (L,3)

işĩ ret Ar. Belirti, gösterge, alamet.

i.+i buñadur işĩ reti ağımdan ayru düşmişem (XIX,3)

işit- Duymak, algılamak.

i. işit güzel sözlerini (V,5)

i.-en işiden ‘İ şıøuè cĩ nını daθlar (XII,2)

i.-enler işidenler esirgeyüp didiler (VIII,2)

işrĩ ø Ar. K albe mĩ naların doğması, ışıklanrımak, parlatmak.

i. işrĩ ø iden mesĩ bĩΔa (XXX,9)

iz Belirti, nişan, emare.

i.-ini ki izle ehl-i ‘irfĩ nuè izini (VIII,13)

i.+lerini izle dĩ’im izlerini (V,5)

izle- Birinin ya da bir şeyin arkasından gitmek, takip etmek.

i. izle dĩ’im izlerini (V,5)

i. ki izle ehl-i ‘irfĩ nuè izini (VIII,13)

i.-r meger ‘İ riflerüè izini izler (XII,27)

iön Ar. Y asağı kaldırmak, bir şeye ruhsat vermek.

i. iön virile baømaθa göñül başlaya aømaθa (XVIII,6)

'izzet Ar. Büyüklük, yücelik, ululuk.

'i. Çadıðlara 'izzet olan bir gün ola bizi aña (XXI,5)

'i.+e mü'minler ile 'izzete bir gün ola bizi aña (XXI,7)

K

øĩ bil Ar. Mümkün olan, önde ve ileride olan.

ø. dost cemĩlin görmege øĩ bil olur (II,6)

øabBl Ar. Bir şeyi isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

ø. øabBl eyleye ol settĩ r idüben bize ikrĩ mı (XIV,9)

ø. øabBl eyleye ol sulā n (LIII,17)

øadem Ar. Ayak. Adım. Metrenin üçte biri kadar olan uzunluk. On iki parmak uzunluğu, yarım arşın.

ø. elüm irmez bir øadem varmaθa yoluña senüñ (LI,3)

øadr Ar. İtibar, değer, kıymet.

ø.+ini dervişlerüñ øadrini biz bileydük (LIX,8)

ø.+ini orucuñ øadrini bilsün (XXIX,2)

øĩ dir Ar. Bir işi yapmaya gücü yeten. Kudret sahibi ve her şeye kudreti yeten.

ø. 'aceb görmege kim øĩ dir (LIV,7)

ø. cemĩlin gösterür Allĩ h-ı æĩ dir (VII,10)

øa~r Ar. Yok etme, ezme, perişan etme, mahvetme. Derin üzüntü, acı, sıkıntı.

k.-ı çeker iken belĩ u derd ü øahrı (IX,9)

øalb A r. V ücudun kan dolaşım merkezi, gönül, imanın yeri.

ø.+e øa'r-ı øalbe irişince çikr-i HB (I,5)

ø.+ümüze gire øalbümüze nBru (L III,22)

øaldur- Bulunduğı yerden almak, yükseltmek.

ø. yĩ ilahĩ düşdüğüm yerde øoma øaldur beni (L V III,1)

øal- Olduğı yeri ve durumu korumak, sürdürmek.

ø.-ayduñ øalayduñ mest ü ser-gerdĩ n (X X X III,9)

ø.-mamış mecĩ li øalmamış cisminde cĩ nuè (V III,7)

ø.-mayasın øalmayasın aθyĩ r ile (X X X II,6)

ø.-mışam hicrĩ n içinde øalmışam (X X IV,21)

ø.-uban ben diyendür ayrulıøda øaluban ≈ayvĩ n olan (X X,7)

ø.-ur ger yarına øalur iseè (VI,6)

kĩmil A r. Bütün, tam, olgun, eksiksiz, kemalde olan, kusursuz. K emal ve fazilet sahibi.

k.+e bir kĩmile bir gün irem dost ilini andan øoram (XXIII,5)

øamu Bir ülkedeki halkın bütünü, halk, amme. Hep, bütün.

ø. øamu cĩ nlar anuè ile mu' aãar (IV,3)

ø.+dur øamudur delilerüè her dem åab'bi (IV,1)

øan A tardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.

ø.+ı aøar gözlerinüè yaşıyla øanı (X,3)

ø.+lu ki øanlu yaşı aøıt gözden (III,3)

øan- Bir gereksinimini, bir isteğini yeteri kadar karşılamış olmak, doymak.

ø.-a 'işø şarĩ bın øana øana içerler (L IX,4)

kī n Far. Bir şeyin kaynağı, kuyu.

k.+ı bir kerem kī nı Δudī sīñ yī kerīm u yī ra≈im (LVIII,4)

k.+ınıñ ma'ī rif kī nınıè dūrri Mu≈ammed (IV,6)

øanad K uşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ.

ø.+lar øanadlar yite uçmaθa (XV,9)

øī'im Ar. Ayakta duran. Mevcut. Baki. Vaktini ibadetle geçiren.

ø. ~ aøøuñ öikrüne ol øī'im (LV,2)

øa'r Ar. Derinlik, dip.

ø. øa'r-ı øalbe irişince çikr-i HB (I,5)

øapu K apı.

ø.+ları görünür dost yolunuè øapuları (II,4)

øarī r Ar. Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.

ø. A dını bilen kişi itmez bu yerlerde øarī r (XLVIII,1)

øađ Ar. Kesme, ayırma. Geçme. Y ol almak. Y üzerek geçmek.

ø. dost yolunuè menzilin øađıtmeğe (I,2)

ø. HB ile cümle merī tib øađıblur (II,3)

øatış- Bir topluluğa karışmak, katılmak.

ø. meleklere øatışmışken (LVI,6)

øaäre Ar. Damla, su damlası.

ø.+ñi øaäreñi deryī ya atθıl derdümend üfti desiñ (XLVIII,7)

øayθu Endişe, gam, üzüntü, tasa.

ø.+dan øayθudan azī d eyleyen (XXX,14)

kendü İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri.

ø.+yi öikr içinde kendüyi yoθ eyleyen öikr eylesün (LII,4)

kelīm Ar. Söz. Bir manayı ifâde eden, bir maksadı anlatan ifade. Allî h'a mahsus bir sıfat.

k.+ı bilenlerüè budur dî'im kelî mı (VII,7)

k.+uñ cî n kelî muñ işidüp varam mı ki vuğat ðırına (XXII,1)

kemîl Ar. Bilgi ve erdem bakımından olgunluk, yetkinlik, erginlik, eksiksizlik.

k.+e merî tib irişe cümle kemî le (XVI,5)

k.+ine menî zilde kemî line irenler (VII,3)

kenîr Far. Çevre, kıyı, sahil, deniz kıyısı.

k. bulmayasın anda kenî r (XXXII,4)

kerem Ar. Bağış olarak verme, iyilik, cömertlik, eli açıklık, lütuf, soyluluk, büyüklük.

k. bir kerem kî nı ` udî sıñ yî Kerîm u yî Raşîm (LVIII,4)

Kerîm Ar. Soylu, asil, eli açık, cömert.

K. bir kerem kî nı ` udî sıñ yî Kerîm u yî Raşîm (LVIII,4)

kesî Far. Bir kimse.

k. kesi θayriden göñüllerüñ (LIV,2)

keşf Ar. Ortaya çıkarma, meydana çıkarma.

k.+ine cemî li keşfine cümle irişüp (XVI,8)

øılavuz Y ol gösteren.

ø.+dur øılavuzdur bize hem ehl-i 'irfî n (XVI,2)

øıl- Etmek, yapmak (Y yardımcı fiil)

ø. öatun ile øıl tecelli ba'dehu öldür beni (LVIII,3)

ø.-maθıl θayriye øılmaθıl na®ar (XXXII,2)

ø.-ur øilur çĭ tına ~ aøøuè çøø sücBdı (VII,11)

øiŝ sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim.

ø. aduñ üftĭ de ey derviş dürüş Allĭ ha yaz u øiŝ (XVIII,7)

øiyamet Ar. Tek tanrılı dinlerin inancına göre dünyanın sonu ve bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

ø.+de bu ümmetün øiyametde ŝefĭbi (IV,2)

ø.+de ŝefĭbolan øiyĭ metde 'uđĭ ta (IV,17)

øızıl Parlak kırmızı renk.

ø. bulamadı gülüè øızıl u aθın (VIII,9)

kimesne K imse

k. gülüstĭ na kimesne gelmez oldı (IX,6)

kimyĭ Ar. Maddelerin temel yapılarını, birleşimlerini, dönüşümlerini, çözümlenme, birleşim ve üretim yöntemlerini inceleyen bilim.

k. vuđatıñdur kimyĭ sı firøatüñ (XXV,5)

øø- Bırakmak, koymak.

ø.-ma yĭ ilahî düşdüğüm yerde øoma øaldur beni (LVIII,1)

ø.-maz yoø ider kendüsini øomaz vücBdında niŝĭ n (XLVIII,4)

ø.-miŝam øomiŝam baş ile cĭ nı bu yolda iΔtiyĭ rum yoø (LVII,2)

øoy- Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleŝtirmek

ø.-ayduñ ne ad øoyayduñ ne ŝĭ n (XXXIII,20)

ø.-θıl bu naθmelerüèi øoyθıl aradan (XII,5)

øøøu Nesnelere yayılan küçücük zerrelerin burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duygu.

ø.+sı øøøusı bülbüle irişmez oldı (IX,5)

ø.+sından øøøusından irişdi gülüstĩ na (VIII,6)

øov- Geri çevirmek. K ovmak, kovalamak.

ø.-di tĩ c u taΔtın øovdi İbrahim-i E dhem (LIX,11)

øudret Ar. Güç, iktidar, erk.

ø. süren ‘aşıøları øudret elidür (X,14)

ø.+üñ var ise øudretüñ ≈ac it (LV,7)

øudsi Ar. Mukaddes, kutsal, muazzez.

ø. nebñler rB≈unuè øudsi imĩ mı (IV,20)

øudBm Ar. Uzak ve uzun bir yoldan gelmek. Ayak basmak. İleri geçmek. İlerilik.

ø.+una sevindiler øudBmuna (XXVIII,5)

øul Tanrıya göre insan, abd.

ø.+dan n’ olur ol øuldan ki göremez ol sulāñ nını (XXI,6)

æur’İn Ar. İslam Dininin kutsal kitabı.

æ.+ında æur’İnında va’d eyledi ‘İşılara mijdeledi (XXXI,4)

øurbet Ar. Y akınlık. Allĩ ha yakınlığa sebep olan güzel işler.

ø. ‘İşılara vuğat olan mü’minlere øurbet olan (XXXI,5)

øurtar- Bir canlıyı bir felaketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak, kurtulmasını sağlamak.

ø. al elüm øurtar bu derdden yüce sulāñ num meded (LI,3)

øuvvet Ar. Fiziksel güç, takat.

ø. øuvvet bulamadum n’ idim ağımdan ayru düşmişem (XIX,4)

ø.+idür øuvvetidür dĩ’imĩ ‘İriflerüè (I,2)

kübrĩ Ar. Büyük, daha büyük, en büyük.

k.+dan yitürem kendümi her dem geçem çuθrī vü kübrī dan (X IV,6)

kül Y anan şeylerden artakalan toz madde.

k. yanuban kül olmaθı (L IV,10)

kürsi Ar. Oturulacak yüksekçe yer. Camilerde vaizin, medreselerde müderrisin oturduğu yer. Merkez. Manevi makam.

k. daΔi kürst ile 'arşı (III,9)

L

lī yıø Ar. Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.

l. cī nını vermeklge lī yıø olan öikr eylesün (L II,3)

l. cemī lin eylesün ~ aø saèa lī yıø (X,12)

levlī ke Ar. Eğer sen olmasaydın anlamındadır. Hz. Peygambere hitaben söylenmiştir.

l. dimişdür ~ aø aèa levlī ke levlī k (IV,15)

leyl Ar. Gece.

l. bulmaz ol kendüyi ararsa daΔi leyl ü nehī r (X L VIII,5)

leöøet Ar. Ağız yoluyla alınan tat. Bir şey karşısında duyulan zevk, haz.

l. leöøet viren terī vī≈e (XXX,9)

lisī n Ar. Dil.

l.+umdan âyaydı bu lisī numdan (X X X III,22)

luāf Ar. Önem verilen, sayılan birinden gelen iyilik, yardım, ihsan, inayet, atıfet.

l. luāf idüp ayaθını (L IV,14)

l. cümle 'ī lem dürlü dürlü luāf umar (X X VI,3)

l.+ından ~ aøøuè luāfından ümmete bāādur (IV,10)

l.+ını ~ aøøuñ luāfını tev≈idinde bulsun (VII,1)

M

mī h Far. Gökteki ay, kamer.

m.+ı velī yet şehri niè mī hı Mu≈amməd (IV,5)

ma≈bBb Ar. Muhabbet edilen, sevilen kişi.

m.+umı yarama merhem olup bulam mı ki ma≈bBbumı (XXI,3)

ma≈CBb Ar. Utanan, utangaç. Perdeli, örtülü, kapalı.

m. ol baña benden yaøın iken beni böyle ma≈CBb iden (XX,2)

ma≈v Ar. Yıkılma, ortadan kalkma, çökme. İnsani eksikliklerden kurtuluş (Tasavvuf terimi).

m. yanuban ma≈v oldılar. (LIV,9)

maøĩ m Ar. Rütbeli, dereceli yer.

m.+ı göremez hiç kimesne ol maøĩ mı (XII,13)

m.+ına irer vu'lat maøĩ mına şuHBdı (VII,11)

m.+ında uçar vu'lat maøĩ mında yücede (XII,15)

maøCBd Ar. Kastedilmiş, kastedilen şey. İstenilen şey, arzu, gaye, amaç.

m.+a cümle maøCBda irişür yüce sul'ā num meded. (LI,6)

m.+ı bunlar maøCBdı sensin ey K erim ü öü'l-'aā' (L,2)

m.+umı zĩ rĩ zĩ rĩ iñleyüp bulam mı ki maøCBdumı (XXI,1)

mĩ liø Ar. Sahip, malı elinde bulunduran, bir şeyin mülkiyetini elinde bulunduran. Her şeyin sahibi olan Allĩ h.

m. on sekiz biñ 'ĩleme ger mĩ lik olsalar bular (L,4)

mĩ sivĩ Ar. Dünyayla ilgili şeyler.

m. görünmez mĩ sivĩ aθ u øaradan (XII,21)

m.+dan anuñçün mĩ sivĩ dan bu gøñül eyler firĩ r (XLVIII,1)

maâBb Ar. İstek, istenilen şey.

m. ey Üftî de maâBb saña (XXXII,9)

m.+umı vîsıl olam mı 'aceb buluban maâBbumı (XXI,5)

ma'îrif Ar. Marifetler, ustalıklar, hüner.

m. ma'îrif kî nınıè dūrri Muammed (IV,6)

ma'bBd Ar. Kendisine kulluk edilen Allîh.

m.+umı ey 'aceb bir gün ola görem mi ki ma'bBdumı (XXI,1)

m.+ına bulur ol maøCBdını irişüp ma'bBdına (XLVIII,3)

ma'mBr Ar. Bayındır, imar edilmiş, tamir edilmiş.

m. ma'mBr iden mescidleri (XXVIII,12)

ma'nî Ar. Engel, özür.

m.+ler açıla cümle ma'nîler (XVII,8)

ma'suø Ar. Sevilen, İşıık olunan.

m.+umı nBra müstaøraø olup görem mi ki ma'sBkumı (XXI,4)

m.+uñ yolında maşBøuè olduèdu 'adıø (XII,18)

me'al Ar. Anlam, meal.

m.+ine na®ar eyle me'aline (XXIX,8)

mecîl Ar. Güç, kuvvet, derman, takat.

m.+ı cevî ba øalmamış a'îî mecîlı (XII,19)

mecnBn Ar. Birini çok fazla sevip aklını kaçıran. Âşık. Deli, çılgın.

m. geh†mecnBn olup başını âşlar (XI,5)

meded Ar. İneyet, yardım, imdat.

m. cümle maøCBda irişür yüce sulâ num meded (LI,6)

medh Ar. Birinin iyi özelliklerini söylemek, övmek.

m.-i gül murî dı bu işde med≈i gül (XIII,1)

Medine Ar. Şehir. Hz. Muhammed' in türbesinin bulunduğu şehir.

m. Medine şehrini özle (LV,9)

mefî d Far. vaad etmek, vermek.

m. ki Kur'î nda mefî d olan (XXIX,5)

meger Far. Meğer, halbuki, ancak, oysa.

m. meger dimî ðına irmiş havî sı (VIII,3)

mekin Ar. Yüksek rütbe sahibi, vakarlı, nüfuz ve iktidar sahibi.

m. gönlümde vudatuñ olsun mekin (XXV,2)

melBl Ar. Usanmış, bıkmış, bezmiş, mahzun.

m. firwatüñle 'î şıðuñ göñli melBl (XXVI,4)

menem Benim.

m. yî ðlibi menem ` udî (XXXII,7)

menzil Ar. İnilen yer. Dünya, ev. Mesafe.

m.+e yine bir menzile irdüm nedî met ba≈rine âaldum (LVII,3)

m.+e tız irişür menzile olup 'işøa süvî r (XLVIII,2)

merî tib Ar. Mertebeler, kademeler, dereceler.

m. merî tib irişe cümle kemî le (XVI,5)

merhem Ar. Deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç, çare.

m. yarama merhem olup bulam mı ki ma≈BBbumı (XXI,3)

mesî bi≈ Ar. Lambalar, fenerler.

m.+a işrî ø iden mesî bî≈a (XXX,9)

mesî cid Ar. Mescidler. Namazgâhlar. K üçük namaz yerleri.

m.+e 'izzet viren mesî cide (X X X ,10)

meskenet Ar. Miskinlik. Tembellik. Uyuşukluk. Bitkinlik. Beceriksizlik. Fakirlik. Y oksulluk.

m.+den giyesin Δİlbâtı Δoş meskenetden (X III,6)

mesrBr Ar. Sevinçli. Sürurlu. Meserretli. Meramına ermiş.

m. mesrBr iden mü' minleri (XXVII,11)

mest Far. Sarhoş, akli başında olmayan.

m. øalayduñ mest ü ser-gerdĭ n (X X X III,19)

mestĭ ne Far. Sarhoş gibi, kendinden geçmişcesine.

m.-veş bugün mestĭ ne-veş geldüm (X X X III,6)

metĭ' Ar. Ticaret malı, kıymetli eşya.

m.+in umarum ki vire cĭ nı metĭ Ön (X I,2)

Metĭn Ar. Sağlam. Metanet sahibi. K endine güvenilir olan.

M. firøati vuçlata döndür ey Metĭn (X X V ,5)

mevlĭ Ar. Sahip, Rabb, efendi, köleyi azad eden, Allĭ h.

m.+mızı arayup mevlĭ mızı bulurduø (L IX ,9)

mev'Bd Ar. Söz verilmiş. Vaadedilmiş. Vadelî. Vadesi muayyen ve mukadder olan, önceden takdir olunmuş.

m.+umı her zamĭ nda isteyüp bulam mı ki mev'Bdumı (X X I,2)

mevlüd Ar. Y eni doğmuş çocuk. Birinin doğması.

m.+in øøuduè mevlüdin her çub≈ u şĭ mi (IV ,19)

meydĭ n Ar. Alan, saha.

m.+inuñ vuçlatı meyđı nınuñ varam mı bir Δñ nına (X X II,6)

meyl Ar. Ortadan bi tarafa eğik olmak. İstek, yönelme, arzu, gönül akışı.

m.+i âbi'ata ide meyli irişe nefse (X V III,2)

meökBr Ar. A dı geçen, anılan, sözü geçen, zikredilen, zikrolunan.

m.+umı perdelerden øurtılup görem mi ki meökBrumı (X X I,6)

m.+una cĩ n u dilden õĩ kir olan irer ol meökBruna (L II,4)

mi~rĩ b Ar. Cami, mescit vb. yerlerde Kâbe yönünü gösteren, duvarda bulunan ve imama ayrılmış olan oyuk veya girintili yer.

m. ki Miõĩ c ça~ibi mi~rĩ b u minber (IV,12)

mihribĩ n Far. Merhamet ve şefkat sahibi. Muhabbetli, sevimli, yumuşak huylu ve güleryüzlü.

m.+umdan benüm ol mihribĩ numdan (X X X III,16)

minber Ar. Camilerde hutbe okunan merdivenli, yüksekçe yer.

m. ki Miõĩ c ça~ibi mi~rĩ b u minber (IV,12)

Mi'ri c Ar. Göğge çıkma.

M. ki Miõĩ c ça~ibi mi~rĩ b u minber (IV,12)

mu'aãar Ar. İtirli, güzel kokulu.

m. øamu cĩ nlar anuè ile mu'aãar (IV,3)

mu'in Ar. Y ardımcı, muavin.

m. şĩ d it anı vaçluñ-ıla ol mu'in (X X V,4)

m. ra~m idüp irgür viçĩ le ey mu'in (XXV,7)

m.+ler seçile cümle mu'inler (L III,26)

mübĩn Ar. Dilediğine doğru yolu gösteren Tanrı.

m. mahv olup gitsün aradan ey mübĩn (X X V,6)

muştu Müjde, sevindirici haber.

m.+cılar gele muştucılar øarşı (III,10)

muāahhar Ar. Temiz, pak, Hz. Muhammed'in bir ismi.

m. ki Allī huè ≈abī ol muāahhar (IV,4)

müdü mī Ar. Devamlı olarak.

m. aèar çī kirleri Allī h müdü mī (VII,8)

müflis Ar. İflas etmiş, hiçbir şeyi kalmamış.

m. müflis ü biçī reyem nBruñ ile åoldur beni (LVIII,2)

müjde Far. Muştu, güzel haber, sevinç haberi.

m.+ledi øur'İ nında va'd eyledi 'İ şıølara müjdeledi (XXXI,4)

münevver Ar. Nurlanmış, nurlandırılmış, ışıklı, aydın kimse.

m. cihī nı nBr ile itdi münevver (IV,3)

münta[®]ır Ar. Bekleyen, özleyen, birisinin gelmesini bekleyen (XLIX,6)

müstaθraø Ar. Gark olmuş, dalmış, batmış. Manevi bir duruma dalmış.

m. nBra müstaθraø olup görem mi ki ma'suøumu (XXI,4)

müsemmī Ar. İsimlendirilen, ad verilmiş olan, bir ismi olan.

m.+dan ire Üftī denüñ cī nı Δaber åya müsemmī dan (XIV,7)

müştī ø Ar. Çok arzulu ve istekli.

m. dost cemī lüñ görmege müştī ø olan øikr eylesün (LII,1)

müvī fıø Ar. Uygun, yerinde, denk.

m. rBzgī rum øıl müvī fıø vağına irgür beni (LVIII,5)

müyesser Ar. K olaylıkla ortaya çıkan.

m. vađuñi eyle müyesser yüce sulā' num meded (LI,2)

N

naθme Ar. A henk, güzel ses, âvaz, ezgi, teganni.

n.+lerüñi bu naθmelerüei øoyθıl aradan (X II,5)

namî z Far. İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dinî kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet, salat.

n.+ına çalış beş vaøit namî zına (L V,3)

na'lin Ar. Takunya

n.+i derviş giyer ayaθına na'lini (L IX,6)

nî ra Ar. Yüksek sesle uzun uzun bağırma.

n. âtuşmuşam ki bir nî ra yanumca bir niyî zum yoø (L VII,5)

naðb Ar. Pay, hisse, kısmet. Bir kimsenin elde edebileceği şey.

n.+i şefi' olmaø ola ~ aødan naðbi (X VI,13)

na®ar Ar. Bakış, bakma, göz atma.

n. na®ar eyle me' aline (X X IX,8)

n. on sekiz biñ 'İleme bir kez øılur iseñ na®ar (L I,6)

nedî met Ar. Pişmanlık.

n. yine bir menzile irdüm nedî met ba≈rine âldum (L VII,3)

nefs Ar. Öz varlık, kişilik.

n.+e âbi'ata ide meyli irişe nefse (X V III,2)

n.+üm nefsum yolumu baθladı dost iline yol øandadır (X X III,2)

nebî Ar. Kendisine kitap indirilmemiş peygamber.

n.+ler nebîler serveri şî hı Mu≈ammed (IV,5)

n.+lerle nebîlerle velîlerle buluşup (X VI,7)

n.+lerüñ nebilerüñ sebîlidür (L III,9)

nice K aç, ne kadar anlamında sıfat.

n. nice demdür aθlaram bir demde de güldür beni (LVIII,1)

nidî Ar. Çağırma, bağırma, seslenme.

n. cî n øulaθına irişse 'î lem-i θaybdan nidî (L,5)

nihî n Far. Gizli.

n. ≈asret odına yaøup görünmeyüp nihî n olan (X X,2)

ni'met Ar. İyilik, lütuf , ihsan

n. cennet daΔi ni'met daΔi (XXIV,9)

nişî r Ar. Saçmak, dağıtmak, vermek.

n. çøø cevî hir çiarup á liblere eyler nişî r (X L VIII,6)

nişî n Far. İşaret, belirti, iz, alamet.

n. yoø ider kendüsini øomaz vücbında nişî n (X L V III,4)

niyî z Far. Y alvarma, yakarma.

n.+um âtuşmışam ki bir nî ra yanumca bir niyî zum yoø (LVII,5)

niyet Ar. Bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünme, maksat.

n.+üñ gönülden niyetüñ terk it (L V,8)

n'idim Ne edeyim.

n. øuvvet bulamadum n'idim ağlumdun ayru düşmüşem (X IX,4)

n'olur Ne olur.

n. n'olur ol øuldan ki göremez ol sulá nını (X X I,6)

n'itsün Ne etsin.

n. bu θarîb Üftî de n'itsün bu j a'fıla (X X II,7)

nBr Ar. Aydınlık, parıltı, ışık, ziya.

n. çevre yanı nBr olur dervişlerüè (II,4)

n.-ı A≈med nBr-ı A≈med yardım ide ol j abfÜè cĩ nına (XXII,7)

nBrĩ ni Ar. Nurlu, ışıklı, nura yakışır, parlak, münevver.

n. gide nBrĩ n†terlerde yol ola ~ aøøı bulmaθa (XVIII,6)

nBş Far. İçen, içici. Tatlı şerbet gibi içecek şey. Zevk ve sefa.

n. yedi deryĩ yı geçüp nBş idüben ĩ bı ≈ayĩ t (XXII,6)

O

od Ateş

o.+ı firĩ ø odı irişmişdi cĩ na (VIII,5)

o.+ına firĩ ø odına bu kez yandı cĩ nı (VIII,11)

o.+ıyla firøat odıyla çeker büryĩ n olup yandı tamĩ m (LI,4)

oøu- Okumak.

o.-nan oøunan cism ü cĩ numdan (XXXIII,14)

o.-r θazeller oøur iken yana yana (VIII,5)

o.-r açılmış mabı†ler oøur hecede (XII,16)

oøut- Okutmak.

o.+uñ oøuduè mevlüdin her çub≈ u şĩ mi (IV,19)

ol O zamiri.

o. ki Allĩ huè ≈ab†bi ol muâhhar (IV,4)

o. gelemes ayruø ol cĩ n bu diyĩ ra (X,8)

o.-dur ki ´anmış derdinüè oldur devĩ sı (VIII,4)

ol- Olmak yardımcı fiili.

o.-a gele 'ışø saèa yĩ r ola (III,5)

o.-an şeftolan øiyĩ metde 'uđĩ ta (IV,17)

o.-an del¶ olan θazalarda θuzĩ ta (IV,17)

o.-an sebep olan göèüllerde ≈ayĩ ta (IV,18)

o.-ayduñ olayduñ vĩ lih-i vicdĩ n (X X X III,19)

o.-duñdu yolında maşBøuè olduèdu 'adıø (X II,18)

o.-maya ≈icĩ b olmaya saèa hergiz eflĩ k (X III,5)

o.-uban tĩ ki 'ummĩ n oluban derdler buluna bi-şümĩ r (X L VIII,7)

o.-ur HB ile cümle merĩ tib øaåblur (II,3)

o.-ur çevre yanı nBr olur dervişlerüè (II,4)

o.-ur mĩ sivĩ ya baømadan olur Δalĩ ç (II,5)

o.-ur vĩ çl olur sırları dervişlerüè (II,6)

o.-urduø gice gündüz dervişlerle olurduø (L IX,8)

o.-urlarsa zerrece gelmez olurlarsa cemĩ lüñden cüdfĩ (L,4)

oñ- Daha iyi bir duruma girmek, salah bulmak.

o.-ulmaz oñulmaz derde düş oldum (L VI,14)

oruc Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre veya biçimlerde kendini alıkoyma.

o. oruc ayı gitdi yine (X X X,12)

o.-uñı gözet yılda orucuñı (L V,5)

oåθ Büyük ve süslü çadır, çerge.

o.+ın gülüè sĩ yesine øürmiş oåθın (X I,1)

ova Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük, yazı.

o.+da ne ââθlardadur anlar ne ovada (X II,25)

Ö

ög- Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.

ö.-er oruc ayuñ dı'ım öger (XXVII,13)

öl- Y aşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek.

ö.-mez ~ aøøa 'İ şıø olanlar hergiz ölmez (IX ,4)

ö.-mezden bu vücdum mülkini ölmezden öñden yoθ idüp (XXII,5)

ö.-üm ayruban geldi ölüm dost iline yol øandadır (X X III,4)

ö.-ünce ölünce söyleye dili dost iline yol øandadır (X X III,6)

öñ Bir şeyin esas tutulan yüzü, arka karşıtı.

ö.+den bundan özge yoø durur arzBları öñden çoña (X L IX ,6)

öte Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey, mavera.

ö. firī ø odı başından öte aşmış (XI,3)

öz Bir kimsenin benliği, kendi manevi varlığı, iç, nefis, derun, varoluş karşıtı.

ö.+ini gülüè bByında mahv eyler özini (XI,13)

özge Başka.

ö. bundan özge yoø durur ârzBları öñden çoña (X L IX ,6)

özle- Özlemek. Bir kimseyi veya bir şeyi görmeyi, kavuşmayı istemek, göreceği gelmek.

ö. Medine şehrini özle (L V,9)

P

pī diŝi h Far. Büyük hükümdar, sultan. Cihan sahibi. Zararı def' eden, ıslah eden, muslih.

p.+am pī diŝi ham şol zamī n ki da'vet idersin beni (LVIII,3)

pī k Far. Temiz, saf, katıksız. Hep, tamam, mübarek, kudsi.

p. Δalı´ it mī sivī dan øalbüèi pī k (XIII,5)

pī re Far. Parça, kesit.

p. yüregin eyleyüben pī re pī re (XI,11)

perde Far. Kapı, pencere gibi yerlere asılan veya iki yeri birbirinden ayıran Kapı, pencere gibi yerlere asılan veya iki yeri birbirinden ayıran, görünmeye mani olan şey. Gaflet, basiretsizlik.

p.+lerden perdelerden øurtılup görem mi ki meökBrumı (XXI,6)

p.+sin aç gözlerinüñ perdesin (LIV,4)

pervī ne Far. Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek.

p. ΔBb cemī lüñi görüp ol şem'a pervī ne gibi (XXII,2)

pür Far. Çok, dolu, çok fazla, memlu, tekrar.

p. içi åŝı pür-yī reyi (XXIV,29)

R

Rabbenī Ar. Ey bizim Rabbimiz, yaratıcımız, bizi terbiye edip besleyen sahibimiz anlamında.

R. ba≈r-i ≈ayretde gezer Üfti deym yī Rabbenī (LVIII,5)

rī θib Ar. İsteyen, rağbet eden kimse.

r.+leri viđ linüñ rī θibleri (XXIV,2)

ra≈m Ar. Acıma, koruma, esirgeme, şefkat etmek.

r. ra[≈]m eyle yĩ ferd ü çamed ağlumdan ayru düşmişem (X IX ,7)

ra[≈]im Ar. Rahmet edici, merhamet eyleyen. Rahmedici.

r. bir kerem kĩ nı ` udĩ sıñ yĩ Kerim u yĩ Ra[≈]im (L V III,4)

ra[≈]met Ar. Merhamet, acımak, şefkat etmek, ihsan etmek, esirgemek.

r. ra[≈]met ü ðufrĩ nınuñ deryĩ sına åaldur beni (L V III,4)

r.+i ~ aøøuñ ra[≈]meti saçıla (L III,5)

raj ı Ar. Rıza gösteren, kabul eden. İtaat eden.

r. diye raj ı mısız benden tamĩ met (X VI,12)

ref' Ar. Kaldırma, yüceltme, yukarı kaldırma.

r. bi-küllü ref' olup benlik (X X X III,5)

refref Far. Mânevi bir binek.

r.+idür refrefidür her zamĩ n 'ĩ şıølaruè (I,1)

rehber Far. Yol gösteren, kılavuz.

r. rehber eyle öikrüñi olsun vesile öĩ tuña (X L IX,2)

r.+idür rehberidür HB demek dervişleriè (II,3)

r.+leri å liblerüñ rehberleri (XXIV,18)

reng Far. Renk, levn, suret, şekil.

r. giçesin reng ü bBya iltifĩ tdan (X III,6)

r.+üm gider bByum ´olar rengüm olur Δĩ k (X III,4)

resm Ar. Yazma, çizme, desen. Eser, iz, nişan.

r. Çanur bu resm ile irür vi'ĩ le (X I,11)

ResBl Ar. Kendisine kitap indirilmiş peygamber.

R.-i müste'İn ≈ubbu'l-vaāan mine'l-ıtmĩ n didi ResBl-i müsteBĩn (X IX ,3)

R.+üñ resBlüñ nBrını gözle (L V,9)

rij İ Ar. Memnunluk, hoşnutluk.

r.+sından budur anuñ rij İ sından (X X X III,4)

r.+sını ~ aøøuè rij İ sını anda bulalım (VII,6)

r.+sıyla rij İ sıyla ide bize j iyİ fet (X VI,11)

rBzgİ r Far. Zaman, devir, hengİ m, vakit. Y el. Dünya.

r.+um rBzgİ rum øıl müvİ fıø vağına ırgür beni (L V III,5)

S

çabİ Ar. Gün doğusundan esen hoş rüzgar.

s. Δayİ l-i 'ışøa düş oldum çabİ gibi øarİ rum yoø (L VII,3)

Şİ bit Ar. Doğruluğu ispat edilmiş olan.

Ş. olur iken ola Şİ bit (L III,23)

çabr Ar. Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme.

ç. çabr eylesün 'İ şİølaruñ (L IV,8)

saçıl- Etrafa dağılmak, yayılmak.

s.-a ~ aøøuñ ra≈meti saçıla (L III,5)

đİ dİø Ar. Dostluđu ve bağlılığı içten olan, sadakatli.

ç. ~ aø yolına đİ dİø olan cİ nını vermek gerek (L II,3)

çadİ øat Ar. içten bağlılık, sağlam, güçlü dostluk.

ç.+le çadİ øatle yolın güdem dost iline yol øandadır (X X III,5)

çafİ Ar. Gönül rahatlığı, rahatlık, kaygısız ve sakin olma.

ç. tİ cemİ lüñ nBrına vİ çİ olup bula çafİ (X L IX,7)

saθ Canlı, diri.

s. yürürken saθ u ð̣ lim (L V,1)

ca≈ib-livī Ar. Hz. Peygamberin sancağını taşıyanlar.

ç. cümle resBl vü enbiyī hem 'İ şıø u sa≈ib-livī (X X X I,2)

ð̣ ≈ib-kemī I Ar. Olgunluk sahibi.

ç. θarø olup envī rına tevhiðüñ ol ð̣ ≈ib-kemī I (X L V I I I,6)

ca≈ri Ar. Kır, ova, çöl.

ç.-yı va≈detde girüp ca≈ri -yı va≈detde (X X X I I I,8)

ç.+sı göñül ca≈ri sı açıla (X V I I,5)

çaøla- Gizli tutmak, duyurmamak.

ç.-san göñülde çaølasan yegdi (L V I,13)

çalın- Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek.

ç.-ı çalını yürür cennetde çalını çalını (L I X,6)

çal- Yollamak, göndermek.

ç. 'ummī na çal cī nlarını (L I V,5)

çali≈ī Ar. İşe yarar, elverişli, uygun, iyi. Haklı olan, itikatl, dindar, dinî emirlere uyan.

ç.-ı ey çali≈ī -i ð̣ li≈ī n (X X I V,11)

sī lik Ar. Bir yolda giden, belli bir yol tutup giden, bir tarikat yolunda olan.

s.+lere sī liklere øuvvet olan (X X V I I,9)

ð̣ lim Ar. Her türlü tehlikeden uzak olan, emin ve korkusuz olan.

ç. yürürken saθ u ð̣ lim (L V,1)

çamed Ar. Her şeyin kendine muhtaç olup, kendisi hiç kimseye ve hiç bir şeye muhtaç olmayan. Allī h'ın bir ismi.

ç. raẓm eyleyĩ Ferd ü TMmed adımdan ayru düşmişem (X IX ,7)

çarrĩ f Ar. Cevherci, kuyumcu. Cevherin kıymetini sanatı ile azaltan veya çoğaltan.

ç.-ı ben ol çarrĩ f-ı misküm kim (X X X III,23)

çat- Satmak, dünya varlıklarından vazgeçmek.

ç.-up øamu varlıøları çatup (X V ,6)

çav Haber, söz

ç.+mun gözet adı bını çavmuñ (X X IX ,9)

sebil Ar. Y ol. Allĩ h rızası için su dağıtılan yer.

s.+idür nebìlerüñ sebilidür (L III,9)

seç- Seçmek.

s.-ile seçile cümle mu'ınler (L III,26)

selĩ met Ar. Kurtuluş, tehlikeden kurtulmak.

s. ki firøatler gide cümle selĩ met (X VI,11)

şeni Ar. Medhetmek, övmek.

ş. anuñ için dĩ'imĩ ≈amd ile iderler şeni (X L IX ,5)

ş+lar şeni lar idevüz ≈aøøa (XXVIII,8)

sefer Ar. Yolculuk.

s. yoødur saña ayruø sefer (X X X II,8)

server Far. Reis, baş, seyyid.

s.+leri dost ilinüñ serverleri (X X IV ,17)

ser-gerdĩ n Far. Başı dönmüş, şaşkın, hayran.

s. øalayduñ mest ü ser-gerdĩ n (X X X III,19)

ser Far. Baş, başkan, reis.

s.+üme serüme te' Şir idüp bu cĩ numa cĩ nĩ n olan (X X ,3)

settĩ r Ar. Örtten, kapayan gizleyen. E n çok gizleyen ve örtten.

s. øabBl eyleye ol Settĩ r idüben bize ikrĩ mı (X VI ,9)

sevelüm Sevelim.

s. sevelüm cĩ n-ıla ~ aøøı ki yolında olup øĩ' im (X VI ,10)

sever ki anları sever Allĩ h (L III ,20)

sevdĩ Far. Fazla sevgi sebebiyle meydana gelen bir çeşit hastalık. Aşk. Siyah.

s.+sına vađuñuñ sevdĩ sına virdüm bütün ben varumı (L VIII ,2)

ç≈at Ar. Sağlık, esenlik.

ç. ki ç≈at bula çızılar (X VII ,7)

sır Ar. Gizli gerçek.

s.-ı Δaber sırr-ı nihĩ numdan (X X X III ,12)

s.-ı iriše ~ aøøuñ i≈sĩ nı açıla sırr-ı sübΔĩ nı (X IV ,7)

çzı Hafif ve ince ağrı.

ç.+lar ki ç≈at bula çızılar (X VII ,7)

silK- Üstündeki şeyleri düşürmek veya temizlemek için bir şeyi kuvvetle sallamak, sarsmak.

s.-er günĩ hlaruñı hep silker (X X V III ,3)

siret Ar. İnsanın tutmuş olduğu manevi yol.

s.+üñ cemĩ li siretũñ ire çafĩ sı (X VI ,9)

çoñ Son, sonra.

ç.+a bundan özge yoø durur arzBları öñden çoña (X L IX ,6)

çor- Sormak.

ç.+dum øamu 'İ riflere çordum (LVI,11)

söyle- Söylemek, demek.

s.-ye ölünce söyleye dili dost iline yol øandadır (XXIII,6)

çuθrī Ar. Daha küçük, pek küçük.

ç. yitürem kendümi her dem geçem çuθrī vü kübrī dan (XIV,6)

sulâñ Ar. Reis. İslâm Hükümdarı. Hâkimiyet sahibi. Padişah.

s. øabBl eyleye ol sulân (LIII,17)

s.+lıømıŝ dervîŝlik ne güzel sulâñ nlıømıŝ (LIX,3)

çu Canlıların başlıca içeceği.

ç.+lar çular daΔi yeller daΔi (XXIV,8)

süb~ñ n Allî h. Y üce yaratıcı.

s.+ı göñül yĩ d itdi süb~ñ nı gözüm yaşı ile øanı (LVII,2)

sücBd Ar. Secdeye varmak, Allî h' ın huzuruna çıkmak.

s.+uñı ~ aøøa eyle sücBduñı (LV,6)

sükBt Ar. Düşme, yukardan aşağıya birden inme. Sessizlik.

s. kim cem' lüñ va' desidür bunlara veren sükBt (XLIX,5)

sülBk Ar. Bir yolu takip etme. Bir tarikata bağlanma.

s. sülBk idenlere yetüp (XV,5)

sünnet Ar. Hz. Peygamberin davranış ve hareketleri.

s.+in teri vî~ sünnetin øısun (XXIX,1)

s.+ini anuñ sünnetini izle (LV,10)

süvĩr Far. A ta binmiŝ, binici.

s. tiz irişür menzile olup 'ıŝøa süvĩr (XLVIII,2)

Ş

şî h Far. Padişah. Bir yere hakim olan sahip.

ş.+ı nebîler serveri şî hı Mu≈ammed (IV,5)

şî hbî z Far. Y iğit, şanlı, kahraman. Çevik ve becerikli.

ş.+ı zih†dost ilinüè şahbî zı bülbül (XII,28)

şî kir Ar. Şükreden.

ş. olur cî n u göèülden ~ aøøa şî kir (VII,9)

şî n Ar. Nam, şöhret, ün, ad.

ş. ne ad øoyayduñ ne şî n (XXXIII,20)

şarî b Ar. içki, içilecek şey.

ş.+ın 'ışø şarî bın øana øana içerler (LIX,4)

şî r Far. Şehir, belde.

ş.+umda gezerken il ü şî rumda (LVI,2)

şaş- Şaşırmak.

ş.-dı øamu bildüklerüm şaşdı (LVI,3)

şefi' Ar. Suçların affı için yardım eden.

ş. şefi' olmaø ola ~ aødan nağbi (XVI,13)

şehr Far. Şehir, belde.

ş.+ine baø kim vücBduñ şehrine (XXXII,2)

ş.+ini Medîne şehrini özle (LV,9)

şek Ar. Şüphe.

ş.+süz şeksüz ol sulâî nı buldı şevø iden öikr eylesün (LII,5)

ş.+da dostlar ile öevøda iken 'uşşî kla şevøda iken (XIX,2)

şekl Ar. Biçim, dış görünüş, çehre.

ş.-i ire raşmeti Allî huñ bulavuz şekl-i insî nı (XIV,8)

şem' Ar. Mum, ışık

ş.+a ΔBb cemî lüñi görüp ol şem'a pervî ne gibi (XXII,2)

şerî b Ar. Şarap, içki.

ş.-ı şerî b-ı kevşer içile (LIII,6)

şevø Ar. İstek, heves.

ş. şeksüz ol sulđ nı buldu şevø iden öikr eylesün (LII,5)

ş. şevø eylesün 'İ şıðlaruñ (LIV,1)

şifî Ar. Hastalıktan iyi olma, iyileşme.

ş. çün cemî lüñ görmek oldu yaralarına şifî (L,3)

şol Şu anlamındaki işaret zamiri.

ş. pî dişî ham şol zamî n ki da'vet idersin beni (LVIII,3)

şübhe Ar. Tereddüt.

ş.+süz tenbellikdür şübhesiz bu derdlere düçî r iden (XX,4)

şükür Ar. Tanrıya duyulan minneti dile getirme.

ş. şükür Allî ha ey dostlar (LIII,15)

T

đ'at Ar. İbadet etmek. İtaat etmek.

â+a dürüşüp đ'ata dî'im (XXIX,3)

âbib Ar. Doktor, hekim.

â+i ki oldur firøatüñ cî nda âbibi (XVI,14)

âbi'at Ar. Doğa, doğal özellik.

â+a âbi'ata ide meyli irişe nefse (XVIII,2)

tîc Ar. Soyluluk, iktidar, güç veya hükümdarlık sembolü olarak başa giyilen, değerli taşlarla süslü başlık.

t. tîc u taΔtın øovdı İbrahim-i E dhem (LIX,11)

âθiø Dağılmış olan şeyler.

â+larumı âθiølarumı hep derem (XXIV,28)

taΔt Far. Hükümdarlık makamı.

t.+ın tîc u taΔtın øovdı İbrahim-i E dhem (LIX,11)

t.+lar ki nBrdan taΔtlar üstinde hemî n düşe baømaθa (XVIII,4)

â øat Ar. Hal, derman, kuvvet.

â yanmaθa øalmadı â øat yüce sulâ num meded (LI,4)

âal- Dalmak, bir yerin içine girmek.

â-asın bir ulu baøre âlasın (XXXII,4)

â-dum ≈øiøat baørine âldum (XXXIII,24)

â-dur raømet ü θufrî nınuñ deryî sına âldur beni (LVIII,4)

â lib Ar. İsteyen, istekli talep eden.

â+i yî â libi menem ` udî (XXXII,7)

â+lere çok cevî hir çıøarup â liblere eyler nişî r (XLVIII,6)

tamî met Ar. Bütünlük, tamlık, tamamlık.

t. diye raj ı mısız benden tamî met (XVI,12)

âriøat Ar. Yol, manevi yol.

â+a âriøata dürişelüm gece gündüz olup øî'im (XIV,9)

â+de âarîøatde olalum ~ aøøa ğı dıø (XVI,3)

âş- Bir şeye veya bir yere sığmamak.

â-ar âşar âşra düşer oldu (XXXIII,12)

âşra Hariç ve dış taraf. Devletin merkezi dışındaki tüm yerler.

â âşar âşra düşer oldu (XXXIII,12)

tecellî Ar. Belirme, görünme, ortaya çıkma.

t. õatuñ ile øıl tecellî ba'dehu öldür beni (LVIII,3)

tedî rûk Ar. Sağlama, arayıp bulma, elde etme.

t. tedî rûk itmege 'ælum (LVI,9)

teøarrub Ar. Yaklaşmak, yakınlaşmak.

t. teøarrub bularaø ey dost çıøam bu dî r-i dünyî dan (XIV,4)

temî şî Far. Hoşlanarak bakma, seyretme. Oyun, temsil, tiyatro.

t.+da temî şî da olup øî'im (XVII,9)

temmet Ar. Tam oldu, bitti.

t. temmet bi 'avni'l-lah

tenbellik Üşengeçlik, yaptığı işi ağırdan alma.

t.+dür tenbellikdür şübhesiz bu derdlere düçî r iden (XX,4)

tenezzül Ar. Kendi durumundan daha aşağıdaki bir işi, bir durumu kabul etme.

t. bu tenezzül perdesin gözden gider (XXV,6)

terî vî≈ Ar. Ramazan ayı boyunca, yatsı namazından sonra kılınan namaz.

t. terî vî≈ sünnetin øılsun (XXIX,1)

terk Ar. Bırakma, ayrılma.

t. göñülden niyetüñ terk it (LV,8)

tesbî Ar. Allî hı anmak, zikretmek.

t.+le geçür tesbîle yevmüñ (XXIX,10)

te' Şir Ar. İçe işleme, etki.

t. te' Şir durur ≈aadan gelen (XXX,11)

tev≈id Ar. Birleme. Bir Allî h'tan başka İlâh olmadığına inanma.

t. tev≈id idevüz dí'im (LIII,18)

tiz Tez, çabuk, hızlı.

t. tiz irişür menzile olup 'ışøa süvîr (XLVIII,2)

âθ- Doğmak, dünyaya gelmek.

â-ma anadan âθma olursun (XXVIII,3)

âl- Dolmak.

t.-dur müflis ü biçî reyem nBruñ ile âldur beni (LVIII,2)

â-mışam derd ü θam-ıla âlışam (XXIV,21)

â-up göklere nBrı âlup (XXX,3)

âpraø Çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü.

â ki âpraø olmadan tenüñ (XV,4)

âlB' Ar. Doğma, doğuş. Birden zuhur etme.

â âlB' eyleye cînlarda irişe bize 'irfî nı (XIV,10)

âBr Ar. Dağ.

â-ina cî n kelî muñ işidüp varam mı vuğat âBina (XXII,1)

âut- Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

â-alum âtatum ~ aøøiñ emrini (XVII,1)

âtuş- Y anmaya başlamak, ateş almak.

â-mışam âtuşmuşam ki bir nî ra yanumca bir niyî zum yoø (LVII,5)

U

ucale Ar. Misafirlerin yolda yemek için götürdükleri azık.

u. ba≈şüm yoødur kimse ile ucale (LIX,2)

uç- Uçmak

u.-ar uçar iken havî da zinde zinde (X,5)

u.-maθa øanadları yite uçmaθa (XV,9)

ulu Çok yüce, çok büyük.

u. bir ulu ba≈re **âlas**n (XXXII,4)

u.+lara ululara yetişmişken (LVI,5)

'ulemî Ar. Âlimler. Osmanlı devrinde yüksek ilim ve fıkıh âlimleri. İlmiye mensupları.

'u.-i ey 'ulemî' -i 'î melî n (XXIV,11)

um- Bir şeyin olmasını istemek.

u.-ar umar idüm görem yî ri (LVI,8)

u.-ar Üftî denüñ umar cî nı (LIV,13)

u.-ar cümle 'î lem dürlü dürlü lüâ umar (XXVI,3)

u.-aruz umaruz ol θani Allî h (XXVIII,7)

'ummî n Ar. Büyük deniz, okyanus.

'u. 'ummî n içinde kendüyi (LIV,6)

'u. ta ki 'ummî n oluban derdler buluna bî-şümü r (XLVIII,7)

'u.-a 'ummî na çal cî nlarını (LIV,5)

unut- Unutmak.

u.-miş unutmuş ®ahir ü bää n cihî nı (X,4)

ur- Vurmak.

u. ki urmuş terkini cümle cihî nuè (VIII,8)

'uşşî Ø Ar. Aşıklar.

'u.-la dostlar ile öevøda iken 'uşşî øla şevøda iken (XIX,2)

Ü

üftî de Far. Düşmüş, fakir, biçare. Aşık, tutkun. (Şairin mî hlası).

ü. ey Üftî de bula cî nuè (III,15)

ü.+nüñ ðarþ Üftî denüè cî nı äyaθı (IV,21)

ü.+sün öikr-i HByı vird iden Üftî desün (I,7)

ü.+ye ðarþ Üftî deye düşmez bu sözler (XII,27)

ümmet Ar.Cemaat, kavim. Bir peygambere inanıp onun yolundan giden insanların hepsi. Bir peygamberin Hakka davet ettiği cemaat.

ü.+e çalı dur ümmete ~ æøøè ≈abþi (IV,1)

ü.+ün bu ümmetün øıyametde şefþil (IV,2)

V

va'd Ar. Söz verme, söz verilen şey.

v. æur'î nında va'd eyledi 'İşılara müjdeledi (XXXI,4)

va'de Ar. Bir iş için önceden belli edilen zaman. Bir işi te'hir etmek, sonraya bırakmak için olan belli vakit.

v.+sidür kim cemî linüñ va' desidür bunlara viren sükBt (XLIX,5)

va~det Ar. Birlik, yalnızlık, teklik.

v. içüp va~det şarī bından (X X X III,6)

v.+iñ içenler va~detiñ Δamrın (X X X III,7)

vaøit Ar. Zaman

v. çalış beş vaøit namı zına (L V ,3)

vīlih Ar. Keder ve hüzünle akli gitmiş, şaşırılmış, hayrette kalmış.

v.-i olayduñ vīlih-i vicdī n (X X X III,19)

varlıø Var olma durumu, mevcudiyet.

v.+ıdur varlıødur dervişlerüñ (L IV ,11)

var- Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

v.-a vara vuçlat maøī mına geçübün cümle ekvī nı (X IV ,12)

v.-alum gülistī nına varalum (L III,3)

vaçd Ar. Aşğın sevdiğine kavuşması. Kavuşmak.

v.-uñ şī d it anı vaçduñ-ıla ol mu'ın (X X V ,4)

v.-uñuñ vaçduñuñ sevdī sına virdim bütün ben varumı (L V III,2)

v.-i ire cī nlar gülistī na ya'nı vaç-i cī nı na (X V III,3)

vaāan Ar. Yurt.

v.+umı vaāanumı terk eyleyüp ağumdan ayru düşmişem (X IX ,1)

vefī Ar. Sevgiyi sürdürme, sevgi bağılılığı.

v. itmiş ide 'ahde vefī (X X X ,7)

veli Ar. Ermiş, Allī h dostu.

v.+lerle nebilerle velilerle buluşup (X VI ,7)

v.+lerüñ velilerüñ Δalīlidür (L III,10)

ver- Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek. Bağışlamak.

v.-meklige cĭ nını vermeklige lĭ yıø olan öikr eylesün (L II,3)

vesile Ar. Sebep, bahane.

v. rehber eyle zikrüni olsun vesile öatuña (X L IX ,2)

vir- Vermek. Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek. Bağışlamak.

v.-gil orucun nBrunı virgil (X X V III,12)

vird Ar. Sık sık devamlı okunan dua.

v.+i ger dĭ' im öikr ola virdi (L III,13)

vuğat Ar. Sevdiğine kavuşma, ulaşma.

v.-ı irişdi vuğat-ı ma≈bBb (X X X III,9)

Y

yaθ- Y açmak, gökten düşmek.

y.-maya ide rB≈umuza ' iřøı kerem yaθmurı yaθmaya (X V III,2)

yaθma Birçok kişinin zor kullanarak ele geçirdikleri malı alıp kaçması.

y.-layup gönlümi yaθmalayup ' aølum alup mecñBn iden (X X ,3)

yaθmur Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet.

y.-ı ide rB≈umuza ' iřøı kerem yaθmurı yaθmaya (X V III,2)

yaø- Y anmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak.

y.-dı θurbete düşdü ilinden firøat odı yaødı ĩ h (L I,2)

y.-uban bĭ l u pĭr yaøuban düşem mi ' iřøıñ nĭ rına (X X II,2)

yan- A teş durumuna geçmek, tutuşmak.

y.-maθa yanmaθa øalmadı á øat yüce sulá num meded (L I,4)

y.-uban yanuban ma≈v oldılar (L IV ,9)

yan Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü.

y.+umca áutışmışam ki bir nı ra yanumca bir niyĩ zum yoø (LVII,5)

ya'nı Ar. Bundan maksat, demek, demek isteniyor ki.

y. ire cı nlar gülistı na ya'nı vad-i cı nı na (X VIII,3)

yara K eskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik.

y.-larına çün cemı lüñ görmek oldu yaralarına şifı (L ,3)

y.+ma yarama merhem olup bulam mı ki ma≈bBbumı (X XI,3)

yardım K endi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet.

y. nBr-ı A ≈med yardım ide ol j a'ifüñ cı nına (X X II,7)

yavuz Eski Türkçe "kötü, fena". Güçlü, çetin.

y.+ı eyü yavuzı seçmege (X V ,10)

yaz İlkbahar ile sonbahar arasındaki sıcak mevsim.

y. aduñ üftı de ey derviş dürüş Allı ha yaz u øış (X V III,7)

yel Rüzgar.

y.+ler çular daΔı yeller daΔı (X X IV ,8)

yevm Ar. Gün, yirmi dört saatlik zaman.

y.+üñ geçür tesbi≈le yevmüñ (XXIX,10)

yeg Bir başkasından daha çok beğenilip tercih edilen, üstün görülen, müreccah.

y.+di gönülde çølasın yegdi (L VI,13)

yıl Sene. Dünyanın, güneş çevresinde tam bir dolanım yapması için geçen 365 gün, 5 saat ve 49 dakikalık zaman.

y.+da gözet yılda orucuñı (L V,5)

yit- Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak. Y etmek.

y.-e øanadlar yite uçmaθa (X V,9)

yoø(θ,Δ) Olmayan, bulunmayan şey. K aybolma, yok olma.

y. ki yoΔ itdüm øamu varı (L VI,7)

y. öikr içinde kendüyi yoθ eyleyen öikr eylesün (L II,4)

yu- Y ıkamak.

y.-yalı yuyalı göñlümi 'ışøuñ (X X X III,11)

yüce Y üksek, büyük, ulu, ulvi.

y.+sinde görine rBh-ı enbiyİ o deryİ nuñ yücesinde (XVIII,4)

yürek K alp, gönül.

y.-üme düşdi yüregüme firİ ø (XXIV,19)

Z

j a'f Ar. Zayıflık. K uvvetsizlik. İktidarsızlık.

j . bu θarib Üftİ de n'itsün bu j a'f-ıla (X X II,7)

j a'if Ar. Güçsüz, kuvvetsiz.

j .+üñ nBr-ı A ≈med yardım ide ol j a'ifüñ cİ nına (X X II,7)

®İ **hir** Ar. Görünen, âşikâr olan. Açık, belli, meydanda olan.

®. unutmış ®ahir ü bãân cihİ nı (X,4)

®İ **kir** Ar. Zikreden, zikredici.

õ. cĩ n u dilden Ý kir olan irer ol meÝkBruna (L II,4)

õ.+lerũñ dost cemĩ linũñ yolu õĩ kirlerũñ õikri durur (L II,2)

zĩ nĩ Far. A ğlayıp sızlama

z. zĩ rĩ zĩ rĩ iñleyüp bulam mı ki maøCBdumı (X XI,1)

õĩ t Ar. Hürmete layık kimse. K işi. K endi, öz.

õ.-ın sevenler õĩ tın A lĩĩ huñ (L III,1)

õ.+uñ õĩ tuñ ile øıl tecellĩ ba´dehu öldür beni (L V III,3)

õ.-uña rehber eyle õikrũñi olsun vesile õĩ tuña (XLIX,2)

zerre Ar. Çok küçük parçacık.

z.+ce zerrece gelmez olurlarsa cemĩ lũñden cüdfĩ (L ,4)

õevø Ar. Hoş a giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğ an hoş duygu, haz.

õ. Ýevø eylesün ´İ şıølaruñ (L IV,2)

õ.+da dostlar ile õevøda iken ´uşşĩ øla şevøda iken (X IX ,2)

õ.-i gelũñ yĩ rĩ n bugün bunda bulalum õevø-i imĩ nı (X IV,8)

zihĩ ¤ar. Ne hoş, ne güzel.

z. zih tşBr tde vü b tçĩ re bülbül (V III,2)

õikr Ar. Anma, söyleme, sözünü etme.

õ. bugün õikr idelüm ~ aøøı (L III,26)

õ.+e ki o gün õikre dilini (L V,11)

õ.-i her ki diler õikr-i ` udĩ ola her demde θıdfĩ (L II,5)

õ.+in idenler ` İ liøũñ õikrin (L III,20)

õ.+indedür ~ aøøũñ õikrindedür yolu (L III,7)

õ.+le irenler õikirle irdi (L III,14)

õ.+üm dilümde bu durur õikrüm (L VI,10)

õ.+üne ~ aøøuñ õikrüne ol øí'im (L V,2)

õ.+üñle kim fení dan øurtulup õikrüñle bulsun beøí (X L IX,3)

zindí n Far. Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer. Çok karanlık ve sıkıntı verici yer.

z. øapuları baølayup yol virmeyüp zindí n olan (X X,4)

zinde Far. Dinç, diri, canlı.

z. uçar iken haví da zinde zinde (X,5)

j iyí Ar. Işık, aydınlık, Ruşenlik.

j .+sı göèül 'í leminüè nBr u j iyí sı (IV,14)

ziyí de Ar. Çok, daha çok, daha fazla.

z. ziyí de irişe ~ aøøuñ 'atí sı (X VI,9)

j iyí fet Ar. Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek, şölen, toy.

j . rıj í sıyla ide bize j iyí fet (X VI,11)

®ulmet Ar. K aranlılık, sıkıntı.

®.+leri ®ulmetleri hep götürən (X X VII,7)

zülí l Ar. Saf, berrak, tatlı, güzel, soğuk su.

z.+inden içüp dostuñ zülí linden (X X X III,8)

KAYNAKÇA

- AKKUŞ,** **Muzaffer,** Kitab-ı Gunya, TDK, Ankara, 1995.
- AKSAN,** **Doğan,** Türkçe Araştırmalarında Yeni Yollar, TDAY Belleten 1969, TDK yay., Ankara 1969.
- ALPASLAN,** **Ali,** Kadı Burhaneddin Divanından Seçmeler, Kültür Bakanlığı yay., Ankara, 1977.
- ARAT,** **Reşid Rahmeti,** Edib Ahmed Yüknekî – Atabetü'l-Hakayık, TDK, İstanbul, 1951
-, **Reşid Rahmeti,** Kutadgu Bilig (İndeks), Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü yay., İstanbul, 1979.
-, **Reşid Rahmeti,** Yusuf Has Hâcib – Kutadgu Bilig I. Metin, TDK., İstanbul, 1947
-, **Reşid Rahmeti,** Eski Türk Şiiri, TTK yay., Ankara, 1965.
- ATA,** **Aysu,** Nehcü'l-Ferâdis, TDK, Ankara, 1998.
- ATALAY,** **Besim,** Divanu Lugati't-Türk (Dizin), TDK, Ankara, 1972.
-, **Besim,** Ettuhfetü'z-Zekiye Fil-Lûgati't-Türkiyye Çevirisi, TDK., İstanbul, 1945
-, **Besim,** Divanu Lugati't-Türk Tercümesi II, TDK yay., Ankara, 1940.
- BANGUOĞLU,** **Tahsin,** Türkçenin Grameri, İstanbul, 1974.
- BİLGEGİL,** **M. Kaya,** Türkçe Dilbilgisi, Dergâh yay., İstanbul, 1984.
- CAFEROĞLU,** **Ahmet,** Kitabü'l-İdrak li Lisanü'l-Etrak, İstanbul, 1931
-, **Ahmet,** Türk Dili Tarihi, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1988.
- CANPOLAT,** **Mustafa,** Behçetü'l-Hadâik'in Dili Üzerine, TDAY Belleten 1967, TDK yay., Ankara 1968, s.165-175.

-, **Mustafa**, Ömer Bin Mezid – Mecmâtü'n-Nezâ'ir, TDK yay., Ankara, 1982.
- ÇAVUŞOĞLU**, **Mehmet**, Necati Bey Divanı'nın Tahlili, MEB yay., İstanbul, 1971.
- DENY**, **Jean**, Grammaire de la Langue Turque, Paris 1918. Türkçeye çevirisi: Ali Ulvi Elöve, Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi), İstanbul 1941
-, **Jean**, Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları, TDK yay., Ankara, 1995 (çev.: Oytun ŞAHİN).
- DEVELİ**, **Hayati**, Anonim Bir Eski Türkiye Türkçesi Metni "Mi'râcnâme" (İnceleme - Metin).
- DİLÂÇAR**, **Agop**, Kutadgu Bilig İncelemesi, TDK, Ankara, 1972.
- ECKMANN**, **Janos**, Nevâyî'nin İlk Divanları Üzerine, TDAY-Belleten 1970 (1971).
- EDİZKUN**, **Haydar**, Yeni Türk Dilbilgisi, Remzi Kitap Evi, İstanbul, 1963.
- ERASLAN**, **Kemal**, Ali Şîr Nevâyî-Nesâyimü'l-Mahabbe min Şemâyimü'l-Fütüvve (Metin ve Dil Özellikleri), İstanbul, 1969
-, **Kemal**, Divân-ı Hikmet'ten Seçmeler, KB yay., Ankara, 1983.
-, **Kemal**, Mevlânâ Sekkâkî Divânı, TDK yay., Ankara, 1999.
- ERCİLASUN**, **Ahmet Bican**, Kutadgu Bilig Grameri, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1984.
- ERDOĞAN**, **Abdulkadir**, Kur'an Tercümelelerinin Dil Bakımından Değerleri, VD, 1938.
- ERGİN**, **Muharrem**, Türk Dil Bilgisi, Minnetoğlu yay., İstanbul, 1972

-, **Muharrem**, Kadı Burhanettin Divanı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yay., İstanbul, 1980.
- ERSOYLU**, **İ. Halil**, Cem Sultan'ın Türkçe Divanı, TDK, Ankara, 1989.
- GENCAN**, **Tahir Nejat**, Dilbilgisi, TDK., Ankara, 1971 (2. baskı)
- GÖLPINARLI**, **Abdülbaki**, Yunus Emre ve Tasavvuf, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1961.
- GÜLSEVİN**, **Gürer**, Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, TDK, Ankara, 1997.
- İŞITMAN**, **İsa Refet**, Ali Şîr Nevâyî-Muhakemetü'l-Lugateyn, Ankara, 1941.
- KARAHAN**, **Leylâ**, Kıssa-ı Yusuf, TDK, Ankara, 1994.
- KARAMANLIOĞLU**, **A. Fehmi**, Seyf-i Sarâyî-Gülistan Tercümesi, TDK, Ankara, 1989.
- KARAÖRS**, **Metin**, Nevâdirü'ş-Şebâb, TDK yay., Ankara, 2006
- KAYA**, **Önal**, Ali Şîr Nevâyî-Fevâyidü'l-Kiber, TDK yay., Ankara, 1996.
- KORKMAZ**, **Zeynep**, Türk Dili Üzerine Araştırmalar I –II, TDK, Ankara, 1995.
-, **Zeynep**, Gramer Terimleri Sözlüğü, TDK yay., Ankara, 1992.
- KUT**, **Günay**, Ali Şîr Nevâyî-Gara'ibü's-Sıgar, TDK yay., Ankara, 2003.
- MANSUROĞLU**, **Mesut**, Ahmed Fakih – Çarhname, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi yay., İstanbul, 1956.
- ÖLMEZ**, **Zuhal Kargı**, Şecere-i Terâkime, Simurg, Ankara, 1996.
- PAÇACIOĞLU**, **Burhan**, -VII-XVIII. Yüzyıllar Arasında- Türkçenin Sözcük Dağarcığı, Ankara, 2006.

- TİMURTAŞ,** **Faruk K.**, Eski Türkiye Türkçesi, İstanbul Üniversitesi yay., İstanbul, 1981.
- TOKATLI,** **Ümit**, Kitab-ı Bostan-ı Nasayih, Erciyes Üniversitesi yay., Kayseri, 1996.
- TUNA,** **Osman Nedim**, Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfoloji), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ders Notları: 3, Malatya, 1986.

EKLER

D. 7240

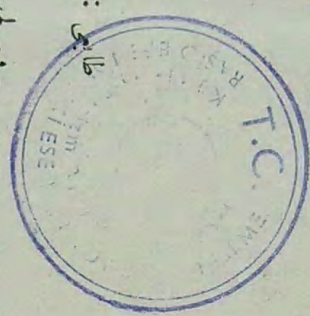
29

T. 184
D. 734

دیوان خیرات افق

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

۲۱
ایست

برسول

محمد طاهر

Kumpulan Sekelompok Kawasan II Hok Kip, Fasa Perangi Kanan	
Kawit No. 1867	Israf No. 8112

24783
296241

184

1923	Maarif Vekaloni
K A S E R I	Gencilik Kurupnanesi
Kawit No 1867	Tamils No 8112

۱۳۲۸

استانبول - نجم استقبال مطبوعه

آهيات عارفانه نندن :

(بنه دوش اولدى كوكل يارك جهاشمه) و (اصلنى بيلان كشتى ايتز بو باقار ده قورار)
مصر عاير يله باشلايان ايكي آهيايى ترجه حالى مشايخ ملاميه دن سلاينكى
على صرفى افندى طرفندن شرح اولمشدر .
دوشدى دله قلمدن

تاريخ ارحال افتاده او فتاده

(مستقيم زاده)

تربه مباركه لرى ديوارنده محكوك تاريخ :

دوشدى اسقاط يا ايله تاريخ

كجدى افتاده بروسه نك قطبي

« حضرت افتاده نك صندوقه شريفه نده هلق اولان »

« حضرت عزيز محمود هدا نك مددچي ليدر »

باغ عشق نك عندايى حضرت افتاده در

در دلى عاشق نك طبيى حضرت افتاده در

واصل كامل او در توحيد ذاته شمس

گوسترن راه خدائى حضرت افتاده در

اياين روحندان استمداد ايريشور مطلبه

حل اين هر مشكلاتى حضرت افتاده در

مرشد على ديار سرك دامن با كينى طوت

دوست ايليناك رهنايى حضرت افتاده در

صدقه قول اول هدا نك اشيكنده دائما

بيل حقيقت قطب الاقطاب حضرت افتاده در

خلاصه ترجه حاللى

يران طريقت جلوتيه دن بر سرشد اعظم اولوب بروسه ليدر . تحقيق
وعرفان نرينه سلوك حقيقت و احوال طريقتيه متعلق كلات عاليه لرى
جامع اولان و خليفه ارشد لرى حضرت هدا نك طرفندن جمع و ترتيب
اولان (واقعات) [۲] استمنده كى اثر على شاهد عادلدر بر خطبه
مجموعه سيابه متصرفانه آهيايى جامع ديوانچه لرى ده واردر . رحائل لرى
(نورالله مضجعه) تركين نك دلالتى اولان [۱۸۸] تاريخ نده صرف
مبارك لرى حصار داخنده برقاپى (باب زمين) محله سنده جامع شرح لرى
ياننده كى تر به نده در . سرشدر لرى اولوب بروسه اوج قوزولر آلسنده
مدفون اولان حضرت دده نك وفات نده نكركه شيخ اكبر حضرت تار نيك
روحاني لرى نندن استفاضه بيوردر قارى (واقعات) مندر جانندن مستياندر .
جامع كبر حفته انشاء بيوردر قارى :

با جامع الكبير و با مجمع الكبار طوبى لمن يزورنك فى الليل والنهار

بيت ميمدار لرى صنعت خط جهتيانده ميبند مذكورى ترين ايند

لوحه لرى مياننده مشاهده اولوتقمده در . احوال عاليه لرى حسام الدين

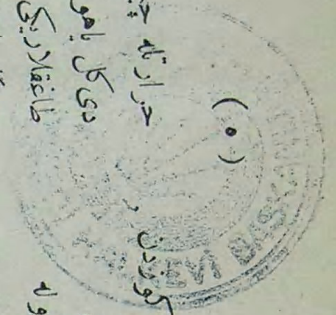
بروسه نيك ترينى اولان مناقب نامه يله ديكر بر مناقب نامه مخصوصه و اسماعيل

حقى مرحومك (سلسله نامه جاوتى) لر نده مذكوردر .

[۲] صرفى المباركه بر جلد كيردن عبارت اولان بو اثر عاليك بر نسجه سى

طرف طاجرانه مبدن بروسه نكى جامع كبر كتيخانه سنده وقف ايده ليدر . بو اثر كى

بر قسم جزئى ترجه اولمشدر ، بر نسجه سى ده (بايزيد) جامع شريفى دروننده كى
كتبخانه ده واردر .

که قانلو یا شهی آقیت کوردن

دییه سز دندر بزدن

کله عشق سکا یار اوله

سنی دوست یولنه سوره

سنی ایله ته فلاکله

ایریشه تک دیاکله

کجهسک عالم فرشی

کله هستو جبار قارشی

آله سنلو کنی سندن

تجاپار کله اندن

کجهسک اگری باقندن

ایچهسک صافی ایرمندن

دیپلر سکه وصالتن یارین

کوزینه کورینه جانک

دیپلک یاهو و یاهن هو

قودر دیپلرک هرادم طبیی

آنوک طوغدیغنی آی کادی بشارت

قو جانلر انک ایله مطهر

آنوک طوغدیغنی آی کادی بشارت

ولایت شهرینک ماهی محمد

ایضاً

طریقت بحرینک عمانی احمد

ایضاً

پیران طریقت علیه جلو تپیدن محمد محی الدین افتاده حضرت تارینک

دیوان الهمیاتیپندر

بسم الله الرحمن الرحيم

رور فیدر هر زمان عاشقارک

قوتیدر دایما عارفارک

دردینک درمانیدر صادقارک

دبره شور هب جاناری و اصلارک

محو اولور و ارغفراری سائرارک

سری بود هر زمان اسخارک

تایباه سن سسینی سائرارک

هو در عزت تیری درویشارک

هو دینک اورادیدر درویشارک

رهبریدر هو دینک درویشارک

چورمهانی نور اولور درویشارک

کوکلی کوزی آچیلور درویشارک

واصل اولور سسیری درویشارک

خدمتن ایت هو دین درویشارک

هو در که در زمان دیپلر سه که در میند افتاده سن

که دایم ایله کل زاری

دی کل یاهو و یاهن هو

دیپلر ایسه ک کوکل یاری

قنایه ایر کوزوب واری

ویرمیون نیشمک کرک	ویر جانکی دوست یولنه
سرك ايله کتشمک کرک	کر جانکی ویرر ایسمک
هر ذرهسی طالعندن بیوک	جان و تنک یوکدر سکا
چوق چوق بلا چکسمک کرک	کر بو یوک آتامز ایسمک
دوست یولنی بونده بوکون	غایت بقیندر دیدیلر
چوق انتقار چکسمک کرک	کر یارینه قالور ایسمک
کندولون یوق ایله مک	عاشقارک بیل عادتین
باقی حیات بولسمک کرک	کر یوق ایدرسن سن سنی
ای دردمند افتادهمسن	سویله بو یوقاق یولنی
تیز حقه ارمک کرک	هر کیم طو تارسه بو یولی

حقیق لطفی توجیننده بولسون	صلادردو ستاره توجیده کلسون
صلادر مؤمنه توجیده کلسون	کوکل عالری نور به طولسون
منازلده کالینه ایزنلر	که اهلیدر حق کورنلر
ایضاً	دخی سالکلره رهبر اولانلر
نه بوللر واردر انده کورملم	کلاک بجرینه توجیدک کیرملم
ایضاً	حقیق رضانی انده بولالم
ایزیشور ذا کره حقیق سلامی	ییلنرک بودر دائم کلامی
ایضاً	اکار ذا کرلری الله مدعی
اولور جان و کولکدن حقه شاکر	بولیچق توجید نورنی ذا کر
ایضاً	جهان کورسترر الله قادر
قیلور ذاته حقیق چوق سجودی	ایزر وصات مقامینه شهودی
ایضاً	طالار نور بجرینه انک وجودی

وجودی عالمه عین صفادر	حقیق سوردیکی عیدی مصفاادر
ایضاً	حقیق لطفندن ائمه عطلادر
ایلمن مؤمنلره بولنری رهبر	ابوبکر و عمر عثمان و حیدر
ایضاً	که میراج صاحبی محراب و منبر
جیبی در حقیق هم مصفاسی	دو عالم خالقنک ذوق و صفاسی
ایضاً	کوکل عالنک نور و ضیاسی
وللسمک بر آتامز ایلم افلاک	دیتندر حق اکا لولاک لولاک
ایضاً	که سویله شن آنوکله طاش هم خاک
شفیع اولان قیامتده عصانه	دلیل اولان عنز الرده غنااته
ایضاً	سبب اولان کوللرده حیانه
از قودک مولودین هر صبیح و شای	ایلمک اکا صلابیه سلامی
ایضاً	نیلر رو حنک قدسی امامی
حقیق و صابیدر دائم طولرانی	غریب افتاده تک جانی طیبانی
ایضاً	که اسلام شهرینک یا نمش چیرانی

ایرنلری بولق کرک	ایردن حقه ایزمک کرک
جان و دلدن سومک کرک	بوللار ایسمک سن انلری
ایزیشدی حقه جانلری	سوتلر بولدی انلری
جان و دلدن سومک کرک	بوتون اولدی امانلری
ایشیت کوزل سوزلرنی	ایزله دائم ایزلرنی
جان و دلدن سومک کرک	کوردم دیرسمک یوزلرنی
حق یولنده اولمش کلا	درویش و درمند افتاده
جان و دلدن سومک کرک	سرادنی وبره خدا

كلاك بگزي ساراردی كوز اولدی قوقوسی بابله ايريشمز اولدی
 ايضاً
 ككستانه گمسه گز اولدی
 كه بلباك باشنه كادی عقلی
 فراق اودينه يانوب طشره چيقدی
 كورده يوب كلی اطرافه باقدی
 ايضاً
 چكر ايكن بالو درد و قهری
 ايضاً
 فنانسين بيامدكي سن ازندن
 ايضاً
 ايريشه جانده حنك عطاسی
 زهی شوریده و پيچاره بابل
 *
 *
 كلاك هست اياهش قوقوسی جانن
 زهی شوریده و پيچاره بابل
 كه غرق اولش كاك بوينه جانن
 زهی شوریده و پيچاره بابل
 او چار ايكن هواده زنده زنده
 ايضاً
 بولونش دردينه بيك درلو چاره
 ايضاً
 كچوب كلان حقه قيلمش سيجودی
 ايضاً
 سحرده بلباك كوردم فنانن
 به تيرمش كندوني بيامن مكلاك
 آقار كوزلزينك ياشيه قانی
 اونوتش ظاهر و باطن جهانی
 كورنار دير يازيق بورددمنده
 گرفتار ايش جانی بنده
 مگر جانی ايريشمتن وصل ياره
 كاهن آرق اول جان بود ياره
 كاك بوينده نحو اولش وجودی
 بودر عاشقك دائم شهودی

ضريب افتاده نك بودر مرادی
 قولاوز اوله حنك كوركلو آدی
 كه دوست اوله حقه يياش وادی
 صلاحدر مؤمنه توحيد كسون
 قو دردليلك دردین يكلر
 زهی شوریده و پيچاره بابل
 ايرشمش جاننه كاك صفاسی
 زهی شوریده و پيچاره بابل
 خنالر او قور ايكن يانه يانه
 ايضاً
 مجال قالامش جسمنده جانك
 ايضاً
 بولامادی كاك قويل و آغن
 ايضاً
 فراق اودينه بو كز يالدي جانن
 زهی شوریده و پيچاره بابل
 كه ازله اهل عس فانك ايزنی
 ايضاً
 ضريب افتاده نك بودر مرادی
 قولاوز اوله حقه يياش وادی
 كه دوست اوله حقه يياش وادی
 صلاحدر مؤمنه توحيد كسون
 سحرده بلباك كوردم ايكلر
 ايشيدنلر اسر كه يوب ديدنلر
 مگر دماغنه ايرمش هواسی
 كه حاشش دردنيك اولدردواسی
 فراق اودی ايرشمشده جانه
 قوقوسندن ايرشدی ككستانه
 به تيرمش علفانی بو نين انك
 كه اورمش تركنی جمله جهانك
 آراشد بردی كزوب باخچه بو چاغن
 به تيرمش وصانك بيامن نه چاغن
 بودرد اياه كاك كچدی زمانی
 آلندی مستاكي دلدی فغانی
 ايشيت افتاده نك بابل سوزنی
 ديلر سركيم كورده سين دوست يوزنی
 سحرده بلباك كوردم طور ااغن
 كله جان ويرمهك ايتش بر افانك
 به تيرمش علفانی كندنی بيامن
 حقه عاشق اولانلر هر كز اولنر

په بر جغتو پوب ايلرسك افغان

ايضا

ايهيت نه در حديث مصطفان

ايضا

ديارسك جانده قابله فزاق

ايضا

نه در يا كور نيور آنده نه عمان

ايضا

نه از رو بولنور انده نه سودا

ايضا

كور نه من هيج كس نه اول مناي

ايضا

او چار وصلت مقامنده يوجنده

زهي شور يده و پيچاره ببل

بومنز له ايرشماك سكا كه لايق

ايضا

نه فرقت بيلور انده نه وصال

ايضا

كور نيز ماسو آخ و قرادن

ايضا

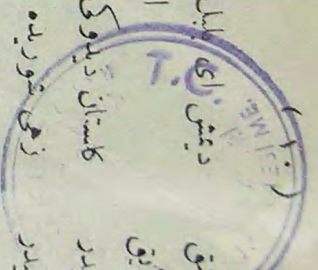
كلابنه ايرشدر بر مش سجودي

ايضا

ديدم اي ببل شور يده و حيران
بو حال ايله وصاله اولز امكان
بونه ملريكي قونيل آرادن
يتور واران يكي آخ و قرادن
فنا اقلينه سور كل براق
كه اولور اهل توجهك طور اني
اونه نزلده كور نيز جسم و هم جان
اولور عاشق لرك در دينه در مان
نه مدعي قالور آنده نه دعوي
نه مصفري ديناور انده نه كبري
ضريب افتاده نك بودر كلاري
ايريشمه يجه اللهك سلاحي
سحر بلبني كور دم كيجنده
اچيامش مهن لراو قور هر هيجنده
ديدم اي ببل شور يده عاشق
بونده مشو قك اولد كدي صادق
جوابه قالامش اصلا بحالي
بودر عاشق لرك آخر ماني
ايرشدي بلبه يوقاق فندان
هان حالن بيلور انجق بارادن
حقيقت بجر بينه طاماش و جودي
بودر عاشق لرك دائم شهودي

ديش زاي ببل شور يده صادق
ايضا
كلستان گديلوكي وصال ايليدر
زهي شور يده و پيچاره ببل

كل اولش بلبه بوكره عاشق
جان ايله سون حق سكا لايق
سوزي افتاده نك جان بلبيدر
سوزن عاشق لري قدرت ايلدر

كلك سياه سينه قور مش اولغان

زهي شور يده و پيچاره ببل

فراق اودي باشندن اونه آشمش

ايضا

كهي مجنون اولوب باشي طاش لار

زهي شور يده و پيچاره ببل

كه كلان غيري به هيج كوكلي اقز

ايضا

بياه من نه در كندي اوزيني

ايضا

يوره كن ايله پورن باره باره

ايضا

كلك بوينده محو ايلر اوزني

ايضا

غزللر اولقور پوب كندوني اكبر

زهي شور يده و پيچاره ببل

سحرده بابلك كور دم يتاغز
او ماز مكه و يره جاني متاغز
قور قوسندن كلك سته نه دور مشمش
كه جوش ايدوب كوكل در ياي مشمش

كهي اغلار كهي ايبانه باشلار
كهي طاغز كوزوب صحرا ده قيشلار
كهي خاموش اولوب غيري به باقاز
كپورن خونه طشره به چي قماز

آتلار درد بلايه كندوسني
مرادي بوكه كور ده دوست بوزيني
صانور بو رسماه ايرر وصاله
بوليشامش مكر براهل حاله

ايهيت افتاده نك ببل سوزيني
ديارسك كيم كور سهين دوست بوزيني

سحرده ببل كور دم ايكيلر
ايشيان عاشق جانن داغلار

ایره جانزه صه مان حقیقه اولوب هارف واره وصلت مقامینه کجورین جمله اکوانی حقیقت بحرینه مالوب وجودم انده نحو ایدوب فناقی الله مقامنده تمام ایلیه سیرانی خریب افتاده ناک شوقی جالی کورمه دن ذوقی قو عاشقلمه مولا کرمدن ایله احسانی

* *

ای یار انلر ایلم اکدم زه دن کلدو کی بیلم

کو کلدش بخ یولم هدایت ایلیه الله

کو کلدلر قاپوسی انک هدایت شاد اولور جانک

که طوبراق اولادن تنک اچینسه شاد ایلیه الله

کیده ووز اول یولی طو توب هدایت ایلیه الله

قو وار اقلاری صا توب ساوک ایدنلره یتوب

ایریشه ووز ایرنلره حقیقه وار انلره

حقیقه ووز ایرنلره ایضاً

قنادلر یتبه او چانغه یدی دریانی کیمکه

ایو یاوزوی سچمه که ایضاً

کلوب کیتک تمام اوله کوکل مقصودنی بوله

قو دو ستار ایله بیله ایضاً

خریب افتاده یچاره که هجیر یله یوره ک یاره

جهانده شو یله آواره هدایت ایلیه الله

کیچه و کونلنلر ایله نزار و افغان هدایت ایلیه الله غفران

قلا ووز در بزه هم اهل عصر فان ایضاً

کو کلدن اولالم الله عاشق طریقه ده اولالم حقه صادق

جهان کورمه که ایلیه لایق ایضاً

نه طاغله در انلر نه او ووده ایضاً

مکر عارف لک ایزنی ایزلر

زهی دوست ایلیک شهنازی بلبله

حقیقت جانیر بلبل هواده

که خرق اولدی کلک بوینه جانی سحرده باشلادی تجیده بلبل

ایده یم یولونه جانی قریبان کله صیحه دکن استدی شان

کیدر بویم صولار زنگم اولور خاک کله دیدی وصالک ایله احسان

جباب اولایه سکا هر کز افلاک دیدی یوق بزه ایتمه یه کی چاک

کیه سن خلعتی خوش مسکندن خلص ایت ماسودن قلیکی پاک

کوکل غیره باقوب اولایه عاصی کچمن رنگ و بویه انقاندن

ای یار انلر خیر و بزرگ کال اولرب مالادن خریب افتاده ناک بودر دعاسی

کرم ایدوب خیر و بزرگ کال اولر مالک مولادن که بر زمان ایدی انو کله آشنایلم

خطاب ایرمشدی چانه دخی یوچه مولادن کاشمیدی نر قنده و شد کم کوب بو عالم جسمه

تغریب بوله رقی دی دوست چیتام بود ارد نیادن و ارم بر حال علایه ایرتیم انده مولایه

وجودم نوره خرق اولوب کچاسیه حسناندن بولام حقاک رضاسنی جلالک میناسنی

یتورم کندروی مهر کم کچم صخر او کبر ادن ایریشه بر لکه فکر کم دادیم اول اوله ذکرم

ایریشه حقاک احسانی اچیه سر سرجانی ایره رحمتی الهاک بولا ووز شکل انسانی

کلاک یاران بو کون بونده بولام ذوق ایانی قبول ایلیه اول ستار ایدوب بزه اگر اسی

طالع ایلیه جانلرده ایریشه بزه صرافانی سومر جانیه حقی بولمده اولوب قائم

کوکلدن سورم غیری هایت ایلیه الله کلامت بوله قیویدن ایریشه حقاک احسانی

چو امر که جفی بولوب
ایضاً

که داتم بودر ز کری
جانن ایابه احسان

ای دوستلم درو شده بگو ان اللهی اکافه
عسایت ایله الله بزی قومایه یاغافه
طییمته ایله میلی ایزیشه نفسه
ایده روجزه عشقی کرم بنموری یاغایه
ایره جانلر کلسستانه که یعنی وصل جانانه
که بجز نوره خرق اولوب کنار اولایه چیغایه
کوریبه روح انیما او دریاکت یوجه سنده
که نوردن تختلر اوستنده همان دوشه باقائنه
اودم هاشتقری انلر بوله لر جمله صادقلر
کوره اردوست جانلی ابدالر حالده قائلنه
اذن ویرله باقائنه که کل باشلا به آقائنه
کیده نورانی ترلرده یول اوله حق بولائنه
آدک افتاده ای درویش دوروش الهه یاز و قدش عسایت ایله الله دوشن الهی مالغه

ای دوستلم طییمته کیکا اصلمدن آرزودوشتم
وطنی ترک ایلیوب اصلمدن آرزودوشتم
دوستلر ایله دوزنده ایکن عساقله شوقنده ایکن
کوندرد بیره هاله اصلمدن آرزودوشتم
حب الوطن من الایمان دیدی رسول مستمان بولکلر
اشارتی اصلمدن آرزودوشتم
یولرخ کویسترد بیلر بورد بیز نه به کیدیم
قوت بوله مدم نیدم اصلمدن آرزودوشتم
غلت بوردی جاتی بوله مدم ساهلایمی
ساهلایمی اصلمدن آرزودوشتم
کیرو او مارم اصلمی ترک ایلیوب هب
واری حقدن او مارم اهللی اصلمدن آرزودوشتم
افتاده مسکین درد مند ضیبتده قائلم مدد
رحم ایله یافرد و صمد اصلمدن آرزودوشتم

ای نجیب بیلسیم نه در بودر ده در زمان اولان
اون سکیز بیک هاله حکم ایلیوب سلطان اولان
اول بکایندن یقین ایکن بنی بوله کجوب ایکن
حسرت اودنه یاقوب کوب و نه یوب خبان اولان
که کلهی بیمالا یوب علم آتوب مجنون ایکن
سریه تاثیر ایلیوب بوجایه جانان اولان
تنبلاکدر شهسز بوددر لره دوچار ایکن
قاپولاری باغلا یوب بول و زرمه یوب زندان اولان
هر کیم اولنردن اول اولدی ایسه بر نفس
اولدر و حق بولنه جان و زور قربان اولان

مراتب ایزیشه جمله کاله
ایضاً

که اللربن او یوب آمده کوریشوب
ایضاً

زیاده ایزیشه حقیق عطلای
هدایت ایله اله غفران

که فرقتلر کیده جمله سلاهت
ایضاً

شفیع اولوق اوله حقدن نصیبی
ایضاً

ایده لم دله ز کربنی
جانن ایابه احسان

کو کلدن ایله لم آه
ایضاً

حقیقت نوری سچیه
ایضاً

که صحت بوله صبر یار
ایضاً

تاشاده اولوب قائم
ایضاً

کرمدن ایله دارا جللاه
ایده کوزلر تیز لایق جمله
نیلرله ولیدرله بولوشوب
جالی کشفنه جمله ایزیشوب
جالی سیرتک ایره صفاسی
نجلی ایله حقیق بقاسی
رضاسیله ایله بزه ضیافت
دیه راضییمیز بندن تمناهت
غریب افتاده به حقیق حبیبی
که اولدر فرقتک جانده طبیی

طوتالم حقیق امرنی
دخی کو کلده فکرنی
که داتم دیه لم اله
که مملر ایله اله
کوکل صحراسی آجه
شرابی عشقک ایچیه
کورونمز اوله غیر یار
آجه جمله هم یار
بقا باغشمانه داتم
بالاردن اولوب سالم

جنانك صادقوى	حق يولنك طالببرى
دوست ايلنه ايله تانك بزى	وصانك زنجبرى
ايگيايه روم دونى كوفى	كولند ديار بونده نى
ايضاً	بولدوخه صورام آنى
اي اتقياى اصفيا	اى انبياى اوليا
ايضاً	اى درويش اهل فنا
طاغار دخی طاشلر دخی	يرل دخی كوكلر دخی
ايضاً	صولر دخی يالار دخی
حورى دخی غلمان دخی	جنت دخی نعمت دخی
ايضاً	وارلغنه اولان دليل
اى صاحء صالحان	اى علماء عاملان
ايضاً	اى فقراء قانغان
كچمك كرك او كدن صوكا	جمله جهان يولدر آكا
ايضاً	يولار چيقيجه بر يكا
يا واحد وفرد احد	اقتاده مسكين دردهند
دوست ايلنه ايله تانك بزى	ايريشه لطفه كدن مدد
دوست ايلينك سرورلى	اى حقيقت ارنارى
دوستلن جبر ويرك بكا	طالبلك رهبرلى
دوستلن اولدم بن ايراق	دوشدى يورگه فراق
ايضاً	ايله هم هرگز يراق
درد و غميه طولشم	هجران ايچنده قالمشم
ايضاً	چوق غصه لره دالمشم

كور اول معلومى ايريشون مقصودينه آبر باقندن قور تيلور ايچي طيشي انسان اولان
 ين ديگن قارغ اول ايدى درمندا اقتاده سن بن ديسدر آبر واقده قلوبن حيوان اولان

اى نجب بر كونا اوله كورمى كه ميمودى زارى زارى ايگه يوب بولامى كه مقصودى
 فرقت اودى باشدن آشار وصلك ايله هر زمانده ايسته يوب بولامى كه موهودى
 در ديه در زمان اولان وساكر همان سنك ياره سه مهم اولوب بولامى كه محبوبي
 بركون اولاجا كه ايروب حق جهاني كورهم نوره مستشرق اولوب كورهمى كه مشوقى
 كچه كو كندوز حسرتندن آه و افغان ايله يوب واصل اولامى محب بولونين مطالبى
 تولور اول قولدك كه كوره سزا اول سلهائى پرده لردن قور تيلوب كوره مى كه مند كورى
 درومند اقتاده تانك باقه يوزى قارمه سنه كچه كندز ياد ايده كوره مى كه ميمودى

اى نجب بر كونا ايريشه مى جهالك نوريه جان كلامك ايشيدوب و ارامى وصات طورينه
 خوب جبالكى كوروب اول شمه بر نه كه بال ويز باقونين دوشه مى هشتاك نارينه
 كچه كو كندز جان و دل حقه قالدى بيقرار جمله جان بر اولوب ايريشه مى دلدارمه
 كيم جهالك سربينه مستشرق اولوب يوكول هم حقيقت كشف اولوب ايريه كه اسرارينه
 يورجودم ملكنى اولوزدن او كدن بونغ ايندوب حشر اولوب جانلر ايله وارمى وصات كاتنه
 پدى در ياقى كچوك بوش ايدونين آب حيات وصالنى ميدانك وارمى بر خورانه
 بو غريب اقتاده نيتسون بو صمغله نور احمد ياردم ايده اول صنميك جاننه

دوست ايلينك هانتلرى حق يولنك صادقلى در ديللر ك هانز قلردى دوست ايلينه يول قانده در
 دردى يور كه در غلادى يوكوزل قانم قانم غلادى تقسم يولنى باغلا دى دوست ايلينه يول قانده در
 صبر و قرام قالدى جانم و صالم بولادى كوزم جهالك كورمدى دوست ايلينه يول قانده در
 « بر منزه واردي يولم هم سچ نسته به اير سز ايله آبرونى كادى اولوم
 « برگاهه كورون ايردم دوست يالنى آلدن صورام صداقتله يوان كوردم
 « مسكين فقير اقتاده بن ذوقكاه قيله ديرى اولونجه سويليه دله »

عاشقاره ايدك صلا	اوروج آني كلدي يينه
رحمت دكزي جوش ايدوب	عالمه طولدي يينه
قر آنده الله اكروغنى	جمله نيلار سوديكي
امته الله ويرديكي	اوروج آني كلدي يينه
جمله آيه سلطان اولان	دردلولره درمان اولان
حقتن زره احسان اولان	اوروج آني كلدي يينه
دوستن عطاسن كتورن	ظلمتلري هپ كو تورن
جانارده عسافان بتورن	ايضا
سالكلره قوت اولان	عارفاره عزت اولان
مؤمناره جنت اولان	ايضا
آيدين ايدن كوكلاري	مسرور ايدن مؤمنلري
معمور ايدن هسجدارلي	اوروج آني كلدي يينه
افتاده نك جانى سور	اوروج آياك دائم اوكر
دوست ايامنه ايدوك سفر	ايضا
شكر اللهه اى دوستلر	ايشدك اوروج آينه
كه مؤمنه هدايتدر	ايشدك اوروج آينه
كناعلريكي هب سياتكر	انادن طوغمه اولورسن
سنى دوست ايامنه ويرد	ايضا
كوزل هلالنى كوردك	سوينديلر قدونه
شكرلر ايتديار حقه	ايضا
اومارز اول غنى الله	جهان كوستره زره
شمار ايدوهوز حقه	ايضا

شاد اولانز انك هيسچ جانى	شاد اولانز انك هيسچ جانى
ايضا	ايضا
ترك ايلرم جان ونى	ترك ايلرم جان ونى
دوستن خيبر ويرك بكا	دوستن خيبر ويرك بكا
كوزل جالفى كوردم	كوزل جالفى كوردم
ايضا	ايضا
ايچى طيشى پياره نى	ايچى طيشى پياره نى
دوستن خيبر ويرك بكا	دوستن خيبر ويرك بكا
ايزمه يار وصالته اولنر ايمين	ايزمه يار وصالته اولنر ايمين
كوكلومده وصالنك اولسون مكين	كوكلومده وصالنك اولسون مكين
عاشقنك ارزوسى وصالدر همين	عاشقنك ارزوسى وصالدر همين
شاد ايت آنى وصالگيله اول همين	شاد ايت آنى وصالگيله اول همين
فرقتى وصالته دوندر اى ميتين	فرقتى وصالته دوندر اى ميتين
محو اولوب كيتسون ارادن اى ميتين	محو اولوب كيتسون ارادن اى ميتين
رحم ايدوب ايركور وصاله اى ميتين	رحم ايدوب ايركور وصاله اى ميتين
ايزمه يار وصالته بولانز امان	ايزمه يار وصالته بولانز امان
كوكلوزى سوكك ايله سون مكان	كوكلوزى سوكك ايله سون مكان
عاشقنك ارزوسى سنسني بيگمان	عاشقنك ارزوسى سنسني بيگمان
شاد ايت انى وصالنك ايله فى الجنان	شاد ايت انى وصالنك ايله فى الجنان
فرقتى وصالته دوندر برزمان	فرقتى وصالته دوندر برزمان
محو اولوب كيتسون ارادن اى ميتين	محو اولوب كيتسون ارادن اى ميتين
لطف ايدوب ايماننه ويز كل عيان	لطف ايدوب ايماننه ويز كل عيان
بولايمان بونده آنى	بولايمان بونده آنى
سنانك آلسون اول نى	سنانك آلسون اول نى
آنوكله بولم آنى	آنوكله بولم آنى
بول آچويزه اول غنى	بول آچويزه اول غنى
واردم وصاله ايزدم	واردم وصاله ايزدم
طابقلدى هپ دردم	طابقلدى هپ دردم
مسكين فقير افتاده نى	مسكين فقير افتاده نى
ترك ايمه نى بچاره نى	ترك ايمه نى بچاره نى
فرقتك درماني وصالدر همين	فرقتك درماني وصالدر همين
يا الهى وصالنك ايله عطا	يا الهى وصالنك ايله عطا
جمله عالم درلو درلو لطف اومار	جمله عالم درلو درلو لطف اومار
ايرولقدن عاشقنك كوكلى مول	ايرولقدن عاشقنك كوكلى مول
وصالدر كيمياسى فرقتك	وصالدر كيمياسى فرقتك
بوتنل پرده سن كوزدن كيدر	بوتنل پرده سن كوزدن كيدر
بوضيب افتاده نى لطف وكرمدن شاد ايت	بوضيب افتاده نى لطف وكرمدن شاد ايت
فرقتك درماني وصالدر همان	فرقتك درماني وصالدر همان
يا الهى وصالنك ايله عطا	يا الهى وصالنك ايله عطا
جمله عالم درلو درلو لطف اومار	جمله عالم درلو درلو لطف اومار
فرقتك عاشقنك كوكلى مول	فرقتك عاشقنك كوكلى مول
وصالدر كيمياسى فرقتك	وصالدر كيمياسى فرقتك
محو اولوب كيتسون ارادن اى ميتين	محو اولوب كيتسون ارادن اى ميتين
دردمند افتاده نك آج قابنى	دردمند افتاده نك آج قابنى

(۲۱۱)

كشمش ايدى الليرنى

ايضاً

ايتىمىدى عهده وفا

ايضاً

اشراق ايدىن مصايحه

ايضاً

عاشقاره ظاهر اولان

اوروج آيى كىدى يىنه

مؤمنرى ياد ايلهين

ايضاً

ظالمك يولليرنى

يغمش ايدى ايلارنى

ويرمىدى جانه صفنا

اولمش ايدى درده شفنا

لذت ويرن تراويحه

عزىت ويرن مساجده

تاثير درر حقدن كان

كوكلنده نورى طولان

افتاده نى شاد ايلهين

قيغودن ازاد ايلهين

اى عاشقان اى صادقان كى كىده لم درستدن يكا

جمله رسول وانبا هم عاشق وصاحب لوا

دستور اوله ايلاره سوكى دوشه كوكلاره

قرآننده وعد ايدى عاشقاره مزده لى

عاشقاره وصفت اولان مؤمنره قربة بت اولان

دوست ايلنك ار نلر ندى كره طولى دللى

افتاده دوشمش فرقه اير كوكر الله وصلته

اىسترسه كىز دوشدن خىر

غبرى به قيلماعل نظر

مقصودى سنده بولاسين

بولايه سين الله كنار

وار اوله سين اول وار ايله

اى عاشقان اى صادقان

باقكيم وجودك شهرينه

تا كيم حجاب كورمىن

بر اولو بجره طالاسين

بر اوله سين اول بر ايله

(۲۰۰)

بزه ويردى اوروج آيك

ايضاً

جميع اهل ايمانله

ايرشك اوروج آينه

تراويح سنن قياسون

جهان ايتىتوب حقدن

كچه برده اولوب قائم

جهان ايتىتوب حقدن

كه قرآنده مفاد اولان

جهان ايتىتوب حقدن

ايريشنجه كانه

ايضاً

باعملانه قو جرماك

ايضاً

جهان ايتىتوب وردى

جهان ايتىتوب حقدن

اوروج آيى كىدى يىنه

اوروج آيى كىدى يىنه

كوكلره نورى طولوب

ايضاً

سجىبى حرمته حق

كورداك لطفنى الهيك

غريب افتاده به يارب

اوروجك نورنى ويركل

صلا در مؤمنه كلسون

اوروجك قدرنى بىاسون

دوروشوب طاعنه دائم

اولوب كوندوزلرين صاتم

جلايدى مراد اولان

بو عاشقاره شاد اولان

اوروج بولدر جالينه

نظر ايله مانله

كوزت ادانى صوماك

چور تسبيحله بوماك

غريب افتاده نك دردى

بو بولمه منتظر دردى

اى دوستارم اغلاشالم

حسرت ايدوب ايكلاه شالم

بر نور ايدى حقدن كلوب

صادقاراك الن آلوب

کورندی کاستانند
قابلیک مست و سرگردان
بیایوب اسماء حسنی دن
اوله بیدی یولنه صادق
طوباییدی بولسانند
جواهر کنجنی بولدم
آلان آسون دکانند
ايرشدی و صلت محبوب
آندی لطف و عطاسندن

کوکادن کچه مین یوزلر
اوله لیدک و اله و جان
نه آد قویاییدک نه شان
بیم کی فهو عاشق
اگر زاهد اگر فاسق
بن اول صرف مسکم کیم
حقیقت بخیرینه طالبم
نه نغم افتاده یاسکا
صوبولدی جرعه و حدت

گرم ایروب بزه کوستر جهالک
کریما پار حیمما
مدد بوردده درمان ایله مولا
که بر ذره درر بو ناریزان
ایضاً
ایضاً
ایضاً
که سندندر بونک دردینه درمان
ایضاً
ایضاً
ایضاً

الهی دیلهرم سندن و صالحک
یا فو بلدر بزری تاز فراقک
مدد بوردده درمان ایله مولا
فر افاق اودینه نسبت بهی جان
دویماز کی ضعیقدر بوکه انسان
ایضاً
اطبا بولادی بوردده درمان
گرم ایروب ایا سلطان و سبحان

ضعیفم نسنه کیز هیچ المدن
ایضاً
ایضاً
صحبم خسته دو شدم ایلمدن
مکر بوسوز که دائم دلدن

یره چال شیشه ناموس و عاری
کریما پار حیمما
ای افتاده دیار سهاک و صل یاری
فراق اودینه درمان ایله یاری
مدد بوردده درمان ایله مولا

بویا همین اندن اثر
یا طانی منم خدا
یوقدر سکا ابروق سفر
حاصلدر او کدن صوکا
بودر حقیقتدن خبر

قالا همین اضر ایله
هریا کدن کله ندا
باق غل جانندن یکا
ای افتاده مطلوب سکا
واصلدر جهه اکا

او یارک سن و صالندن
انوک هر دم فراقندن
ایشیدوب آه ایله زارک
بودر انک رضا سندن
بکلی رفع اولوب بناک
ایچوب و حدت شربیندن
صلادر اناره کلسون
ایچوب دوستک زلانندن
ايرشدی و صلت محبوب
اناک لطف و عطاسندن
کیرو نام و نغماندن
خبر سر نهانندن
کو توردی پرده فی جانندن
او قونن جسم و جانندن
یقین ایش بو خود ظاهر
بیم اول مهر بانندن
بیان ایله هدی سوزلر

کوکلی آبرو دکسن سن
بخیه بزازی قیلور سن
کمی سور سنک یارک
انوکچوک اکلک سن دائم
جایم قالدی هر کز
بوگون مستانه وش کالدم
ایچندر و حدتک خبرین
کیروب صحرای و حدنده
نه نغم افتاده سکا بس
صونادی جرعه و حدت
بویالی کوکاهی عشقک
طاعتر طشره دوشور اولدی
اول آلدی جون بی بندن
جان دیوان عشق اولدی
یکای استیکم بندن
نه نغندر ناله و زارم
شونیکم کوره دی کوزلر

ابريشه كوكله فكره
 ايضاً
 دخی حفاك رضاسنی
 ايضاً
 حق يولنه دیدی بی
 كوزل آدك ایشیدیم
 كوزل جهاكی كوردم
 رد ایتیه قاپو كدن بزی
 كوكله سكا آقوبدردر
 ايضاً
 فوت ویزه ایامنه
 رد ایتیه قاپو كدن بزی
 ذكر ایلسون بو دیامز
 ايضاً
 قوت اوله ایامنه
 ايضاً
 ترك ایایوب جان وخی
 ايضاً
 نحو اوله نور كره سنك
 رد ایتیه قاپو كدن بزی
 دایما عاشقنری سر مست و حیران ایله بین
 چار عشقردن سر كی شكل انسان ایله بین
 نه دلدیه كم اوله ذكره
 ایلده دایم سنك شكره
 كوكل بولور جلاسنی
 جالانك صفاسنی
 افتاده نك بودر یولی
 ذكر ایایه دایم دلی
 ای دوست سه، یجه بولام
 وصالكه بركون ایزم
 دردك بی یاقوبدردر
 وارلق بی یقوبدردر
 عشقك ایزشه جاهه
 ایزه حیات بو تیه
 قدر تدن العنل الهیز
 رضاكه وارسون یولز
 سیرم ایزیشه دانككه
 احسان اوله سیرانه
 باطنده بولمشق سفی
 لطف ایدوبن یاغنی
 دردی بودر افتاده نك
 بودر در صفاسنی چون جاك
 کل بروای كوكلك شهرنده سیران ایله بین
 بوایلره صالان بی
 فرقتدن دور اهدوب بوایلره صالان بی

كو توروب یوزدن جانی غیری به قیلمه نظر
 کوردینه ممشوق جانی بولوبن اندن اثر
 دینله اولنل موید ایس من موت حذر
 جهله مخلوقات ایدتمشدر انی دایم مفر
 زبرا مقصود حاصل اوله طویون لندن اثر
 اون سکن بیک عالمی اسرینه مقاد ایله بین
 وارنم طاغیر بی کسمکده فرهاد ایله بین
 دایم ذوق ایله كوكله آاد ایله بین
 جمه سن حیران اهدوب عشقك بنیاد ایله بین
 تا نصیب اوله دیو كوكلی ارشاد ایله بین
 وعده سسیدر بولزری شوقیه آاد ایله بین
 کوستره اول خوب جهان كوكله شاد ایله بین
 کو توروب یوزدن نقابی خرق اولوب انوارینه
 تا کهان قیلدی تجلی واصل اولدی پارینه
 واقف اولدی چون انا الحق سرنیك اسرارینه
 قانع اولادی انوكله ایردی اواد ناسنه
 زبرا مظلوم بولوبن ایردی اول مولاسنه
 کورمن ایسمم جهاكی
 ایزم ایسمم وصالكه
 بركون كوردم جهاكی
 کسب ایاییمم وصالک
 ایردم وصاله شوقله
 جهله عاشقنله بیله
 كوزل آدك رهبر بزه
 جهله آدك از بر بزه
 کورنیه اولدی کوکل یارک جمال شمیمه
 نیجه بیار منتظر اولشیمکن کوردم بو
 ایچرب کجوب اندن جام وحدتدن شراب
 قاب قوسین مینیسن آلا یونن فوم ایله
 فالادی كوكله افتاده اصلا اضطراب
 کوردم جهاكی ذوقله
 ايضاً
 عشقك دخی سرور بزه
 ايضاً

در دیند افتاده نيك بود رسادی تا ابد كوكلی اواری وزیر اشیا فی اظهار ایله بن

تولد انك ایكل سن كوكل برنی بدل یار كگی وار اون سككز نيك عالم حكیم ایدمی خاز كگی وار همیچو اسماعیل قران ایتمكه جاز كگی وار اوده یانیز همیچو ابراهیم یحیی نيك می وار اول جمله دیو یوحی برس پناهنگمی وار روح قدسیدن یتشمش بر ایله بال كگی وار آشیان اصله وار ماعه دیلرسن ای كوكل انده وار مقندن نه در بیله م سر ادك بن سنك تن تراپندن طوقمش بغریكه یار كگی وار نه یحیی رسد ایله ای در دیند افتاده سن نور حقه واصل اولش ذره جه حال كگی وار

تولد انك ایكل سن كوكل بریدیل یار كگی وار زاری زاری ایكله مكدن فیرن همیچ كار كگی وار ناز عشقه كینده كوی اتیق دیلرسك هم تنس اوده یانیز كیم خلیل الله كی تنكگی وار چانی ویزم دیو ارزو ایدرسك دانما روح اسماعیله بكر زكیم یحیی جانی كگی وار كوزی یاشلی باغری یاشلی جگری دیلك دیلك هم بلایه طویرو چی ابوب كی صبر كگی وار ماسو ادن كچون دوست ایله هم عزیم ایتمكه روح قدسیدن ابرشمش چشمه كور كگی وار روز شب ارزو ایدرسك دوست جمال كور مكه سر احمدن ابرشمش چشمه كور كگی وار نه یحیی جرات یارسن سوزل مافتاده سن نور حقه واصل اولش ذره جه حال كگی وار

تولد انك ایكل سن كوكل اصل كگی یاد ایلك آبر و انك ذكر ایدوب درد به به یار ایدك اول سیدن كچه كوندوز ایسكی زار ایلك خار دیندن كچوب ارزوی كلزار ایدك جان و باش تركی اوروب كیندیك یوغ ایلك سر كی فاش ایدوبن هم یركی هار ایلك یاجمالی بر خوندن بر شماع می ایدی سكا نور وحدتدن اگر بر نور اولور سه اشكار بیلمش اولای در دیند ایشلر كی صایغ ایلك دیه كل بوسوزلی ای در دیند افتاده سن اهل حالی تا كوكل دن جمعه یینار ایلك

رضع عاقی طولالان قالدی صبر و قوار ماسو ادن كوزی و موب بوجام ایله دی قوار قورقنی سزط ارزوی وصلت ایدم ایله ایرض نینده هم ایله هم چوق آه و زار

استه بن دایم بی خیرل كوندن بو هواده كیرد بروب صریان و پریان ایله بن سن مكانلردن مینزه سن سكا یوقدر مكان قنده بولسو نلرسن كیندیوی پنهان ایله بن در دكك تا بیزیدر بو كوكك كورمك سی یوقسه كیم كور رسنی بوردی احسان ایله بن یاقوت كل اولاسون عاشقره رحم ایلیوب پرده انوارله بولتری خندان ایله بن كیندیك یحو ایله كل باقی همان وار ایله بن

كل بروای كوكك صحبند سیر آن ایله بن ذره جه بر قطر حق عشقكاه همان ایله بن اون سككز نيك عالم صمغیز ایكن بو عشقاه بر خیر برله اكا دنیای زندان ایله بن چانه ورمشكین بكرن خطابك ذوقی ذو شربوب بو عالم هم زار و كویان ایله بن و از نمدن ذره دره سد اولان بولك بكا آل الم قور تار بوسدن لطف و احسان ایله بن اهل صفاق دیندیلرسن چقیمینجه آرادن بیله سز سك كیم درر كیندیوی پنهان ایله بن وار مایهجه شهر قباله انده خلوت ایله بولوب كور رسین كیم درر سیرنی سیران ایله بن بیله استرسه نظر قبل سر ایله افتاده سن تا بیله سن كیم درر سیران ایله بن

كل بروای كوكك شهرنی بنیاد ایله بن اون سككز نيك عالمی اسرینه مقاد ایله بن فرقتدن دور ایدوب بویالره صلالانی وعده فردا ایله بو كوكی شاد ایله بن كوكی یغمالا بولوب تمام آلوب مجنون ایدن وارلم طاهر نی كسكده فرهاد ایله بن طاهر ایكن كون كی عاشقره سرك سنك پرده انوارله بولتری ارشاد ایله بن فرقتك تاثیر نی عاشقره زندان ایدوب وصلتك احسان ایدوب بولتری ازاد ایله بن تا جمالك كور مكه لایق اووه عاشقرك جان كوزین اچانقبه عاشقری یاد ایله بن سو كوكی عاشقرك جانلرینه زاد ایله بن كوكلی افتاده نك سو كوكله ارشاد ایلك

كل بروای كوكك در دینه چار ایله بن تا ازندن چانی عشقكاه چار ایله بن وصلتكدر در دینه درمان اولان عاشقرك ای جمالك كور مکی عشقانه اقرار ایله بن اولاسه ایدی جمالك وعده سی عاشقره كیم قور ایدردی بونده عاشق زار ایله بن جانلر نی اكله بن بونده سنك ذكر كدرر ذكر اچینده جانلر نی ضیق انوار ایله بن كور دیلر آینه ده بوللر جمالك نورنی اكلا دیلر كیم درر یوغ ایلیوب وار ایله بن باضی باشلی كوزی یاشلی جگری دیلك دیلك اون سككز نيك عالمی عاشقره طار ایله بن

انديانك ضربينه اويانك حرمتمنه جماله عاشقنارندان يوجه سلطانم مدد اون سكين بيك عالمه بكر قيلور ايسه نك نظر جماله مقصوده ايريشور يوجه سلطانم مدد درد مند افتاده نك بودر سرداي دائما خوب جمالك كورماك ايستر يوجه سلطانم مدد

دوست جمالك كورمكه مشتاق اولان ذكر ايلسون جاني پروانه وش شمه اوران ذكر ايلسون دوست جمالك يول ذكر لرك ذكرى درر اول جمالك نوريه ايرسه دم نك ذكر ايلسون حقي يولنه صادق اولان جاني وزير ملك كرك جاني وزير ملكه لايق اولان ذكر ايلسون جان و دلدن ذكر اولان اير اول اول مند كورينه ذكر ايجنده كنده يولي بوغ ايله بن ذكر ايلسون هر كه ديلر ذكر خدا اوله هر دمه خدا شكسر اول سلطانم يولدي شوق ايدن ذكر ايلسون درد مند افتاده نك بودر سرداي دائما غيري بي ترك ايلوب دوسته باقان ذكر ايلسون

- سوتار ذاتن اللهاك
- ايريشه كوكله وارلم
- كلستانه وارلم
- نه وار كوكله كوردم
- كوكادن يولار آچيله
- شراب كوثر ايجيله
- حقاك ذكر ندمه در يولي
- بودر عاشقنارك حاك
- جاليانك دلبليدر
- ويليارك خيلبيدر
- ديشدر بي آتاني
- اير يتوب وصامه جاني
- غريب افتاده نك دردي
- ايرنار ذكر له ايردي
- حكاك ذكر ايدلم حقي
- حقاك ذكر ني سورم
- ايضا
- حقاك رحمتي صاجيله
- ايضا
- پزهك ذكرى اياه دلي
- ايضا
- نبارك سبليدر
- ايضا
- اكارم بنديخي آني
- كلك ذكر ايدلم حقي
- كر دايغ ذكر اوله دردي
- كلك ذكر ايدلم حقي

بركوز اوله رحمت ايدوب دعوت ايدوبن قول كلى بزوای درد مند جاينگ اياه كل نثار تالان عاشقه بوياله صوفولدي اختيار پردمرون كچه سن درديكه ايرمه ل نثار كندهوك محو ايلكل يوقلوي اياه اشكار

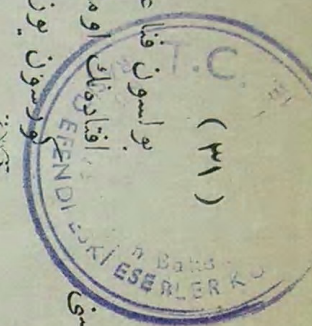
اصلني بيلن كشي ايتز بوزلرده قرار انوكچون ماسوان بو كوكل ايلر قرار نيز ايريشه ور مئزله اولوب عشقه سوار ايريلندن قور بيلور و صولني ايلر اشكار زير اولوق پرده اولور وصلت اولان اشكار بولن اول كندوني آزار سه دخي ايل و هار هر كه بومنزله اياه بترسه كندى اوزني

خشق اولوب انوار بيه نويجه نك اول صاحب كال چوق جواهر چيقاروب طابله ايلر نثار قطره كي در يايه آتغل در دمه افتاده نك بالهي ذكر ك ايله وبر كوكله حلا كورينه نويجه ايجنده خوب جواك اى خدا ره ايله ذكر كي اولسون وسيله ذاتكه كيم فنادن قور بيلوب ذكر كه بولسون بقا كورونوب كوزدن جاني آچيله انوار ذات نوريه خشق اياكل عاشقناروكى اى خدا كيم جمالك وعده سيدير بوزلره ويرن سكوت ااتك ايجون دائما حمد اياه ايدرل شفا مستطدر بول كوكونى كوزل جمالك كورمكه بوندن او كه يوقدر دار زورلوى او كند صوما درد مند افتاده نك قورنار غيرمدن تا جمالك نوريه واصل اولوب بوله صفا

دردمك درماني سنسناك غير ميدن يوقدر دو عاشق اولان كسه لره غيره باقتلق خطا نه باقارل در دل بيه نه اومار بولور شفا بونلر مقصودى سنسناك اى كرم ذولملا ايسنه سز اغيار كلك خاطر بيه بونلر ك چون جمالك كورمك اولدي بارمه لر به شفا اون سكين بيك عالمه كور مالك اوله ل بول ذره چه كلز اولورسه جالگدن جدا كوكلي يوقغيريدن اى درد مند افتاده سن جان قولاغينه ايريشه عالم غيبدن ندا

دردمك درماني سنسناك يوجه سلطانم مدد جانيك جاني سنسناك يوجه سلطانم مدد خضيه و دوشده ايايندن وقت اوقدى آه وصاكي اياه ميسر يوجه سلطانم مدد الم ايريش بر قدم وارماغه يولوكه سنسناك آل الموقورتار بودردن يوجه سلطانم مدد قورف اوده يايه جگر بزيان اولوب ياندى تمام ياتماغه قانلدى طاقت يوجه سلطانم مدد

بولسون فنا عاشقاراك
اقتادونك اومارجانى
كوزسون يوزك عاشقاراك

يراغن اياكل دائم
ديارسك حق جهانى
كه باقه قيش ويازينه
ديارسك دوست جهانى
كه باك اياه وجودى
ايضا
بريه يوانى كنج كيت
ايضا
رسولك نورينى كوزله
ايضا

كه اوكون ذ كره دبانى
ديارسك حق جهانى

او كوزلر درده دوش اولدم
او كوزلر درده دوش اولدم
وصالم فرقه دوشدى
ايضا

اولوره يتشمشكن
او كوزلر درده دوش اولدم
كه يوخ ايتدم قو وارى
ايضا

بولنك آل وارلغن
هر كس ديلر سنن سنى
لطف ايدوب آياغنى

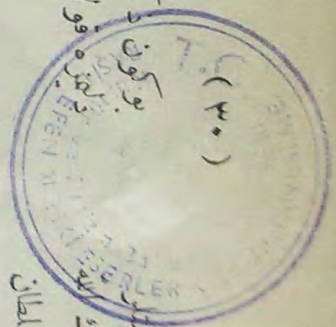
يوزوركن صاغ وسالم
حناك ذ كرينه اول قائم
چاليش بش وقت نمازينه
ايريشه ساك ييازينه
كوزت ييلده اوروجكى

حقه اياه سجودكى
وار ايسه قدرتك حج ايت
كوكلدن تيناك ترك ايت
مدينه شهرينى اوزله

انك سننى ايزله
كوزت اقتاده يولنى
دعايه قلدر الكى

يورركن كندو حالده
كيزركن ايل وشارمده
قو بيلدكلم شاشدى
جميع دستارم قاچدى
يولم عرشه ايرشمكن
ملاكاره قايتشمشكن
چوق ايتدم آهله زارى
اومار ايلم كوردم يارى

بوكون ذ كر ايلم حق
دليزه قولاي كادى
ايضا

كه توحيد ايدوز دائم
ايضا
كه انارى سورالاه
ايضا
كبره قابيزه نورى
اولور ايكن اوله ثابت
ايضا
اچيه ياغلو قاينول
بوكون ذ كر ايلم حق

شوق ياسون عاشقاراك
ذوق ياسون عاشقاراك
غشق اياه كل انوارينه
عزيم ياسون عاشقاراك
عماهه صالح جانارى
بوى ياسون عاشقاراك
سناك جالاكى

صبر ياسون عاشقاراك
بانوبن نحو اولديار
دائم ديار عاشقاراك
وارلغيدر درو بشاراك

شكر الله اى دوستلر
كوزل كوزل ديدك الله
قبول ايديه اول سلطان

اليزدن كن اول در
كوكلدن آدى آلوب
ايدنلر خالفاك ذ كرن
ملاكرده سيله ايزر
دياهرز دائم اللهدين
كوكلدن بوزولمايه
ديبل اوله جهانيه
آيانر و بيش اقتاده
سچيه جهه معينلر

كوستر جالاك نورى
كس غيردين كوكلاراك
آج كوزلرينك برده سن
كوستر جالاك يوانى
نجر مجيظه ضرق ايدوب
عمان ايجنده كندونى
عجب كورمه كيم قادر
سفسناك يينه سف بيان
دويمادى طماغار نوريكه
بانوبن كل اولانغى
اولان جالاكه حجاب

ايريشمنز اولدى هيچ فكم

تدارك ايچك عقم

ايضا

ديامده بودرد فكم

بيلور و ارعى بن دردم

قو عارفله صوردم

ايضا

جواب ويرمه ديو كوردم

كوكده صاقلمن يكدى

ضريب افتاده بو دردى

او كوكلز درده دوش اولدم

سكا سندن جواب دكدى

نه يوز اواده سكا كاهمندن غيرى كارم بوق

الهي بارى قيل بكا كه سندن غيرى بارم بوق

قو مو شم باش اياه جاني بربولده اختيام بوق

كوكا ياد ايتدى سبىكنى كوزم باش اياه قاني

خيال عشقه دروش اولدم صبا كئي قرارم بوق

ينه برمتزله ايردم ندامت چيرينه طالدم

بوقاني دارض تپنده صريب اولدم كارم بوق

نه درويشم فراغتمده نه تاج و تخت دولتمده

طوشتمم كه بر ناره يانجه بر نيازم بوق

بن عامى بوزى قاره ضريب افتاده بيجاره

نيمجه دمدر اغلارم برده مدهده كولدربنى

يا الهي دوشد بكم برده قومه قالدربنى

مهلس و بيجارم تورك اياه طولدر بنى

وصلاك سوسداسنه و بردم بوق بن و ارعى

ذاتك اياه قيل نچلى بعسده اولدر بنى

پادشاهم شول زمانه دعوت ايدرسن بنى

رحمت و غفرانك درياسته طالدر بنى

بركرم كاني خداسك يا كريم و يا رحيم

روز كارم قبل موافق و صلاه اير كور بنى

بحر حيرتمده كرز افتاده م باربسا

درويشك نه كوزل سلطانانقمش

جيف بنم بو نجه چن عمرمه

بچتم بوقدر كيه اياه او جاه

درويش اولان كير خرقه تاجه

درويشك نه كوزل سلطانانقمش

كل درويش اول ديم كوجاه

عشق شرابن قانه قانه ايجرلر

درويشلر بولنجه عبا بچرلر

درويشك نه كوزل سلطانانقمش

ابو بكر على بويه كچرلر

بوردر چتمده صاننى صاننى

درويش كير اياغنه نعلينى

ايضا

الله پيلور هر درويشك حالنى

كچه كوندز درويشله اولور دك

درويشلر ك قدرينى بزيبيليك

ايضا

ارايوب مولاسزى بولور دك

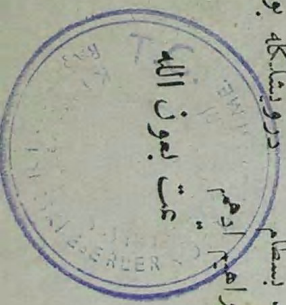
درويشكاه بولدى درده دردمان

درويشك برى بازيد بسطام

ايضا

تاج و تختن قودى ابراهيم ايهم

عت بعون الله

ÖZGEÇMİŞ

Tuğrul Çağrı Toysal 05.03.1982'de İskenderun'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini İskenderun'da tamamladı. 2002 yılında Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde eğitim görmeye hak kazandı. 2006 yılında bu bölümden mezun oldu. 2006 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Dili Bölümünü kazandı.

İletişim Adresi:

Uluçınar mah. 10. sokak no:12

Arsuz /İskenderun /HATAY

Tel:0535 313 04 77

E-mail:tugrultoysal@gmail.com